

Talousarvio 2025

Taloussuunnitelma 2025 – 2027

Khal. 2.12.2024

KValt. 9.12.2024

Sisällys

1	KONTIOLAHDEN KUNTASTRATEGIA	1
2	TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT	4
2.1	TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	4
2.2	HYVINVOINTISUUNNITELMA.....	9
2.3	TALOUDELLINEN KEHITYS	11
3	TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN PERUSTELUT	19
3.1	TULOPERUSTEET	19
3.2	MENOPERUSTEET	23
3.3	INVESTOINNIT.....	24
3.4	VIERAS PÄÄOMA	24
3.5	HENKILÖSTÖ	28
4	TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS	35
5	ALIJÄÄMÄN KATTAMISVELVOLLISUUS JA TALouden TASAPAINOTTAMINEN	35
6	KONTIOLAHDEN KUNNAN KONSERNI	36
7	KÄYTTÖTALOUSOSA	41
7.1	KUNNANHALLITUS.....	41
7.2	TARKASTUSLAUTAKUNTA	51
7.3	SIVISTYSLAUTAKUNTA	52
7.4	KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA	53
7.5	TEKNINEN LAUTAKUNTA	63
8	TULOSLASKELMAOSA	70
9	INVESTOINTIOSA	72
10	RAHOITUSOSA	78
11	LIITTEET	79

1 KONTIOLAHDEN KUNTASTRATEGIA

Kontiolahden kuntastrategia ohjaa kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua. Kuntastrategia tarkistetaan vuosittain. Taloussuunnitelman tavoitteet asetetaan strategian viidestä näkökulmasta ja ne esitetään käyttö-taloussosassa. Raportointi toteutetaan osana säännöllistä talousraportointia.

KONTIOLAHTI

KASVUA JA ASENNETTA

Haluamme Kontiolahdella jatkaa kasvua. Terve kuntatalous ja loistavin asenne mahdollistavat nykyisille sekä uusille asukkaille ja yrityksille parhaan toimintaympäristön.

www.kontiolahti.fi

Kestävä ja terve kuntatalous.

Kestävä ja terve kuntatalous edellyttää vastuullista päätöksentekoa ja on elinehto kaikelle kunnan toiminnalle ja palveluiden jatkuvuudelle.

Kunnan vahva talous kestää myös yllättäviä toimintaympäristön muutoksia. Tämä edellyttää riittävän kumulatiivisen ylijäämän säilyttämistä ja vuosikatteen riittävyttä poistoihin kuntakonsernin tasolla.

Loistavin asenne

Olemme haluttu työnantaja. Meille toimiva työyhteisö on turvallinen, hyvinvoiva ja tuottava. Haluamme, että valmentava ja henkilöstöä osallistava johtaminen näkyy meillä hyvänä työntekijäkokemuksena.

Tuemme työntekijöitämme voimavarojensa käyttämisessä yhteiseksi hyväksi. Vaalimme oppimisen kulttuuria. Mahdollistamme jatkuvan oppimisen ja uudistumisen. Meillä saa kokeilla ja kehittää.

Luomme loistavinta asennetta ja positiivisuutta toiminnassamme. Viemme asioita yhdessä eteenpäin. Meillä on ilo palvella toisiamme ja asiakkaitamme. Nostamme ratkaisukeskeisellä tavalla esiin asioita, joissa voimme yhdessä kehittyä.

Viestimme viipymättä, tasapuolisesti ja avoimesti. Olemme ylpeitä siitä, mitä yhdessä teemme.

Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö

Pidämme huolta ja olemme ylpeitä asukkaistamme. Kaikenikäiset asukkaat ovat mukana toiminnan suunnittelussa.

Meillä on Itä-Suomen kunnista eniten lapsia suhteessa väestöön. Vahva luottamuksemme tulevaisuuteen näkyy laadukkaina opetus- ja varhaiskasvatustalvikseluina.

Hyödynnämme digitalisaation tuomia mahdollisuuksia vastuullisesti ja tarkoituksenmukaisesti opetuksessa, varhaiskasvatuksessa ja muissa palveluissa.

Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö

Asu siellä, missä olet onnellinen. Meillä voit valita asumisen keskuskaupungin lähellä, kehittyvissä taajamissa, aktiivisissa kylissä ja vesistöjen läheisyydessä. Asukkailla on mahdollisuus vaikuttaa asuinympäristöönsä.

Kunnassamme on ainutlaatuiset liikunta- ja virkistysmahdollisuudet, jotka ovat muodostuneet kunnan, virkeiden seurojen ja yksityisten toimijoiden yhteistyönä. Olemme kaikenikäisille turvallinen, hyvät ja monipuoliset palvelut tarjoava yhteisö.

Tavoitteenamme on edistää kestävää kehitystä. Edistämme asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia omalla toiminnallamme sekä kumppanuuksilla järjestöjen ja eri toimijoiden kanssa.

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö

Haluamme palvella yrityksiä ja luoda parhaat olosuhteet yrittämiseen ja työntekoon. Menestystämme tukee yritysmyönteisyys ja tiivis yhteistyöverkosto. Kontiolahden vahvuutena on osaavat ja koulutetut asukkaat.

Strateginen yleiskaava osoittaa kuntamme kasvusuunnat ja kehitettävät alueet. Huomioimme kaavoituksessa yritysten tarpeet.

Elinkeinopalvelumme ohjaavat yrityksen perustamisessa ja toiminnan kehittämisessä. Etsimme aktiivisesti toimitilaratkaisuja yrityksille.

Edistämme asukkaille ja yrityksille tärkeitä liikenne- ja tietoverkkoyhteyksiä.

Mitä strategialla tavoitellaan?

Strategiamme ohjaa kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua. Kirjaamme toiminnalliset tavoitteet ja mittarit taloussuunnitelmaan. Raportoimme strategian toteutumisesta säännöllisesti osavuosisraporttien ja tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanvaltuustomme tarkistaa strategian vuosittain.

Kontiolahden kuntastrategialla tavoitellaan kasvua ja loistavinta asennetta. Tämä edellyttää riittävän kumulatiivisen ylijäämän säilyttämistä ja vuosikatteen riittävyyttä poistoihin kuntakonsernin tasolla.

Haluamme positiivista kasvua asukasmäärässä, työpaikkojen määrässä ja verotuloissa. Kasvun tavoittelu lisää positiivista ilmapiiriä ja asenne näkyy kehittämismyönteisyytenä sekä haluna palvella toisiamme ja asiakkaitamme. Kontiolahti on verotuloista riippuvainen kunta. Kuntalaisten hyvinvointia ja alueen elinvoimaa pystytään lisäämään sitä paremmin, mitä enemmän on verotuloja käytettävissä.

Voimme saavuttaa strategian tavoitteet, kun peruspalvelumme ovat hyvät. Panostukset lapsiin ja nuoriin näkyvät laadukkaina opetus- ja varhaiskasvatustalvikseluina.

Kunnan ilmapiiri on myös ratkaiseva. Voimme olla asioista eri mieltä ja silti yhdessä kehittää kuntaa moneen suuntaan. Pidämme huolta infrastruktuurista eli meillä on monipuolisia asumispaikkoja ja harrastusmahdollisuuksia. Liikunta- ja virkistysmahdollisuudet, tiet, kadut, vesihuolto sekä valaistus ovat kunnossa.

Tavoitteiden asettaminen

Valtuusto asettaa kuntastrategian mukaiset tavoitteet tulosalueittain talousarviossa ja -suunnitelmassa. Tavoitteissa huomioidaan myös hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja ne sovitetaan kuntatasolla yhteen. Valtuuston hyväksyttyä talousarvion ja asetettua toiminnalliset tavoitteet, asettaa kunnanhallitus tavoitteet kunnanjohtajalle. Kunnanjohtaja käy kehityskeskustelut alaistensa kanssa ja sopii heidän tavoitteistaan. He käyvät tavoitekeskustelut edelleen ja lopulta organisaation jokaisella työntekijällä on tavoitteet, joilla edistää kunnan strategian toteutumista omassa ja oman työyhteisönsä toiminnassa.

Esihenkilöiden merkitys ja osaaminen

Strategian tulee ohjata organisaation toimintaa kaikilla tasoilla. Mikään organisaatio itsessään ei toimi hyvin tai huonosti – keskeisessä roolissa ovat aina ihmiset ja heillä tulee olla tieto ja ymmärrys, mitä heiltä odotetaan. Tämä koskee niin johtoa, esihenkilöitä, henkilöstöä, luottamushenkilöitä kuin myös sidosryhmiä ja kuntalaisia.

Valtuusto ja johto asettavat tavoitteet. Esihenkilöt ja henkilöstö ratkaisevat onnistuuko strategian tavoitteet käytännössä. Esihenkilöillä on keskeinen rooli strategian viemisessä käytäntöön ja toimintatapojen muutoksissa. Muutos ei tapahdu vain ylhäältä käskien tai työyhteisöissä itse ohjautuvasti. Strategiset muutokset ja kehittyminen vaativat johdolta ja muista esihenkilöiltä sitoutumista tavoiteltuihin muutoksiin sekä henkilöstöä valmentavaa ja osallistavaa johtamista.

Kontiolahdella on noin neljäkymmentä esihenkilöä. Suurimmat esihenkilöryhmät ovat kouluilla ja varhaiskasvatuksessa. Esihenkilöitä on myös vapaa-aikatoimessa, teknisellä sektorilla ja hallinnossa. On tärkeää, että jokainen esihenkilö käy henkilöstönsä kanssa omat keskustelut strategisista tavoitteista ja muutoksista sekä konkreettisista toimenpiteistä. Kaikkien pitää löytää oman työn merkityksellisyys ja itse oivaltaa, mitä strategian tavoitteiden saavuttaminen edellyttää omassa sekä oman työyhteisön työssä. Muutokset edellyttävät henkilöstöltä oppimista ja uudistumista ja esihenkilöiden rooli on tukea tätä.

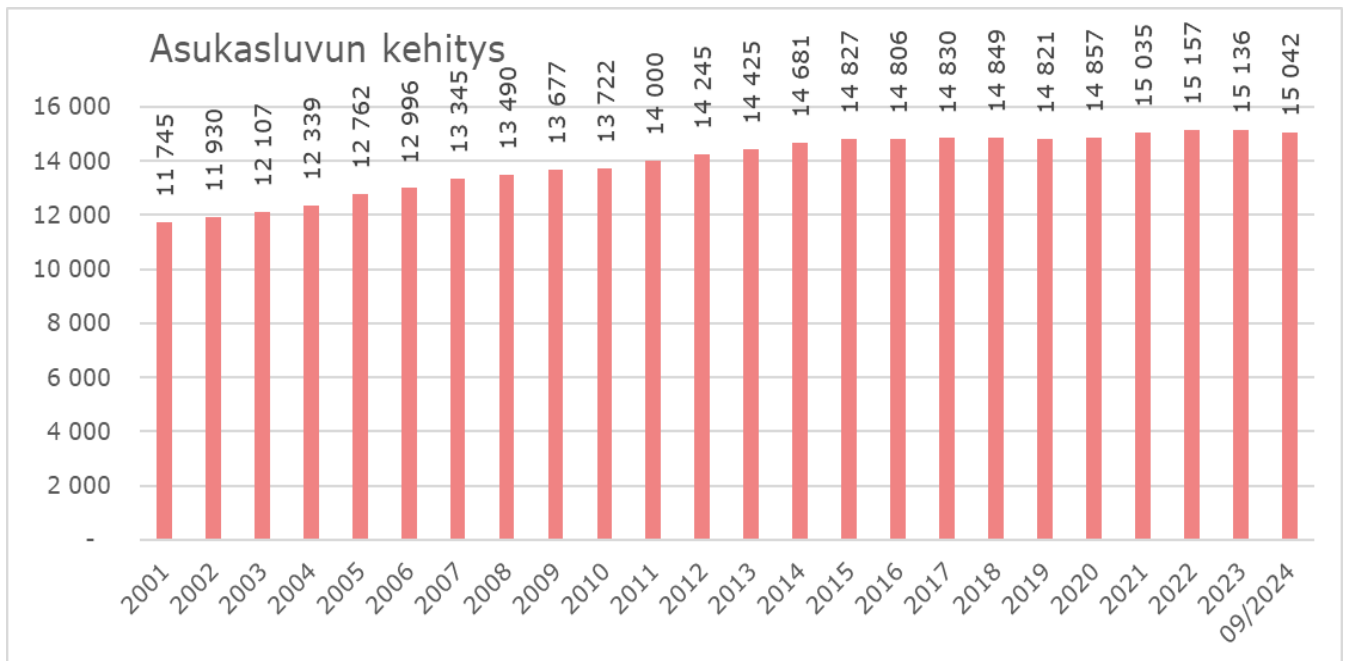
Kunnan tulee työnantajana varmistaa, että kaikilla esihenkilöillä on tarvittava johtamisosaaminen. Esihenkilöitä tuetaan johtamistyön kehittämisessä järjestämällä koulutusta.

2 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

2.1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Väestö

Kontiolahden väkiluku on yli kaksinkertaistunut kunnan perustamisajankohdasta tähän päivään. Asukasmäärä on vaihdellut voimakkaasti johtuen eri tekijöistä. Lähihistoriassa voimakkain kasvu ajoittui 1990-luvun vaihteeseen, jolloin asukasmäärä lisääntyi vuosittain jopa yli 4 prosenttia. Viimeisen kymmenen vuoden aikana väestömäärän kasvu on ollut hyvin maltillista alle 1 prosenttia per vuosi. Vuoden 2021 aikana kunnan väkiluku ylitti 15 000 asukkaan rajan. Kuluvan vuoden 2024 väestömäärä syyskuun lopun tiedon mukaan olisi laskemassa edelliseen vuoteen nähden. Laskua tapahtui myös vuoden 2023 aikana. Alla oleva kuvio kuvaa asukasluvun kehitystä 2000-luvulla.

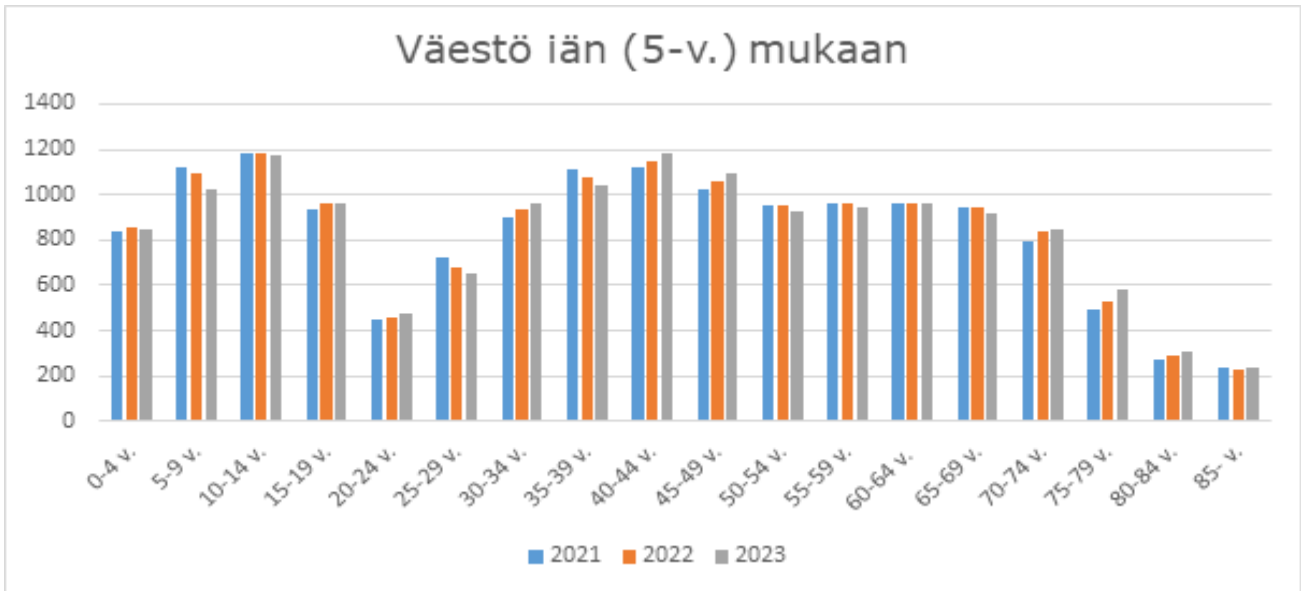
Kuvio 1. Asukasluvun kehitys 2000-luvulla.

Kontiolahden väestönkasvu on perustunut korkeaan syntyvyyteen. Edelleen Kontiolahti on ainut kunta Pohjois-Karjalassa, jossa on luonnollista väestönkasvua. Lapsia on syntynyt 2000-luvulla keskimäärin 175 lasta per vuosi, kun vastaavasti 1990–1999 välisenä aikana syntyneitä oli keskimäärin 151 lasta per vuosi. Parhaimmat vuodet ovat olleet 2011 ja 2014, jolloin lapsia on syntynyt yli 200 per vuosi. Viimeisen viiden vuoden aikana vuosina 2019–2023 keskimääräinen syntyvyys oli 158 lasta per vuosi. Vuonna 2024 syyskuun lopun tilanteessa syntyvyys oli 102 lasta. Alla olevassa taulukossa vuosien 2024–2027 ennusteet on arvioitu edellisen vuoden lopun väkiluvun perusteella, hyödyntäen Tilastokeskuksen väestöennusteita.

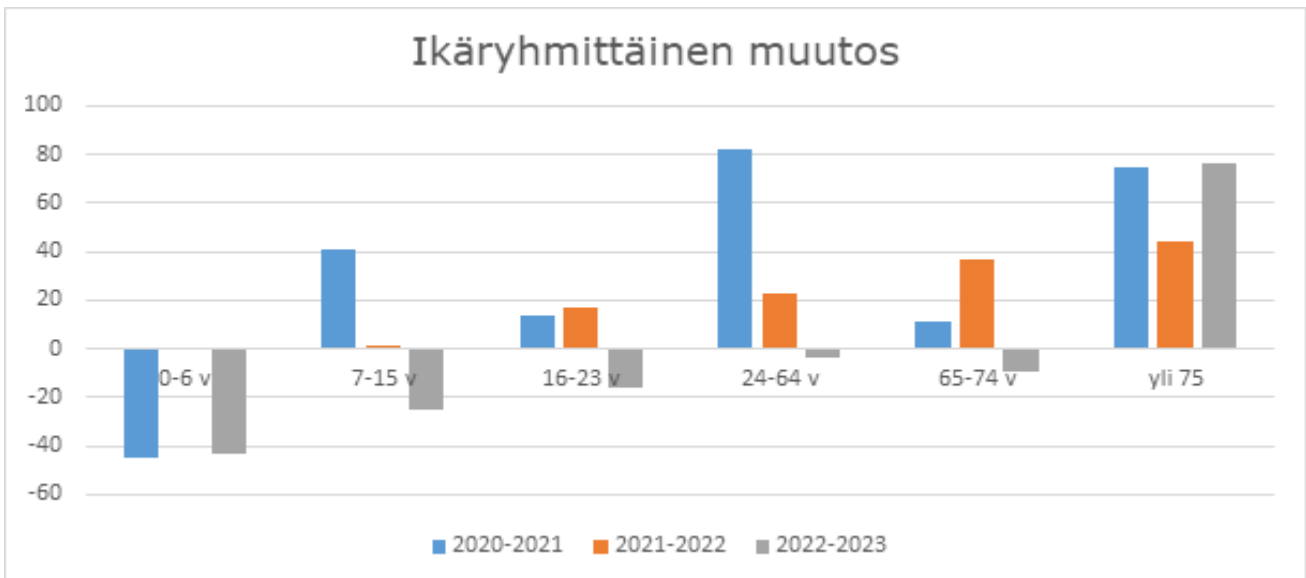
	1995	2019	2020	2021	2022	2023	2024e	2025e	2026e	2027e
0-6 vuotiaat	1 179	1 349	1 293	1 248	1 248	1 205	1 187	1 170	1 154	1 141
7-15 vuotiaat	1 622	2 018	2 066	2 107	2 108	2 083	2 023	1 987	1 917	1 847
16-23 vuotiaat	965	1 145	1 075	1 089	1 106	1 090	1 128	1 125	1 160	1 175
24-64 vuotiaat	5 921	7 766	7 767	7 849	7 872	7 868	7 887	7 904	7 922	7 950
65-74 vuotiaat	711	1 672	1 726	1 737	1 774	1 765	1 775	1 780	1 777	1 761
yli 75vuotiaat	433	871	930	1 005	1 049	1 125	1 215	1 308	1 388	1 476
Kokonaismäärä	10 831	14 821	14 857	15 035	15 157	15 136	15 215	15 274	15 318	15 350

Taulukko 1. Väestön määrän ikäryhmittäinen kehitys ja ennuste 2019–2027.

Väestörakenne on kokonaisuutena nuori. Vuoden 2023 lopussa lasten ja koululaisten (0–15-vuotiaat) osuus väestöstä oli 21,8 prosenttia (22,1 prosenttia vuonna 2022) ja opiskelijoiden (16–23-vuotiaat) osuus 7,2 (7,3) prosenttia. Työikäiset (24–64-vuotiaat) olivat suurin väestöryhmä, ollen 52,0 (51,9) prosenttia. Eläkeläisten (yli 65-vuotiaat) osuus on kasvussa ja heitä on ollut noin 19,1 (18,6) prosenttia väestöstä. Alla olevissa taulukossa on kuvattu väestömäärää 5-vuotisikäryhmittäin sekä ikäryhmittäisiä muutoksia eri vuosien välillä.

Kuvio 2. Väestö iän (5-v.) mukaan

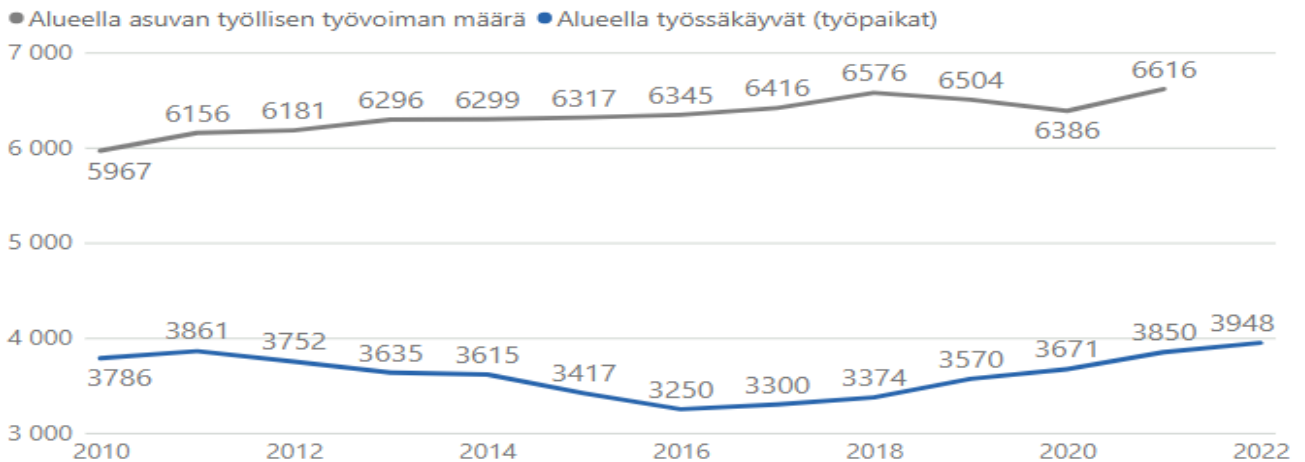
Kuvio 3. Ikäryhmittäinen muutos 2019–2022

Työpaikat ja työllisyys

Kontiolahden työllisen työvoiman määrä on kasvanut lukuun ottamatta vuotta 2020, jolloin Koronapandemia notkautti tilastoa. Työpaikkojen määrä on ollut kasvussa vuoden 2016 jälkeen.

Työllinen työvoima ja työpaikat

Työpaikkojen lukumäärä

Kuvio 4. Työllisen työvoiman ja työpaikkojen määrän kehitys määrän kehitys vuosina 2010–2022. Kunta-
maisema.

Työpaikkojen lukumäärä eri aloilla

Kontiolahdella jalostuksen ja teollisuuden (B-C) työpaikat muodostavat suurimman osuuden työpaikoista, 2766 kpl. Seuraavana tulevat palvelualat. Työpaikkaomavaraisuus vuonna 2022 oli 59,6 prosenttia.

		2020	2021	2022	Muutos 2021-2022
	Toimialat yhteensä	3671	3850	3948	98
ATA	Alkutuotanto	136	146	150	4
BTF	Jalostus	1371	1529	1595	66
C	C Teollisuus	976	1106	1171	65
D	D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	0	0	0	0
E	E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu y	5	7	8	1
36	36 Veden otto, puhdistus ja jakelu	4	6	7	1
37	37 Viemäri- ja jätevesihuolto	0	0	0	0
38	38 Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus; materiaalien kie	0	0	0	0
39	39 Maaperän ja vesistöjen kunnostus ja muut ympäristönhuo	1	1	1	0
F	F Rakentaminen	388	414	414	0
GTU	Palvelut	2102	2120	2147	27
H	H Kuljetus ja varastointi	134	123	133	10
I	I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	87	87	74	-13
J	J Informaatio ja viestintä	14	15	8	-7
K	K Rahoitus- ja vakuutus toiminta	8	5	6	1
L	L Kiinteistöalan toiminta	27	22	16	-6
M	M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	108	109	113	4
N	N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	208	219	183	-36
O	O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaaliva	212	174	168	-6
P	P Koulutus	287	282	306	24
Q	Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	713	753	809	56
R	R Taiteet, viihde ja virkistys	55	66	74	8
S	S Muu palvelutoiminta	89	99	93	-6
T	T Kotitalouksien toiminta työnantajina	29	25	21	-4
X	Tuntematon	62	55	56	1

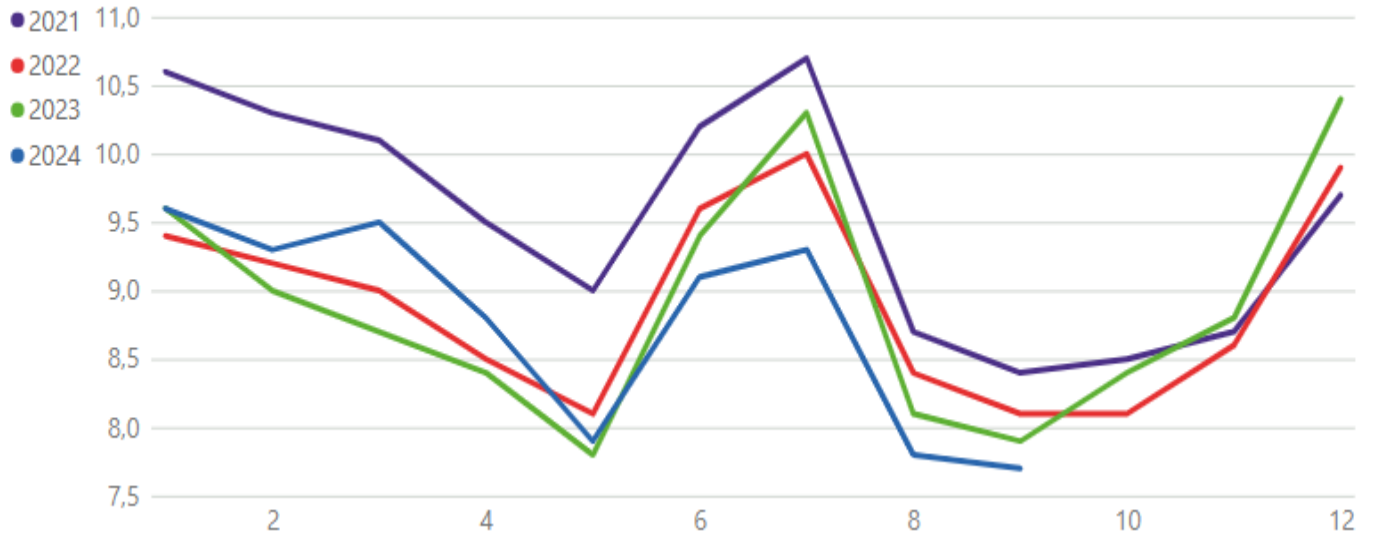
Taulukko 2. Työpaikat alueen ja toimialan mukaan, lähde stat.fi

Työttömyysaste

Kontiolahden työttömyysaste oli 7,7 prosenttia syyskuun 2024 lopussa. Pohjois-Karjalan työttömyysaste oli samaan aikaan 12,9 prosenttia ja koko Suomen 10,4 prosenttia.

Työttömien osuus työvoimasta kuukausittain %

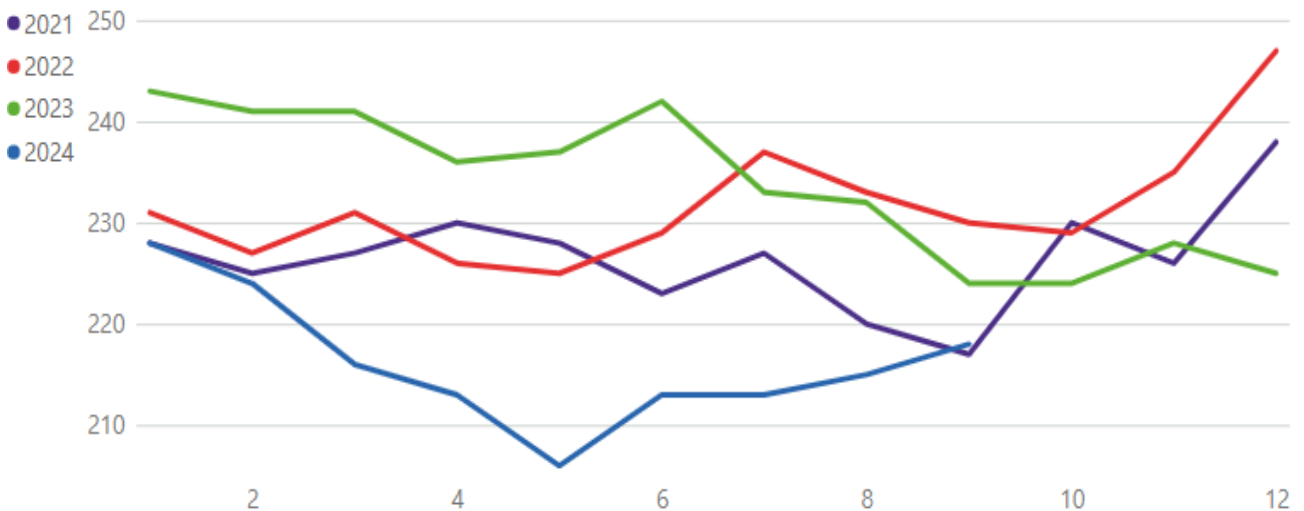

Kuvio 5. Työttömyysasteen kehitys vuosina 2021–2024. Työministeriö, työllisyyskatsaus.

Pitkäaikaistyöttömyys

Pitkäaikaistyöttömien työnhakijoiden määrä on ollut laskusuunnassa. Määrä liikkuu 200–230 henkilön väli- maastossa. Pitkäaikaistyöttömyyden hoito on pitkäjänteistä ja yksilöllistä palvelua. Maaliskuussa 2023 aloitettiin Kontiolahdella mm. työkykykoordinaattoritoiminta, pitkäaikaistyöttömien työnhakijoiden palvelujen parantamiseksi. Alkuvuodesta 2024 alkoi Kuhina-hanke ja elokuussa 2024 TNO-hanke, joilla pyritään myös tukemaan pitkään työtä hakeneita asukkaita.

Pitkäaikaistyöttömät, henkilöä

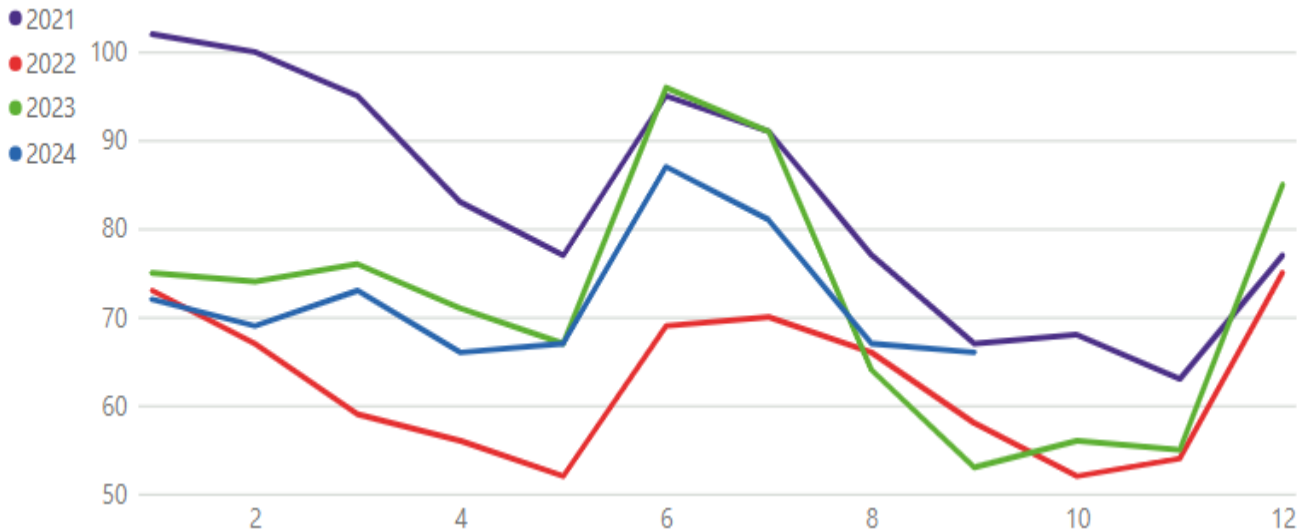

Kuvio 6. Pitkäaikaistyöttömien määrä, henkilöä, vuosina 2021–2024. Työministeriö, työllisyyskatsaus.

Nuorisotyöttömyys

Nuorisotyöttömien määrä alle 25-vuotiaiden ikäryhmässä vaihtelee alle 100 henkilössä, johon Koronavuosi teki poikkeuksen. Nuorisotyöttömyydelle on tyypillistä kausivaihtelu, jolloin kesällä ja vuoden vaihteessa työttömyyden määrä kasvaa. Alle 25 -vuotiaiden työttömien määrä oli 66 henkilöä, syyskuussa 2024.

Alle 25 -vuotiaat työttömät, henkilöä

Kuvio 7. Alle 25 -vuotiaat työttömät, henkilöä vuosina 2021–2024. Työministeriö, työllisyyskatsaus.

Alueellinen yhteistyö

Kontiolahti sijaitsee keskellä Pohjois-Karjalan maakuntaa ja sen väestöllisellä painopistealueella. Kontiolahti tukee yhdessä muiden kuntien ja Pohjois-Karjalan maakuntaliiton kanssa maakunnan elinmahdollisuuksien kehittämistä. Kunta osallistuu aluekehitysyhteistyöhön yhdessä muiden pohjoiskarjalaisten toimijoiden kanssa. Kontiolahti kuuluu Joensuun seutuun ja toimii aktiivisesti Joensuun seudun yhteistyön kehittämiseksi. Seudullista ja maakunnallista yhteistyötä on tehty pitkään.

Vuosien 2023–2024 aikana on valmisteltu TE2024 -uudistusta maakunnallisesti. Uudistuksessa työllisyyden ja yritysten kasvua tukevat julkiset palvelut tulevat osaksi kuntien työllisyys- ja elinvoimatehtäviä. Palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025. Pohjois-Karjalassa uudistus on tarkoitus toteuttaa maakunnallisesti Pohjois-Karjalan työllisyysalueena, jossa vastuu kuntana toimii Joensuun kaupunki.

Muita merkittäviä yhteistyörakenteita on useamman maakunnan alueella toimiva Meidän IT ja talous Oy, joka tuottaa IT- ja taloushallinnon palveluita. Kontiolahti ostaa yhtiöltä IT-palveluiden lisäksi palkanlaskennan palvelut. Kunta on mukana myös Pohjois-Karjalan hankintatoimessa, Vaara-kirjastossa ja Joensuun seudun kansalaisopistossa. Matkailun osalta tehdään yhteistyötä maakunnallisesti.

Kontiolahti tukee Itä-Suomen yliopiston, Karelia-ammattikorkeakoulun, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän (Riverian) sekä muiden korkeakoulujen ja oppilaitosten sekä kuntien välistä yhteistyötä eri aloilla.

Kontiolahti edistää aktiivisesti seutuyhteistyötä ydinkaupunkiseudulla maankäytössä, asumisessa, liikenteessä ja palveluissa.

2.2 HYVINVOINTISUUNNITELMA

Kontiolahden kunnan hyvinvointisuunnitelma 2021–2024

Kuntalain (410/2015) 1 §:n 2 momentin mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Kunnan toiminta-ajatukseen kuntalain nojalla sisältyy näin ollen asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Kunnan velvoitteena on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jälj. sotejärjestämislaki) 6.1 §:n nojalla edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Sotejärjestämislain 6.2 §:n mukaan kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Kunnan on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöstensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kontiolahden kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja niitä tukevat toimenpiteet on määriteltävä Kontiolahden kunnan hyvinvointisuunnitelmassa 2021–2024, joka on hyväksytty kunnanvaltuustossa 21.3.2022 § 18. Hyvinvointisuunnitelma on valmisteltu linjassa Kontiolahden kuntastrategian kanssa. Muina valmisteluvaiheen keskeisiä strategisia asiakirjoina ovat olleet muun muassa Joensuun ja Kontiolahden lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021–2025 sekä Kontiolahden liikkumisohjelma Liikkuva Kontiolahti 2021–2025. Valmistelussa on lisäksi hyödynnetty kansallisia ja alueellisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä strategioita, ohjelmia ja suunnitelmia.

Sote-järjestämislain 6.2 §:ssä säädetään, että kunnan on nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho. Kontiolahden kunnan hallintosäännön (kvalt. 27.5.2024 § 24) 14 §:n 5. kohdan mukaan hyvinvointi- ja työllisyysjaoston tehtävänä on vastata hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä ja siihen kuuluvasta yhdyspintayhteistyöstä ja 2. kohdan mukaan vastata vapaasta sivistystyöstä, kulttuuri-liikunta- ja nuorisopalveluista sekä kirjastopalveluista, Lisäksi hyvinvointi ja työllisyysjaosto vastaa hallintosäännön 14 § 6. kohdan mukaan kunnan ehkäisevän päihdetyön tehtävistä. Jaoston esittelijänä toimii hallintosäännön 14 §:n mukaan hyvinvointi- ja työllisyyspäällikkö. Kasvatus- ja koulutuslautakunnalla on tärkeä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä, etenkin lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta. Teknisen lautakunnan ja ympäristölautakunnan tehtävät ja toiminta ovat merkittäviä kuntalaisten elinympäristön terveyden, turvallisuuden ja viihtyisyyden näkökulmasta. Operatiivisella tasolla hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevia asioita valmistellaan osastojen välisenä yhteistyönä Kontiolahden kunnan hyvinvoinnin johtoryhmässä, sekä Kontiolahden ennalta ehkäisevän päihdetyön työryhmässä.

Sote-järjestämislain 6.2 §:n mukaan kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Lisäksi sote-järjestämislain 6.3 §:n mukaan kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan. Kunnan on myös tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kontiolahden hyvinvointisuunnitelma 2021–2024 on valmisteltu osastojen välisenä yhteistyönä ja suunnitelman valmisteluvaiheessa järjestettiin avoin yleisötilaisuus yleisön mielipiteiden kartoittamiseksi ja vaihtoehtoisten toteutustapojen arvioimiseksi, sekä kuultiin muun muassa Kontiolahden järjestöasiainneuvottelukuntaa (KonJANE), Kontiolahden kunnan vaikuttamistoimielimiä, ja Kontiolahden Yrittäjät ry:n hallitusta. Lisäksi hyvinvointisuunnitelman valmistelussa tehtiin maakunnallista yhteistyötä Pohjois-Karjalan Kansanterveyskeskus ry:n Kunta HYTE 2.0 -hankkeen puitteissa sekä Siun soten asiantuntijoiden kanssa. Yhteistyö eri tahojen kesken jatkuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta hyvinvointisuunnitelman toimeenpanon seurannan, esille tulevien ajankohtaisten ilmiöiden käsittelyn ja tulevan hyvinvointisuunnitelma-kauden myötä.

Kontiolahden kunnan hyvinvointisuunnitelma 2021–2024 on ilmiöpohjainen aikaisemman väestön elinkaari-mallin sijasta. Tarkastelua on haluttu tällä tavoin kohdentaa koko Kontiolahden kunnan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen pistemäisen kohderyhmätarkastelun sijaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteena on lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ehkäistä sairauksia

ja syrjäytymistä sekä vahvistaa osallisuutta. Kontiolahden hyvinvointisuunnitelman 2021–2024 mukaisia painopistealueita ovat:

- 1) hyvinvointia ja terveyttä edistävät elintavat;
- 2) viihtyisä, arkiaktiivisuuteen kannustava turvallinen arki;
- 3) elinvoimainen kasvu ja kehitys; sekä
- 4) osallisuus ja yhteisöllisyys.

Sote-järjestämislain 6.3 §:n mukaan kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kontiolahden kunnan hyvinvointisuunnitelman sisältämät hyvinvoinnin tavoitteet 2021–2024 ja niitä mittaavat indikaattorit kattavat kunnan kaikkien väestöryhmien tarkastelun. Sosiaali- ja terveysministeriön vähimmäistietosisältöasetus täsmentää kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistietosisältöjä tulevaisuudessa.

Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Kontiolahden kunnan väestön hyvinvoinnin ja terveydentilan seuranta vuodelta 2023 on esitetty kunnanvaltuustolle 17.6.2024 § 33. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa. Kontiolahden hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on kokonaisuudessa luettavissa: kontiolahti.fi > strategia-ja-ohjeet.

Kontiolahden kunnanhallituksen 24.4.2023 § 94 ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan hyväksymän yhteistyösopimuksen 5 kohdan mukaan Pohjois-Karjalan kuntien, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ja Pohjois-Karjalan maakuntaliiton yhteisenä tavoitteena on, että vuodesta 2025 alkaen on olemassa hyvinvointialueen, kuntien ja maakuntaliiton yhteinen alueellinen hyvinvointikertomus. Vuosien 2025–2028 hyvinvointisuunnitelma- ja kertomustyö valmistellaan kevään 2025 aikana ja tuodaan toimielinkäsittelyyn syksyn 2025 aikana.

Sote-järjestämislain 6.3 §:ssä säädetään, että kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen järjestöavustuskriteerit tullaan sisällyttämään Kontiolahden kunnan avustusohjeeseen. Yhdistysten ja järjestöjen paikallisia ajankohtaisia asioita käsitellään Kontiolahden järjestöilloissa, ja Kontiolahden paikallisen järjestöasiainneuvottelukunta KonJanen kokouksissa. Kuntaan on nimetty 1.10.2024 järjestöyhteistyöhenkilö, joka toimii järjestöjen ja kunnan välisenä yhdyshenkilönä.

Hyvinvointisuunnitelman 2021–2024 täytäntöönpanossa on keskeistä kunnan poikkihallinnollinen, systemaattinen ja pitkäjänteinen työ kunnan asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnan asukkaat ja sidosryhmät (Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, alueen järjestöt, yhdistykset ja yritykset) ovat olleet keskeisessä roolissa niin hyvinvointisuunnittelussa, hyvinvointisuunnitelman täytäntöönpanossa kuin asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilasta koottavan tiedon tuottajinakin.

Kontiolahdella laaditaan vuosittain osastokohtaiset HYTE-vuosikellot tukemaan hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. HYTE-vuosikellojen laatiminen ja seuranta on kytketty talouden prosessien aikatauluihin hyvinvointisuunnitelman toimeenpanon konkretisoimiseksi.

Osana vuoden 2025 hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä Kontiolahden kunta osallistuu EHEÄ – Yhteisiä ratkaisuja vaikuttavaan ehkäisevään päihdetyöhön Pohjois-Karjalassa-hankkeeseen 2024–2025.

2.3 TALOUDELLINEN KEHITYS

Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön syksyn 2024 taloudellisessa katsauksessa, jossa käsitellään talouden suhdannenäkymiä vuosina 2024–2026, Suomen talous näyttäisi selättäneen taantumaa. Bruttokansantuote (BKT) supistuu vielä 0,2 prosenttia vuonna 2024, mutta kasvu on käynnistynyt vuoden alkupuoliskolla. Loppuvuotta 2024 kohden talouden toipumisen odotetaan vahvistuvan. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku tukevat kulutusta ja investointeja. Vuosina 2025 ja 2026 kasvu nopeutuu ja on 1,7 ja 1,5 prosenttia vuodessa. Julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus hidastavat kotimaisen kysynnän kasvua ja nostavat hintoja ennustejakson alussa, kun taas työllisyystoimet kasvattavat työn tarjontaa läpi ennustejakson.

Suomen talouden kehitys on ollut viime vuosina selvästi heikompaa kuin euroalueella keskimäärin. Suomessa tuotanto laski vuoden 2022 toisen neljänneksen jälkeen vuoden 2023 loppuun mennessä yhteensä noin 2,5 prosenttia. Tuotannon laskun takana olivat hintojen ja korkojen nousu sekä Venäjän hyökkäysoidan suorat vaikutukset Suomen talouteen. Sekä sodan että korkojen nousun epäsuotuisat vaikutukset ovat olleet Suomessa suuremmat kuin euroalueen maissa keskimäärin. Venäjän talouden ja kaupan merkitys Suomelle oli ennen hyökkäystä suurempi kuin useimmille euroalueen maille. Korkojen nousun vaikutus on ollut muita maita voimakkaampi, koska Suomessa asuntoluotoista 94 prosenttia on vaihtuvakorkoisia ja korkojen nousu on välittynyt reaali-talouteen nopeasti.

Vientimarkkinoiden elpyminen lisää vientiä

Euroalueella ja erityisesti Saksassa talouden kasvu on heikkoa vielä tänä vuonna. Euroalueella kasvu on kuitenkin käynnistynyt jo kuluvan vuoden alkupuoliskolla ja ensi vuodesta alkaen myös kasvun odotetaan nopeutuvan. Talouden piristymisen taustalla on inflaation hidastuminen ja korkojen lasku. Yhdysvalloissa talouden kasvu jatkuu, vaikka vauhti hieman hidastuukin ensi vuonna. Maailmankaupan ennustetaan toipuvan vauhdikkaammin kuin maailmantalouden, mikä hyödyttää Suomen tavaravientiä. Suomen kustannuskilpailukyky on säilynyt kohtuullisen hyvänä ja tukee vientiä, kun kysyntä vientimarkkinoilla elpyy.

Inflaatio on hidastunut ja kulutus kasvaa

Yksityinen kulutus on kasvanut läpi koko sen ajan, kun hintojen ja korkojen nousu ovat heikentäneet kotitalouksien ostovoimaa. Inflaation nopea hidastuminen ja korkojen lasku helpottavat kotitalouksien taloudellista tilannetta. Yksityinen kulutus kasvaa lähes prosentin vuonna 2024, vaikka sosiaalietuuksien leikkaukset ja arvonlisäveron nosto syyskuussa hidastavatkin kulutuksen toipumista. Vuonna 2025 kulutuksen kasvu nopeutuu, kun korot laskevat edelleen ja työllisyys kasvaa.

Rakentaminen toipuu ja tuotannollisten investointien kasvu jatkuu

Rakentaminen on ollut jyrkässä laskussa, mutta lasku näyttäisi nyt pysähtyneen. Korkojen lasku piristää asuntomarkkinoita, varsinkin kun maan sisäinen muuttoliike ja maahanmuutto ovat kasvattaneet asuntojen kysyntää. Asuntorakentamisen toipuminen kestää kuitenkin aikansa ja asuntorakentamisen odotetaan kasvavan vasta ensi vuonna. Muussa rakentamisessa lasku on ollut pienempi ja toipuminen alkaa asuntorakentamista aikaisemmin.

Kone- ja laiteinvestoinnit ovat kasvaneet taantumasta huolimatta. Investointeja ovat kasvattaneet energiamurros ja etenevä digitalisaatio. Erityisesti energiantuotantoon liittyvät investoinnit ja halpaa sähköä hyödyntävä tuotanto ovat kasvaneet. Investoinnit näille aloille tulevat jatkumaan myös tulevina vuosina, sillä investointisuunnitelmia Suomeen on ennätyskellisen paljon. Investointeja lisäävät myös puolustukseen liittyvät valtion investoinnit. Merkittävimmät näistä ovat F-35-hävittäjät, joista ensimmäiset luovutetaan Suomen käyttöön vuonna 2025. Kokonaisuudessaan investoinnit vähenevät tänä vuonna, mutta kasvavat lähes 6 prosenttia vuonna 2025.

Työllisyys toipuu ensi vuonna

Työllisyys vähenee vuonna 2024 reilulla 10 000 hengellä tuotannon laskun vanavedessä. Voimakkainta työllisyyden väheneminen on ollut rakentamisessa. Sen sijaan palveluissa työllisyys on edelleen noussut. Ensi vuonna, kun talous toipuu, työllisyys alkaa kasvaa ja kasvu jatkuu myös vuonna 2026. Hallituksen

työllisyystoimet sekä maahanmuutto lisäävät työvoiman tarjontaa ja luovat työllisyydelle tilaa kasvaa, kun tuotanto elpyy.

Työttömien määrä kasvoi alkuvuonna 2024 laaja-alaisesti, mutta kesällä työttömyyden kasvu näyttäisi pysähtyneen. Vuonna 2024 työttömyysaste nousee kahdeksaan prosenttiin. Ensi vuodesta alkaen työttömyys vähenee, mutta jää 7,2 prosenttiin vuonna 2026. Tämä ylittää edelleen rakenteellisen työttömyyden tason Suomessa.

Pitkittynyt matalasuhdanne rasittaa julkista taloutta toista vuotta peräkkäin

Pitkittynyt matalasuhdanne rasittaa julkista taloutta jo toista vuotta peräkkäin. Sen lisäksi vuosien 2022–2023 nopea inflaatio ja siitä seuranneet kustannuspaineet heikentävät julkista taloutta vielä lähivuosina. Hallituksen päättämistä sopeutustoimista huolimatta julkisyhteisöjen alijäämät pienenevät hitaasti.

Julkisyhteisöjen rahoitusali jäämä oli 2,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Vuoden lopulla voimistunut laskusuhdanne leikkasi verotuloja, samalla kun julkisten alojen nopea palkkojen ja muiden kustannusten nousu kasvatti menoja. Kasvavat korkomenot sekä varautumiseen ja turvallisuuteen liittyvät menot painoivat valtion taloutta. Myös hyvinvointialueiden ensimmäinen toimintavuosi alkoi syvästi alijäämäisenä.

Valtion- ja paikallishallinnon alijäämät eivät pienene vuonna 2024. Valtion menot kasvavat tänä vuonna erityisesti varautumiseen ja turvallisuuteen tehtävien investointien myötä, kun inflaation ja palkankorotusten vaikutukset vähitellen vaimenevat. Heikkoon talouden suhdannetilanteeseen nähden verotuloja kertyy kohdallaisesti. Hyvinvointialueiden elokuussa raportoidut tiedot ennakoivat, että alueilla menojen kasvu jatkuu nopeana tänäkin vuonna ja alijäämät pysyvät suurina. Tilanne on ollut samansuuntaista kuntahallinnossa. Suuret indeksikorotukset kasvattavat työeläkelaitosten menoja reilusti vielä tänä vuonna, mutta työeläkelaitokset pysyvät silti tukevasti ylijäämäisinä. Muissa sosiaaliturvarahastoissa puolestaan kasvanut työttömyys on kasvattanut menoja samalla, kun tulot supistuvat mm. työttömyysvakuutusmaksun laskun myötä. Julkisen talouden alijäämä asettuu tänä vuonna 3,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen.

Toipuva talous ja hallituksen päättämät toimet alkavat vähitellen tuottaa tulosta

Kun talous toipuu, verotulojen kasvu piristyy. Lisäksi hallituksen päättämät toimet, joista ennusteessa on mukana noin 8 miljardia euroa vuoden 2027 tasolla, vahvistavat valtion taloutta voimallisesti ensi vuodesta 2025 alkaen. Hidastuvan inflaation suotuisat vaikutukset laajenevat valtiolta myös sosiaaliturvasektorille. Paikallishallinnon palkkapaineet eivät kuitenkaan hellitä, ja henkilöstöpula uhkaa kasvattaa kalliita ostopalveluja. Lisäksi korkomenot ja puolustusinvestoinnit kasvattavat valtion menoja koko ennustejakson ajan. Näiden eri suuntaan ajavien tekijöiden seurauksena julkisyhteisöjen alijäämän ennakoidaan pienenevän 3,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen ensi vuonna ja siitä edelleen 2,1 prosenttiin vuonna 2028.

Valtionhallinnon ja paikallishallinnon syvät alijäämät ja heikko taloussuhdanne kasvattavat velkasuhdetta. Velkasuhde nousee yli 80 prosentin suhteessa BKT:hen tänä vuonna ja suhteen odotetaan jatkavan hidasta kasvuaan ennustejakson aikana. Velkasuhde on 86 prosenttia vuonna 2028. Julkisen talouden kestävyysrajaan arvioidaan olevan noin 2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkisyhteisöjen rakenteellinen epätasapaino on toki ajan saatossa pienentynt, mutta on edelleen suuri.

Riskit

Euroalueen ja maailmantalouden elpyminen saattaa toteutua odotettua hitaammin. Erityisesti miten Saksan ja Kiinan taloudet luovivat ulos pitkittyneistä ongelmistaan pitää yllä epävarmuutta. Suomessa rakentamisen lama voi olla pidempi ja työllisyyden kuoppa syvempi kuin mitä ennusteessa on oletettu. Jos näin käy, kulu- toipuu ennustettua hitaammin. Hallituksen toimien vaikutus kysyntään voi poiketa ennusteessa arvioidusta, varsinkin jos talouden muu toipuminen on odotettua hitaampaa. Investointihankkeiden toteutumisen liittyy suurta epävarmuutta kumpaankin suuntaan.

Jos talous kasvaa ennustettua heikommin, julkisen talouden alijäämät kasvavat ennustettua suuremmiksi. Sama tapahtuu, jos sopeutustoimien vaikutukset viivästyvät tai osoittautuvat arvioitua tai suunniteltua vähäisemmiksi. Korkojen nopeat liikkeet puolestaan haastavat erityisesti työeläkelaitosten omaisuustulojen

ennustamista. Lisäksi lähivuosina toteutetaan suuria puolustusinvestointeja, joiden ajoittuminen vaikuttaa merkittävästi valtion menoihin ja alijäämään.

Toisaalta hallituksen 9 miljardin euron pysyvistä toimenpidekokonaisuudesta on ennusteissa mukana noin 8 miljardia euroa vuoden 2027 tasolla. Mikäli kokonaisuus toteutuu suunnitellussa laajuudessa ja aikataulussa, alijäämät pienenevät ja velkaantuminen hidastuu ennustetusta. Vastaava vaikutus syntyisi, jos esim. toimet, joilla hallitus tukee investointeja, kantaisivat hedelmää nopeasti ja talous alkaisi kasvaa ennustettua nopeammin.

Edellä kuvatut julkisen talouden ja reaalityalouden epävarmuudet kulmineituvat julkiseen velkaan suhteessa BKT:hen.

Talousskasvuennusteen epävarmuutta voidaan kuvata menneisiin ennustevirheisiin perustuvilla luottamusväleillä ennusteen ympärillä. Luottamusvälit kuvaavat väliä, jolle toteutunut kehitys on aiemmissa ennusteissa osunut 80 prosentin todennäköisyydellä. Nämä luottamusvälit sisältävät kuitenkin vain normaalin ennusteesiin liittyvän epävarmuuden, eivätkä ne ota huomioon kullakin ennustekierroksella olevia erityisiä riskitekijöitä.

(VM, taloudellinen katsaus, syksy 2024)

Kuntatalouden kehitys

Vuosi 2023 oli kuntataloudessa poikkeuksellinen sote-uudistuksen vuoksi. Kuntatalouden (ml. Ahvenanmaa) tilikauden tulos oli varsin vahva, 1,7 mrd. euroa, mutta ilman sote-uudistuksen kertaluonteisia verorahoitus-eriä tulos olisi jäänyt lähelle nollaa. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta ylsi vajaat 400 milj. euroa positiiviseksi ja lainakanta laski 19,9 mrd. euroon, kun sote-kuntayhtymien lainoja siirtyi hyvinvointialueille noin 5 miljardia euroa.

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan romahtavan noin 1,5 mrd. eurolla 3,0 mrd. euroon ja toiminnan ja investointien rahavirran heikkenevän miljardi euroa negatiiviseksi. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan vuonna 2024 yhteensä lähes 5 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna, sillä kunnallis- ja yhteisöverotuloista poistuu sote-uudistukseen liittyvä noin 1,3 mrd. suuruinen verohäntä ja lisäksi suhdannetilanne hidastaa verotulojen kasvua. Kiinteistöverotulot sen sijaan kasvavat reippaasti, mitä selittää osaltaan hallituksen päätös nostaa maapohjien verotuksen alarajaa. Kuntien saamat valtionosuudet laskevat muun muassa sote-siirtoon liittyvän tarkistuksen sekä hallitusohjelman mukaisen valtionosuuksiin tehtävän indeksisäästön vuoksi.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta syvenee -1,9 miljardiin euroon vuonna 2025. Toimintamenojen kasvu jatkuu ennustevuosina melko ripeänä, mikä aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Inflaatio on palautunut maltilliselle tasolle, mutta vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kunta-alan palkkasopimukset päättyvät keuhällä 2025, ja siksi tarkemmat sopimusratkaisut tuleville vuosille selviävät vasta myöhemmin. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2025 on 3,4 prosenttia ja vuosille 2026–2028 keskimäärin 3,1 prosenttia.

Toimintamenojen hintojen nousun lisäksi myös toimintamenojen volyyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025, mikä aiheutuu TE-palvelu-uudistuksesta. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen, ja siten kuntatalous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille. Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin uudistuksen jälkeenkin lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla tahdilla. Lisäksi lasten määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa myös työllisyyden kehitys sekä

varhaiskasvatuksen osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina nousussa. Palvelutarpeen laskua onkin hieman loivennettu painelaskelmassa.

Hallituksen päätökset vahvistavat kuntataloutta. Vahvistaminen tapahtuu sekä tulojen lisäämisen että menojen karsimisen kautta. Nettovaikutuksiltaan merkittävin on hallituksen päätös lieventää sote-siirtolaskelman tarkentumisesta johtuvaa jälkikäteistarkistusta 277 miljoonan euron pysyvällä valtionosuuden lisäyksellä vuodesta 2025 alkaen. Myös säästöjä on pyritty löytämään, mutta arvioita kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkamisesta saatavista menosäästöistä on jouduttu maltillistamaan kevään 2024 arviosta.

Kuntien valtionosuudet kasvavat vuonna 2025, sillä TE-palveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille uusi valtionosuustehtävä, joka rahoitetaan kunnille peruspalveluiden valtionosuuden kautta laskennallista menoliasäystä vastaavasti. Valtionosuuksien kasvu jää TE-uudistuksen lisärahoitusta pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään samanaikaisesti vuosina 2025–2027 leikkauksia muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vuoksi. Valtionosuuksien kasvua hidastavat myös hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027 sekä asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset, erityisesti lapsi-ikäluokkien pieneneminen. Lisäksi verotulomenetysten korvausten vähennys pienentää valtionosuuksia vuonna 2025 tuntuvasti, tosin verotulot kasvavat vastaavasti.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde. Hallitus päätti kevään 2024 kehysriihessä kasvattaa kunnallisverotuksen efektiivisyyttä poistamalla tulosta tehtävän ansiotulovähennyksen ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä vauhdittaa kunnallisverotulojen kasvua vuonna 2025. Kuntien verotulomenetysten korvauksia alennetaan kuitenkin muutoksen aiheuttamaa kunnallisverotuoton kasvua vastaavasti. Vaikka kuntien verotulojen kasvuprosentit pysyvät ennustevuosina pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella, ei verorahoitus riitä kuntatalouden investointien rahoittamiseen, vaan välttämättömät investoinnit jatkuvat monissa kunnissa lainarahoituksella. Kuntien investoinnit kohdistuvat valtaosin rakennuksiin, teihin sekä muuhun perusinfrastruktuuriin. Kuntatalouden korkokulujen voidaan olettaa kasvavan lähivuosina, vaikka markkinakorot ovat laskeneet huipustaan, sillä kiinteäkorkoiset lainat ovat suojanneet korkokustannusten kasvua.

Painelaskelman perusteella kuntatalouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino syvenee toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna vuonna 2025–1,9 mrd. euroon, vuonna 2026 noin -2,0 mrd. euroon ja vuonna 2027 noin -2,1 mrd. euroon. Kun valtionosuuksiin tehtävät takautuvat sote-vähennykset ja hallituskauden aikainen indeksijarru poistuvat, asettuu toiminnan ja investointien rahavirta -1,9 mrd. euroon vuonna 2028. Vuosikatteet eivät riitä vuosina 2025–2028 nettoinvestointeihin tai edes poistoihin. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkaa budjettikuria tulevina vuosina. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin. Ongelmat osaavan työvoiman saatavuudessa, kiinteistöjen tehokas käyttö, kaupungistuminen, syntyvyyden pienentyminen sekä vihreä siirtyminen edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa yhteistyö korostuu.

Vuonna 2023 kuntatalouden lainakanta oli noin 19,9 mrd. euroa. Negatiiviset toiminnan ja investointien rahavirrat kasvattavat lainakannan 28,0 mrd. euroon vuonna 2028. Kuntatalouden menot voivat osoittautua painelaskelmaa maltillisemmiksi, mikäli kunnat ja kuntayhtymät pystyvät sopeuttamaan sekä palveluverkkoaan että toimintaansa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta ja rahoitusta. Toisaalta palveluverkon karsiminen voi osoittautua kaikenkokoisissa kunnissa poliittisesti hankalaksi kysymykseksi. On myös huomiotava, ettei painelaskelmassa ole vielä ennakoitu, miten kuntien hyvinvointialueille vuokraamien sote-kiinteistöjen lain mukaisen vuokra-ajan päättyminen vuonna 2026 vaikuttaa kuntien saamiin vuokratuloihin ja sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen.

(VM, Kuntatalousohjelma vuodelle 2025, syksy 2024)

Kontiolahden talouskehitys

Vuoden 2023 tilinpäätös osoitti Kontiolahden kunnan taloudellisen tilanteen heikkenevän merkittävästi sote-uudistuksen ja kunnassa toteutettujen mittavien investointien seurauksena. Vuoden 2023 aikana on alettu sopeuttamaan kunnan menorakennetta. Vuoden 2024 aikana toteutettiin toiminnallisia ja rakenteellisia uudistuksia sekä uusista menoja lisäävistä toimista on pyritty pidättäytymään. Vuoden 2023 alussa perustettiin

talous- ja strategiatyöryhmä, jonka tarkoituksena on ollut valmistella tulevien vuosien talouden linjauksia sekä kuntastrategian päivittämistä, on jatkanut kokoontumisia vuoden 2024 aikana. Kunnanvaltuusto hyväksyi päivitetyn kuntastrategian kokouksessaan 11.11.2024 § 58. Päivitetyn kuntastrategian tavoitteeksi on asetettu kestävä ja terve kuntatalous. Lisäksi strategia sisältää henkilöstöjohtamiseen ja kunnan toimintaan liittyviä tavoitteita.

Talous- ja strategiatyöryhmä on työskennellyt tiiviisti vuoden 2024 aikana. Työryhmän esityksestä kunnanhallitus asetti talousarvion valmistelun yhteydessä osastokohtaiset säästötavoitteet vuodelle 2025 tehtävään talousarviovalmisteluun. Lisäksi on linjattu investointitason alentamisesta kestävälle tasolle, velkaantumiseen liittyvien riskien kasvun, korkotason nousun ja korkean investointitason menoja lisäävien vaikutusten rajoittamiseksi. Syksyn 2024 aikana on ilmennyt tarve tarkastella kunnanhallituksen asettamia säästötavoitteita, jotka kunnanhallitus ottaa huomioon talousarviota käsitellessään ja esittäessään kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Vuonna 2025 toimintakatteen arvioidaan kasvavan 7,4 % muutettuun talousarvioon verrattuna. Suurin yksittäinen syy kasvulle on TE- palvelujen siirtyminen kuntien vastuulle. Vuonna 2025 toimintakulut kasvavat 5,1 prosenttia verrattuna muutettuun talousarvioon. Kun huomioidaan vuoden 2024 nopea kustannustason muutos sekä kunta-alan palkkaratkaisu, on toimintakulujen laskuun kääntäminen edellyttänyt kaikilta osastoilta merkittäviä säästötoimenpiteitä.

Taloussuunnitteluvuosien osalta vuoden 2026 toimintakulut (ulkoiset ja sisäiset) kasvavat noin 1,0 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen ja vuoden 2027 osalta noin 1,0 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Taloussuunnitelmavuosien toimintakuluja kasvattaa merkittävästi vuoden 2025 alusta toteutuva te-uudistus, jolloin työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille. Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä siirtää julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuun valtiotoimijalta kunnille 1.1.2025. Uudistuksella tavoitellaan työllisyyden lisäämistä tuomalla palvelut osaksi kunnan elinvoimatehtävää. Tehtävien järjestämiseksi kunnille siirtyy yleiskatteellista valtionosuutta ja henkilöstöä TE-toimistosta sekä KEHA- ja ELY-keskuksesta. Lakiin sisältyy kuntien osarahoittaman työttömyysturvan muuttuminen nykyistä kannustavammaksi. Jatkossa kunta voi vaikuttaa työttömyydestä aiheutuviin kustannuksiin järjestämällä lakisäateisten työllisyyspalveluiden lisäksi vapaaehtoisia, täydentäviä palveluja omarahoitteisesti. Näitä palveluja ovat mm. valmennuspalvelut ja työkykykoordinaatio. Työttömyysturvan rahoitusvastuu säilyy kuntakohtaisena ja kunnat vastaavat työttömyysturvan rahoittamisesta omarahoitteisesti. Te-uudistus tulee laajentamaan kunnan vastuita työttömyysturvan rahoittamisessa. Kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta koskee jatkossa työmarkkinatuen lisäksi myös peruspäivärahaa sekä perusosan suuruista osuutta ansiopäivärahasta. Lisäksi kunnan rahoitusvastuu alkaa aiemmasta työttömyyden vaiheesta kuin nykyisin.

Kokonaisuutena taloussuunnitelmakausi 2025–2027 on jäämässä alijäämäiseksi, mutta kumulatiivista ylijäämää arvioidaan olevan taloussuunnittelukauden lopussa 12,7 miljoonaa euroa. Sopeuttamistoimenpiteitä on jatkettava toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi myös tulevina vuosina. Kumulatiivista ylijäämää arvioidaan olevan noin 15,0 miljoonaa euroa vuoden 2024 lopussa.

Kontiolahden suuret rakennusinvestoinnit on saatu päätökseen vuoden 2023 lopussa. Muun muassa suurten rakennusinvestointien seurauksena kunnan lainakanta tulee olemaan ennätyskellisen suuri seuraavien vuosien aikana. Mittaviin investointeihin kohdistuvat poistot tulevat näyttelemään suurta roolia tulevina vuosina vaikuttaen käyttötalouden suunnitteluun.

Vuoden 2024 aikana kunnan verotuloihin ei ole enää vaikuttaneet sote-muutoksesta aiheutuneet ns. verohännät, joten tuloverotulokertymä on normalisoitunut. Tuloveroprosentin (0,4 %) nostolla kunta kattaa kuntatalouden heikentyvää tilannetta. Valtionosuuksia on arvioitu tulevan noin 1,0 miljoonaa euroa enemmän vuoteen 2024 nähden.

Talousarviota valmistellaan kunnissa useiden muutosten ja epävarmuustekijöiden keskellä, minkä vuoksi tulevat vuodet tulevat olemaan taloussuunnittelun osalta haasteelliset.

Keskeiset muutokset toiminnassa

Kestävä ja terve kuntatalous

Vuosi 2024 on ollut tähän mennessä haasteellinen kestävän ja terveen kuntatalouden näkökulmasta. Haasteet tulevat jatkumaan myös tulevina vuosina. TE- palvelut siirtyvät kuntien hoidettavaksi vuoden 2025 alusta. Muutoksen vaikutukset tulevat näkymään tulevien vuosien aikana. TE- palveluiden rahoitus tulee laskemaan tulevien vuosien aikana. Rahoituksen muutosta tullaan seuraamaan aktiivisesti. Vuoden 2025 aikana tehtävä Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen tulee vaikuttamaan myös kunnan talouteen. Yhtiöittämisen vaikutuksia päästää arvioimaan tarkemmin vuoden 2024 lopun aikana.

Käyttötalouden sopeuttamisen lisäksi verotuloja on syytä tarkastella. Vuodelle 2025 on päätetty nostaa tuloveroprosenttia 0,4 % (8,4 % > 8,8 %). Muihin verolajeihin ei nostoa tehdä vuodelle 2025.

Kunnan investointikustannukset ovat laskeneet vuoden 2024 aikana edellisiin vuosiin verrattuna. Kontiolahden suuret rakennusinvestoinnit on saatu päätökseen vuoden 2023 lopussa. Suurien rakennusinvestointien seurauksena kunnan lainakanta tulee olemaan ennätyskellisen suuri seuraavien vuosien aikana. Mittaviin investointeihin kohdistuvat poistot tulevat näyttämään suurta roolia tulevina vuosina vaikuttaen käyttötalouden suunnitteluun.

Vuoden 2023 aikana aloitettua talouden sopeuttamista on jatkettu vuoden 2024 aikana. Talouden sopeuttaminen jatkuu vuoden 2025 aikana käyttötalouden ja verotulojen tarkastelun myötä. Toiminnallisten ja rakenteellisten uudistuksien tekeminen on ollut ajankohtaista ja uusista menoja lisäävistä toimista on pyritty pidättäytymään. Sopeuttamistoimenpiteiden tarkastelu on jatkettava kestävän ja terveen kuntatalouden turvaamiseksi myös tulevina vuosina.

Loistavin asenne - Olemme haluttu työnantaja

Jatkamme hyvää työntekijäkokemusta vahvistavaa työtä. Kilpailu osaavasta työvoimasta osassa ammattialoja on kiristymässä. Kunnassa tehdään tavoitteellista työskentelyä henkilöstön pitovoiman ja saatavuuden varmistamiseksi tulevina vuosina. Esihenkilö- ja johtamisosaamisen kehittämisen tavoitteena on valmentavan ja henkilöstön osallisuutta korostavan esihenkilötyön ja johtamisen toimintatyylin vahvistaminen ja edelleenjuurruttaminen. Vahvistamme jatkuvaa ja ketterää henkilöstön osaamisen kehittymistä ja henkilöstön uudistumista toiminnan uudistuviin tarpeisiin ja muuttuviin toimintaympäristöihin.

Lähi vuosien ennusteet kuntataloudesta yleisesti, ja myös Kontiolahden kunnan osalta, ovat merkittävästi kireämmät kuin aiemmin, mikä tarkoittaa kunnan tuottamien palveluiden ja samalla myös henkilöstöresurssin tarkastelua muuttuneessa taloustilanteessa. Eläkepoistuman ja muun luontaisen henkilöstöpoistuman yhteydessä kunnan henkilöstön tehtävärakenteiden muutostarpeisiin tulee kiinnittää huomiota organisaation muuttuvien sisäisten tarpeiden ja ulkoisen toimintaympäristön muutosten näkökulmasta tarkastellen kriittisesti mahdollisten rekrytointien tehtäviä ja ammattinimikkeitä.

Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö

Kasvatus, koulutus ja vapaa-aikapalvelujen organisoimisesta sekä kunnan elinvoiman huolehtimisesta on tullut kunnan keskeisempiä tehtäviä hyvinvointialueiden aloitettua toimintansa. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus edistävät hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, osaamista ja sivistystä.

Toimivia yhteistyömalleja hyvinvointialueen toimijoiden ja kunnan tarjoamien palvelujen välillä kehitetään edelleen ja siinä osaston toimijat ovat aktiivisesti mukana. Lasten ja nuorten mielenterveyden pulmiin ja oikeuttamiseen tulisi kyetä vastaamaan ennakoivasti. Hyvinvointialueen opiskeluhoitopalvelujen toteutuminen Kontiolahdella on huolestuttanut 2024 koulupsykologipalvelujen osalta, ja lakisääteisen mitoituksen toteutuksesta tulee seurata edelleen.

Perusopetuksessa keskitytään perustietojen ja -taitojen kuten lukemisen, kirjoittamisen ja matemaattisten taitojen oppimiseen. Taustalla on havaittu huoli oppimistason laskusta Suomessa ja valtioneuvoston tuntija-koasetuksen muuttaminen siten, että äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan tunteja lisätään vuosiluokille 1-3.

Esi- ja perusopetuksessa opetussuunnitelman perusteet uudistuvat vuonna 2025 ja osallistumme keväällä seudulliseen opetussuunnitelman valmisteluun. Suurin muutos perusteissa tulee olemaan esi- ja perusopetuksen tuen uudistus. Opetussuunnitelman päivitykset otetaan käyttöön elokuussa 2025.

Kontiolahden perusopetuksen oppilasmäärä on kääntynyt laskuun ja suuntaus jatkuu tällä hetkellä ennustettavissa olevasti vuoteen 2030. Perusopetuksessa alakouluikäisten määrän väheneminen johtuu alentuneesta syntyvyydestä ja muuttovoiton hiipumisesta. Yläkouluikäisten määrä kasvaa ennusteiden mukaan vuoteen 2027 asti. Oppilasmäärän vähenemisen vaikutuksia ennakoidaan suunnittelussa.

Varhaiskasvatuksessa lasten kokonaismäärät säilyvät jokseenkin ennallaan, mutta alle kolmivuotiaiden lasten osuuden kasvu ja kolmitasoisien tuen järjestäminen kasvattavat henkilöstötarvetta.

Varhaiskasvatuksessa yksityisen päivähoiton osuus on vähentynyt viime vuoden aikana Kontiolahdella toimineen yksityisen päiväkodin lopetettua ja kunnan otettua toiminnan järjestettäväkseen. Varhaiskasvatuspalveluissa ennustetaan jatkuvan kehityksen, jossa lapset tuodaan aiempaa nuorempina palveluihin. Varhaiskasvatuspalvelut ovat kapasiteetiltaan lähes täyskäytössä.

Varhaiskasvatuspalvelujen tarpeen muutokset syntyvyyden, lainsäädännön, työllisyystilanteen tai kotihoidontuen käytön muuttuessa luo epävarmuutta palvelutarpeen kysynnän ennakoimiseen. Palveluiden tarjontaan vaikuttaa kunnallisen tarjonnan lisäksi yksityisten palveluntuottajien tarjonta. Varhaiskasvatuspalveluissa on varauduttava lapsimäärän muuttumiseen nopeallakin aikataululla.

Lukion opiskelijamäärä on ollut laskeva johtuen ammatillisen koulutuksen vetovoiman kasvusta ja Joensuussa sijaitseviin lukioihin hakeutuvien nuorten määrän lisääntymisestä. Vuosina 2025-2030 Kontiolahden lukion opiskelijamäärä asettunee noin 150-180 opiskelijan välille. Tämä opiskelijamäärä takaa vielä laajan kurssivalinnan ja pedagogisesti toimivat ryhmäkoot.

Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö

Strateginen yleiskaava ohjaa kunnan maankäytön suuria linjoja sekä tukee kunnan strategisia linjauksia. Strateginen yleiskaava määrittelee kunnan maankäytön tulevat kehittämisen painopisteet ja suunnat. Kaavan tavoitevuosi on 2040 ja aikajänne on yhdenmukainen seudullisten ja maakunnallisten suunnitelmien kanssa. Kunnan maapoliittiset ohjeet ohjaavat myös maankäytön prosesseja.

Joensuun seudun yleiskaavan laatimista jatketaan viiden eri kunnan yhteistyönä kaavaluonnokseksi. Maankäytön kehittämistä edistetään erityisesti Lehmon alueella. Elinvoimaisuuden parantamisen kannalta keskeinen kehityskohde on Joensuun kaupungin rajan tuntumaan suunniteltu työpaikka-alue, jonka asemakaavaluonnos valmistuu ensi syksyn aikana.

Rakentamislaki astuu voimaan 1.1.2025 ja samalla maankäyttö- ja rakennuslaki muuttuu alueidenkäyttölaiksi. Nämä ja tulossa olevat muut lakimuutokset vaikuttavat merkittävästi rakennusvalvonnan toimintaympäristöön ja käytössä oleviin työkaluihin. Uuden lain mukainen rakennusjärjestys tulee voimaan alkuvuonna 2025.

Tavoitteenamme on luoda, ylläpitää ja kehittää Kontiolahdesta houkutteleva ympäristö niin nykyisille kuin tulevillekin asukkaille ja yrityksille. Kontiolahti on profiloitunut liikuntaa arvostavaksi ja siihen kannustavaksi kunnaksi. Uusia liikuntapaikkoja rakennetaan tulevaisuudessa kestävän kuntatalouden puitteissa. Olemassa olevaa liikuntapaikkaverkkoa kunnossapidetään tehokkaasti.

Vuonna 2025 kunnan elinvoimaisuutta halutaan edistää kasvua ja asennetta vahvistavilla toimenpiteillä. Kunnan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, niihin vaikuttavien toimenpiteiden seuranta sekä terveyden ja hyvinvoinnin tarpeisiin vastaaminen hyvinvointisuunnitelman täytäntöönpanon keinoin on keskeistä.

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö

Kunnan perustehtäväksi on noussut vahvemmin elinvoiman edistäminen ja elinkeinojen kehittäminen. Kunta on ottanut vahvaa roolia yritysten toimintaedellytysten turvaamisessa ja pyrkii vahvistamaan entisestään yritysten toimintaympäristöjen vetovoimaisuutta.

Päivitämme Kontiolahden yrittäjyyspolkua esi- ja perusopetuksesta toiselle asteelle. Jatkamme yrittäjyyskasvatusta kaikilla vuosiluokilla hyödyntäen seudullisen yrittäjyyskasvatuspolun tukimateriaalia sekä kehittäen yhteistyötä paikallisten yrityskumppaneiden kanssa.

Kontiolahdella yritysneuvontaa ja yrityskehittämistä tarjotaan paikallisena palveluna. Kontiolahden kunta tekee tiivistä yhteistyötä elinkeinojen kehittämisessä Joensuun seudulla. Joensuun seudun kunnat osallistuvat elinkeinohankkeiden ideointiin, valintaan ja rahoittamiseen. Hankkeiden tavoitteena on parantaa elinkeinotoiminnan edellytyksiä Joensuun seudulla.

Kunnan kaksi tytäryhtiötä, Kontiolahden Yrityspalvelu Oy ja Kontionloikka Oy, joiden keskeisin tehtävä on yritysten kasvun ja kehittämisen mahdollistaminen. Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n ensisijaisena tehtävänä on rakennuttaa ja vuokrata toimitiloja yrityksille kunnan alueella. Yhtiö etsii aktiivisesti toimitilaratkaisuja yrityksille. Kontionloikka Oy toimii kehittämissyhtiönä, jonka toimialaan kuuluvat yritysten kasvun edistäminen, elinkeinotoiminnan kehittäminen ja maksuttomien julkisten yrityspalvelujen tuottaminen kunnan alueella toimiville yrityksille sekä paikallisen matkailun kehittäminen ja matkailuinvestointien edistäminen. Kontionloikka Oy tuottaa asiakaslähtöisiä, tehokkaita ja nopeasti saatavilla olevia elinkeinopalveluita.

Kunta edistää asukkaiden hyvinvointia ja kunnan elinvoimaisuutta onnistuneilla työllistämistoimenpiteillä. Työllistämisessä painopiste on erityisesti nuorten työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisemisessä ja vähentämisessä. Onnistuneilla työllistämistoimenpiteillä edistämme suoraan kuntalaisten hyvinvointia ja kunnan elinvoimaisuutta. Työttömyysasteemme on maakunnan alhaisin, mutta kokonaisuutena valtakunnan keskiarvon tasolla. Talousarviovuonna tavoitteenamme on edelleen kuntaosuuden kasvun pysäyttäminen ja kustannusten alentaminen.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä siirtää julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuun valtiotoimijalta kunnille 1.1.2025. Pohjois-Karjalassa kunnat ovat perustaneet yhteisen työllisyysalueen hoitamaan tätä tehtävää.

3 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN PERUSTELUT

Vuoden 2025 talousarviosuunnittelun pohjalla oli pääosin alkuperäinen talousarvio vuodelle 2024, jonka päälle oli huomioitu virka- ja työehtosopimuksien mukaiset palkankorotukset sekä osastoille asetetut säästö-tavoitteet.

Toimintatuotot (ulkoiset ja sisäiset) ovat 24,6 miljoonaa euroa. Toimintatuotot kasvavat ollen 0,24 miljoonaa euroa (1,0 %) suuremmat kuin vuoden 2024 muutetussa talousarviossa.

Toimintakulut ovat 71,0 miljoonaa euroa. Toimintakulut ovat 3,4 miljoonaa euroa (5,1 %) suuremmat kuin vuoden 2024 muutetussa talousarviossa. Toimintakulujen kasvu muodostuu suurimmalta osin TE-palvelujen ja henkilöstökulujen noususta.

Vuonna 2025 toimintakate on 46,4 miljoonaa euroa. Toimintakate kasvaa eli nettomenot kasvavat 3,2 miljoonaa euroa (7,4 %) verrattuna vuoden 2024 muutettuun talousarvioon.

3.1 TULOPERUSTEET

Taustaa

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän vuonna 2024 noin miljardi euroa negatiiviseksi.

Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino syvenee edelleen lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan kuntataloutta hieman vahvistava, vaikka kuntien tehtävien ja veloitteiden purkamisesta arvioituja säästöjä onkin maltillistettu aiemmin arvioidusta. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa heikentyä vuosina 2025–2028 noin 1,9–2,1 mrd. euroa negatiiviseksi.

Vuonna 2023 kuntatalouden lainakanta oli noin 19,9 mrd. euroa, ja painelaskelmassa se uhkaa nousta tarkastelujakson 2025–2028 lopulla 28,0 mrd. euroon. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino edellyttää palveluiden sopeuttamista käytettävissä oleviin tuloihin.

Verotulot

Kunnallisvero

Kontiolahden kunnan verotulojen kehitys oli positiivista vuosina 2019–2022. Vuoden 2022 lopun tilanteessa tarkasteltuna viiden vuoden aikana verotulojen kasvu on ollut keskimäärin 4,0 prosentin luokkaa vuosittain. Vuonna 2023 sote-uudistuksen takia verotulot laskivat noin 47 prosenttia. Muutetun talousarvion mukaan vuoden 2024 kunnallisverotuloksi arvioidaan 25,6 miljoonaa euroa. Lopulliseen vuoden 2024 toteutumaan vaikuttaa paitsi loppuvuoden verokehitys koko maan tasolla, myös verotilityksiin vuoden 2023 valmistuvan verotuksen perusteella tehtävät oikaisut valtion ja kuntaryhmän jako-osuuden osalta sekä kuntaryhmän sisällä yksittäisten kuntien osalta.

Kuntatalousohjelman mukaan vuonna 2025 kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan 4,2 prosenttia vuodesta 2024. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella hallitusohjelmaan ja julkisen talouden sopeutukseen liittyvät veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Vuonna 2025 kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan noin 10,3 mrd. euroa. Kunnallisveron laskennallinen korotuspaine kasvaa tarkastelukauden 2025–2028 loppua kohden mentäessä koko maan tasolla, mutta vuonna 2028 tilanne tasoittuu vuoden 2023 valtionosuuksien takaisinperinnän ja hallitusohjelman mukaisen peruspalvelujen valtionosuuden

indeksijarrun poistuessa. Erityisesti pienemmissä kuntakokoryhmissä laskennallinen veroprosentin korotuspaine kasvaa joinakin vuosina merkittävästi. Laskennallinen korotuspaine näkyy myös negatiivisena vuosikatteena ja tilikauden tuloksena. Veropohjan rapautuminen voi olla kasvava uhka varsinkin pienemmissä kuntakokoryhmissä, jos kehitys jatkuu väestöennusteen mukaisesti.

Kunnallisverotuksen efektiivisyyttä lisätään poistamalla tulosta tehtävä ansiotulovähennys ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä vauhdittaa kunnallisverotulojen kasvua vuonna 2025, mutta kuntien verotulomenetysten korvauksia alennetaan kunnallisverotuoton kasvua vastaavasti. Kuntien verotulomenetysten korvaukset ovat 540,5 milj. euroa vuonna 2025.

Kontiolahden kunnallisverokertymäksi vuodelle 2025 arvioidaan noin 29,0 miljoonaa euroa, vuodelle 2026 noin 30,7 miljoonaa euroa ja vuodelle 2027 noin 31,5 miljoonaa euroa. Arviot ovat laskettu 8,8 prosentin kunnallisveron suuruudella.

Kiinteistöverot

Kontiolahden kiinteistöveroprosentit ovat keskiarvon alapuolella verrattuna koko maahan ja Pohjois-Karjalaan. Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2024 arviotiin 3,45 milj. euroa. Kiinteistöveron osuus kunnan verotuloista on noin 10,6 % vuonna 2024.

Kiinteistöverouudistusta koskeva hallituksen esitys on suunniteltu annettavaksi syksyllä 2024. Uudistuksen tavoitteena on päivittää rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan niiden todellisia arvoja. Tarkoituksena ei ole vaikuttaa kiinteistöverotuksen tasoon, vaan kunnat voivat asettaa kiinteistöveroprosenttinsa siten, että verokertymä pysyy aiempien vuosien tasolla.

Kiinteistöveron tuotto on noin 2,4 mrd. euroa vuonna 2025, mikä on noin 39 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2024. Veron tuoton arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 2,3 prosentin vuosivauhtia.

Kontiolahden kiinteistöveroprosentit vuodelle 2025 (suluissa ala- ja ylärajat):

• yleinen kiinteistövero	1,03 %	(0,93–2,00 %)
• maapohjan kiinteistövero	1,30 %	(1,30–2,00 %)
• vakituinen asuinrakennus	0,45 %	(0,41–1,00 %)
• muu asuinrakennus	1,00 %	(0,93–2,00 %)
• voimalaitos	3,10 %	(0,93–3,10 %)
• yleishyödylliset yhteisöt	0 %	(0,00–2,00 %)
• rakentamaton rakennuspaikka	ei käytössä	(2,00–6,00 %)

Vuoden 2025 kiinteistöveron tuotoksi on arvioitu 3,7 miljoonaa euroa. Taloussuunnittelukaudella kiinteistövero- arvioidaan pysyvän suhteellisen samalla tasolla.

Yhteisövero

Kuntatalousohjelman mukaan kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan noin 1,8 mrd. euroa vuonna 2025. Yhteisöveron osuus vuonna 2023 on ollut 2,05 mrd. euroa. Yhteisöveron maksuunpanon mukaisen kokonaistuoton arvioidaan kasvavan vuosina 2025–2028 keskimäärin noin 4 prosenttia vuodessa. Yhteisöveron tuoton ennustamisen lähtökohtana on viimeisimmän valmistuneen verotuksen mukainen yhteisövero, jota muutetaan arvioidun tuloskehityksen mukaisesti. Tuloskehityksen muutosta arvioidaan lähinnä kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämän muutoksen avulla. Toimintaylijäämän arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 3,7 prosenttia vuosina 2025–2028. Osana julkisen talouden sopeuttamista poistetaan työnantajan koulutusvähennys. Muutos kompensoidaan kunnille yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla, joten vaikutus on kuntien rahoitusaseman näkökulmasta neutraali. Yhteisöveron tuottoa pienentävät vakuutusmaksujen muutokset, jotka liittyvät työllisyysrahaston säästöjen kanavointiin. Muutosta ei kompensoida kunnille.

Kontiolahden kunnan yhteisöverokertymäksi vuodelle 2025 arvioidaan 2,2 miljoonaa vuodelle 2025. Yhteisöveron osuus kunnan verotuloista on noin 7,1 % vuonna 2024.

Verotulot	TP 2023	TA 2024 alkuper.	TA 2024 muutettu	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kunnallisvero	25 983	26 850	26 400	29 000	30 700	31 500
Kiinteistövero	3 527	3 650	3 700	3 700	3 700	3 700
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 976	2 400	2 300	2 240	2 350	2 500
	32 486	32 900	32 400	34 940	36 750	37 700

Taulukko 3. Verotulojen määrät verotulolajeittain.

Valtionosuudet

Vuoden 2025 valtionosuusarvio perustuu valtion talousarvioehdotukseen ja Kuntaliiton sekä Valtiovarainministeriön ennakkollisiin valtionosuuslaskelmiin.

Kuntatalousohjelman mukaan Valtion talousarvioesitys sisältää lukuisia kuntatalouteen vaikuttavia toimenpiteitä, joista useimpien nettovaikutus kuntatalouteen on lähellä neutraalia tai hieman vahvistava. Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutusten arvioidaan vahvistavan kuntataloutta kokonaisuudessaan noin 270 milj. euroa suhteessa edellisen vuoden talousarvioon.

Vuonna 2025 valtio osoittaa kuntien valtionapuihin noin 5,6 mrd. euroa. Tästä summasta on noin 4,7 mrd. euroa laskennallisia valtionosuuksia, noin 0,5 mrd. euroa kuntien verotulomenetysten korvauksia ja loput 0,4 mrd. euroa muita valtionapuja. Laskennalliset valtionosuudet kasvavat edeltävään vuoteen nähden noin 970 milj. euroa ja valtionavustukset kunnille alenevat muun muassa valtiontalouden säästöjen seurauksena noin 230 milj. eurolla.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2025 noin 3,4 mrd. euroa. Valtionosuus kasvaa vuoden 2024 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 875 milj. eurolla ennen kaikkea vuoden 2025 alussa voimaan tulevan TE-palvelu-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen seurauksena. Ensi vuonna valtionosuutta lisää myös sote-uudistuksen valtionosuusvaikutuksia lieventävä valtionosuuden lisäys, 277 milj. euroa. Valtionosuutta nostavat myös indeksikorotus ja kustannustenjaon tarkistus. Valtionosuutta puolestaan vähentävät muun muassa sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkentuminen, vuodelle 2024 tehdyn määräaikaisen valtionosuuslisäyksen poistuminen ja hallitusohjelman mukainen indeksikorotuksen 1 %-yksikköä vastaava vähennys.

Hallitus uudistaa esi- ja perusopetuksen tuen, johon kohdennetaan peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksenä 38,2 milj. euroa vuonna 2025. Perusopetusta vahvistetaan myös lisäämällä tuntijakoon kolme vuosiviikkotuntia. Tähän osoitetaan 8,6 milj. euroa peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksenä.

Peruspalvelujen valtionosuuden tasoon vaikuttaa vuonna 2025 myös palkkatuen myöntämiseen kunnille ja kuntayhtymille valmisteltu muutos, jonka mukaan palkkatuen myöntäminen vähentyisi 37 milj. eurolla vuodessa. Muutos otetaan huomioon vähennyksenä kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa. Kunnan työllistämisvelvoitetta koskeva sääntely kumotaan, mikä vähentää kuntien valtionosuutta 18,7 milj. euroa ja tuo kuntien omaa rahoitusta vastaavan noin 31 milj. euron säästön. Kuntien roolia kotoutumisen edistämisessä vahvistetaan 1.1.2025 voimaan tulevalla kotoutumislailalla. Kunnille myönnettävä valtionosuus on noin 12,6 milj. euroa.

Kuntien normien keventämisen ja kokeilujen ohjelma pyrkii vahvistamaan kuntien toimintaedellytyksiä purkamalla normeja ja edistämällä kokeiluja. Ohjelmassa kerättiin kunnilta satoja norminpurkuehdotuksia, joista 160 on käsiteltävänä eri säädös- ja kehittämishankkeissa. Lisäksi hallitus päätti kevään 2024 kehysriihen yhteydessä kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisestä julkisen talouden vahvistamiseksi. Osana kokonaisuutta kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan 22,7 milj. euron valtionosuuden vähennys vuonna 2025.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat vuoden 2025 talousarvioesityksessä arviolta 1,3 mrd. euroa. Ne kasvavat edellisen vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna 91 milj. euroa. Hallinnonalan valtionavustuksista kunnille kohdistuu arviolta 208 milj. euroa.

Hallinnonalalla valtionavustusten tasoa alennetaan hallituksen päätösten mukaisesti yhteensä 70 milj. euroa vuonna 2025 ja 145 milj. euroa vuodesta 2026 lukien. Vuoden 2025 kuntiin vaikuttavat uudet säästötoimet kohdistuvat pääasiassa esittävän taiteen ja museoiden käyttökustannusten valtionosuuksiin sekä kuntien liikuntapaikkarakentamisen avustusten vähentämiseen.

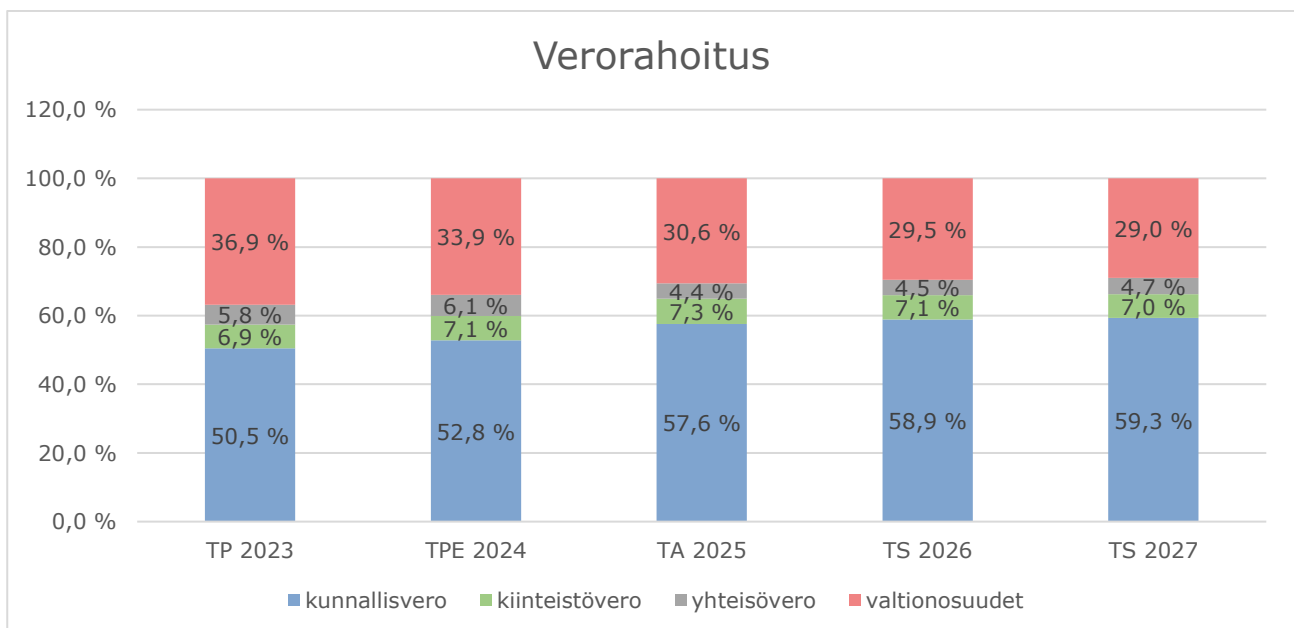
Ammatillisen koulutuksen rahoitusta vähennetään yhteensä 120 milj. eurolla vuodesta 2025 alkaen. Valtionosuuden vähennys on 62,6 milj. euroa, josta noin 40,7 milj. euroa arvioidaan kohdistuvan kuntiin.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta kunnille korvataan pakolaisten vastaanotosta aiheutuvia kustannuksia laskennallisen perusteen tai todellisten kustannusten mukaan. Vuonna 2025 korvauksia arvioidaan maksettavan kunnille yhteensä noin 98,1 milj. euroa. Pakolaiskiintiö vuosina 2025–2028 on hallitusohjelman mukaisesti 500 henkilöä/vuosi. Laskennallisia korvauksia maksetaan vuodesta 2025 lähtien aiempaa lyhyemmältä ajalta. Lisäksi kotoutumisen laskennallisiin korvauksiin tehdään 58 milj. euron vähennys vuonna 2025.

Sosiaaliturvarahastojen säästöjen kanavointi ja sairauspäivärahan laskukaavan muutokset ovat kokonaisuutena kuntataloutta vahvistavia muutoksia. Vuoden 2025 alusta voimaan tulevaksi esitetty kanavoitintarkaisu vahvistaisi kuntataloutta vuositasolla noin 89 milj. eurolla.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla kuntia koskevia toimenpiteitä ovat julkisen henkilöliikenteen ostojen tukeminen, MAL-sopimusmenettelyiden jatkaminen sekä valtionrahoituksen ohjaaminen kuntien kävelyä ja pyöräilyä edistäviin hankkeisiin. Ympäristöministeriön hallinnonalalla rahoitusta kohdennetaan pitkäaikaisasunnottomuuden

Valtiovarainministeriön 7.10.2024 julkaisemien laskelmien mukaan Kontiolahden kunnan vuoden 2025 peruspalveluiden valtionosuuksien määräksi on arvioitu 18,4 miljoonaa euroa ja veroperustemuutoksien kompensatioksi 0,9 miljoonaa euroa. Peruspalvelujen valtionosuuden ohella kunnan kokonaisvaltionosuuksien määrään vaikuttaa opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus. OKM:n valtionosuus on arvioitu -1,8 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien määräksi on arvioitu yhteensä 17,5 miljoonaa euroa vuodelle 2025.

Kuvio 8. Verorahoituksen prosentuaalinen jakauma.

Maksut ja taksat

Talousarviossa maksutuottojen osuus kunnan ulkoisista toimintatuotoista on 9,3 prosenttia. Vuonna 2023 se oli 10,0 prosenttia. Maksutuottojen kehitykseen vaikuttavat muun muassa rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksujen pieneneväosuus vuodelle 2025.

3.2 MENOPERUSTEET

Henkilöstömenot

Talousarvion valmistelu- ja päätösvaiheessa kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa huhtikuulle 2025: Henkilöstömenojen budjetoinnissa on huomioitu 2,5 prosentin palkankorotus syyskuun 2024 palkkoihin verrattuna vuosille 2025–2027. Palkkaperusteiset eläkemaksuprosentit sekä sairausvakuutusmaksut ja työttömyysvakuutusmaksut alenevat vuoden 2024 tasosta. KuEl:n alaisten palkkojen sivukulujen arvioidaan olevan 19,89 % ja VaEl:n alaisten palkkojen 19,55 %.

Muut erät

Kontiolahden kunnan osuuden verotuskustannuksista on arvioitu olevan 172 000 euroa vuonna 2024, vuodelle 2025 verotuskustannukset laskevat 4,0 % ollen ennakkotiedon mukaan 165 000 euroa.

Vuoden 2023 alusta ennen vuotta 2005 karttuneisiin eläkkeisiin perustunut ns. eläkemenoperusteinen maksu poistui hyvinvointialueuudistuksen myötä. Maksu korvattiin uudella tasausmaksulla, joka jakautuu kuntien ja hyvinvointialueiden kesken. Kuntien saama osuus jaetaan kuntien kesken samassa suhteessa kuin ne saavat verorahoitusta. Kevan antaman ennakkoarvion mukaan Kontiolahden kunnalle kohdistuvan tasausmaksun suuruus on 923 000 euroa vuonna 2025. Vuonna 2024 tasausmaksun suuruus on noin 732 000 euroa, eli kustannukset nousevat 26,1 %. Vuodelle 2025 kohdistuva tasausmaksu vahvistetaan loppuvuodesta 2024, jolloin lopullinen tasausmaksun suuruus voi tarkentua. Maksu kohdennetaan kokonaisuutena hallinnon alle, josta se jaetaan sisäisten erien yhteydessä osastoille.

Sisäiset vuokrat

Vuoden 2025 keskeisimmät muutokset toimitiloihin ja niiden ylläpitoon ovat:

1. Varparannan aluepalvelukeskus ja rivitalot ovat myyty vuoden 2024 aikana,
2. Onttolan rajan liikuntasalin ja maa-alueen kauppa Senaatin kanssa ja uuden liikuntahallin suunnittelu,
3. Jäähallin jäähdytyskoneen uusiminen ja peruskorjaus,
4. Kulhon esiopetustilojen lunastaminen,
5. Virastotalojen peruskorjaus (viemäriinjojen sukitus) ja
6. Paiholan päiväkodin peruskorjauksen suunnittelu.

Sisäiset vuokrat sisältävät lämmön, sähkön ja veden. Vuokraan kuuluvat rakennusten ja alueiden normaali kunnossapito, kiinteistönhoito sekä normaalia kunnossapitoa suuremmat korjaukset, jotka eivät vielä ylitä investointirajaa. Tämän lisäksi vuokra pitää sisällään pääomavuokran (poistojen) osuuden. Sisäisten vuokrien laskentaperusteena toimivat kiinteistöihin kohdistuvat kokonaiskustannukset, jotka jaetaan rakennusten pinta-alalla ja kuukausilla. Näin saadaan laskettua kuukausikohtainen neliövuokra käytössä olevien neliöiden mukaan osastoille.

Rahoituserät

Rahoitusmenoissa on varauduttu pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen korkomenoihin. Korkomenoissa on varauduttu korkotason kasvuun. Korkotason nousu vaikuttaa uusiin lainoihin sekä nykyisen lainakannan vaihtuvakorkoisten lainojen osuuteen. Kunnan lainakanta vuoden 2024 lopussa on 58,5 miljoonaa euroa, ellei loppuvuoden aikana jouduta vielä nostamaan talousarviolainaa. Lainakannasta noin 35 % osuus on vaihtuvakorkoisia lainoja. Rahoitustuloissa ja -menoissa on huomioitu vesilaitoksen maksama korvaus peruspääomasta.

Taloussuunnitelmavuodet ja taloussuunnitelmakausi

Taloussuunnitelmavuosien osalta toimintakatteessa on huomioitu palkkakustannusten kasvu (2,5 %) sekä te-uudistuksen tuomat muutokset toimintakuluihin ja valtionosuuksiin. Suunnitelmavuosissa on pyritty huomiomaan talousarvion laadintahetkellä tiedossa olevat suunnitelmavuosia koskevat muutokset toiminnan ja talouden osalta. Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen astuu voimaan 1.1.2026. Yhtiöittämiseen liittyvien vuokratulojen väheneminen on ilmeinen ja sillä tulee olemaan vaikutuksia kunnan talouteen. Suunnitelmavuosille 2026 ja 2027 sote-kiinteistöjen vuokratuloja on vähennetty 0,5 miljoonaa euroa/ vuosi. Tarkemmat kustannusvaikutukset selviävät vuoden 2025 aikana.

Kuluvan vuoden 2024 tulos on muodostumassa alijäämäiseksi noin -2,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä kumulatiivista ylijäämää oli 17,3 milj. euroa. Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025–2027 muodostuu kokonaisuudessaan noin 2,3 miljoonaa euroa alijäämäiseksi, mutta kumulatiivisen ylijäämän arvioidaan olevan taloussuunnittelukauden lopussa 12,7 miljoonaa euroa.

3.3 INVESTOINNIT

Kontiolahden kunnan investoinnit ovat olleet hyvin korkealla tasolla viime vuosina. Vuosien 2019–2024 nettoinvestointien suuruus on n. 64,5 miljoonaa euroa. Vuosina 2022 ja 2023 vuosikate riitti kattamaan suunnitelman mukaiset poistot. Vuonna 2024 muutetun talousarvion mukaan vuosikate ei tule kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja, samoin tulee tapahtumaan vuoden 2025 aikana. Suunnitelmavuosien 2026 ja 2027 aikana vuosikate on arvioiden mukaan poistoja suurempi.

Vuodelle 2025 kohdistuu 4,0 milj. euron investointitarpeet, jotka painottuvat pääosin talonrakentamiseen, kunnallistekniikkaan ja vesihuoltoon. Talonrakennusinvestoinneissa varaudutaan vain välttämättömiin peruskorjausinvestointeihin. Kuntatekniikassa varaudutaan erilaisiin tie- ja vesihuoltohankkeisiin sekä ampumahiihtostadionin valojen uusimiseen. Valtion budjetissa on varauduttu 1,0 milj. euron avustukseen ampumahiihtostadionin valojen uusimisessa, avustuksen saaminen edellyttää 30 % kunnan omarahoitusosuutta. Koko taloussuunnitelmakauden investointien arvioidaan olevan noin 13,1 miljoonaa euroa, joista talonrakennusinvestointien osuus on 5,7 milj. euroa ja kunnallistekniikan sekä vesilaitoksen osuus 7,4 milj. euroa.

Taloussuunnitelmakauden lopussa suunnitelman mukaisten poistojen arvioidaan olevan -6,0 miljoonaa euroa vuodessa. Suuret suunnitelman mukaiset poistot rasittavat kunnan käyttötaloutta merkittävästi lähivuosina.

3.4 VIERAS PÄÄOMA

Mittavien investointien kautta olemme panostaneet palveluihin ja kehittäneet kunnan toimintaympäristöjä. Taloussuunnitelmakaudella arvioidaan lainakannan kääntyvän laskuun, kun mittavat investointiprojektit on saatettu loppuun vuoden 2023 aikana. Lainakannan arvioidaan laskevan 5,8 miljoonaa euroa taloussuunnittelukaudella. Asukaskohtaisen lainamäärän arvioidaan olevan suunnitelmakauden lopussa noin 3 485 euroa /asukas.

Pitkäaikaisen korollisen lainan määrä on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Vuoden 2019 lopussa lainakanta oli 39,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 lopussa pitkäaikaisen korollisen lainan määrän arvioidaan olevan 58,5 miljoonaa euroa, mikäli loppuvuoden aikana ei jouduta nostamaan uutta pitkäaikaista talousarviolainaa. Taloussuunnittelukauden lopussa pitkäaikaisen korollisen lainan määrän arvioidaan olevan 52,6 miljoonaa euroa.

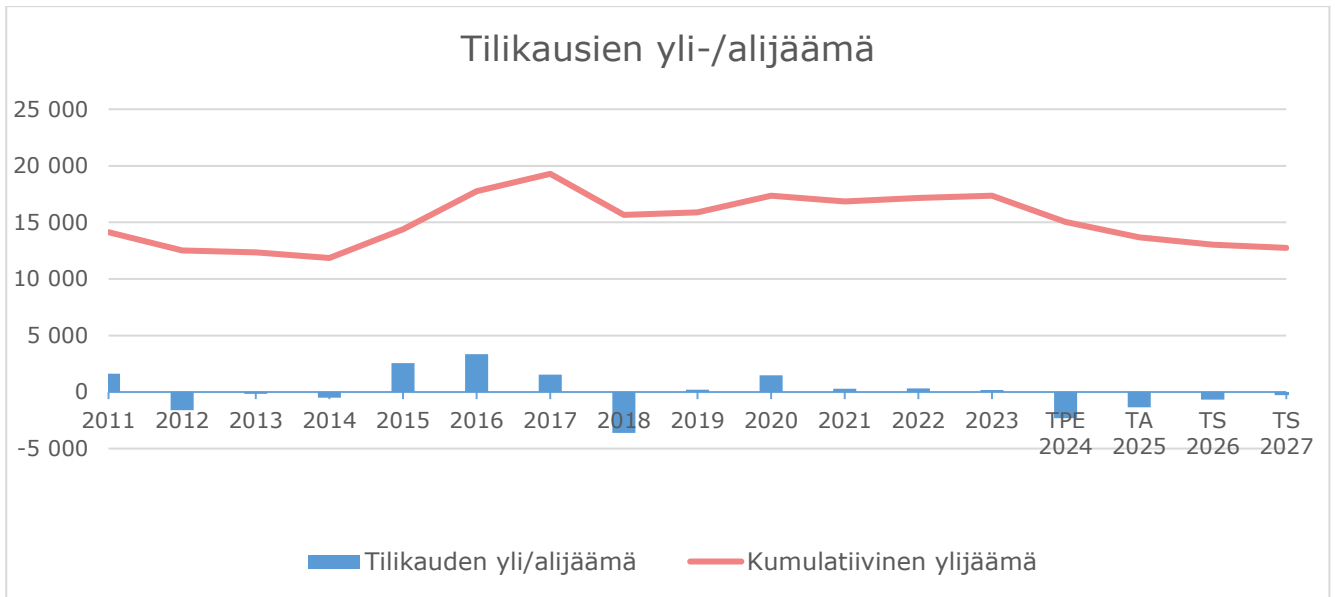
Lainakannan voimakas kasvaminen viime vuosina pitää sisällään huomattavaa korkoriskiä tuleville vuosille. Vuonna 2023 ulkoiset korkokulut olivat 0,81 miljoonaa euroa ja vuonna 2025 korkokulujen arvioidaan olevan 1,5 miljoonaa euroa.

Suunnitelman mukaiset lainojen lyhennykset vuonna 2025 ovat 7,8 miljoonaa euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa otetaan vuonna 2025 enintään 6,0 miljoonaa euroa. Talousarviossa varaudutaan myös uuden lainan aiheuttamiin lainan lyhennyksiin.

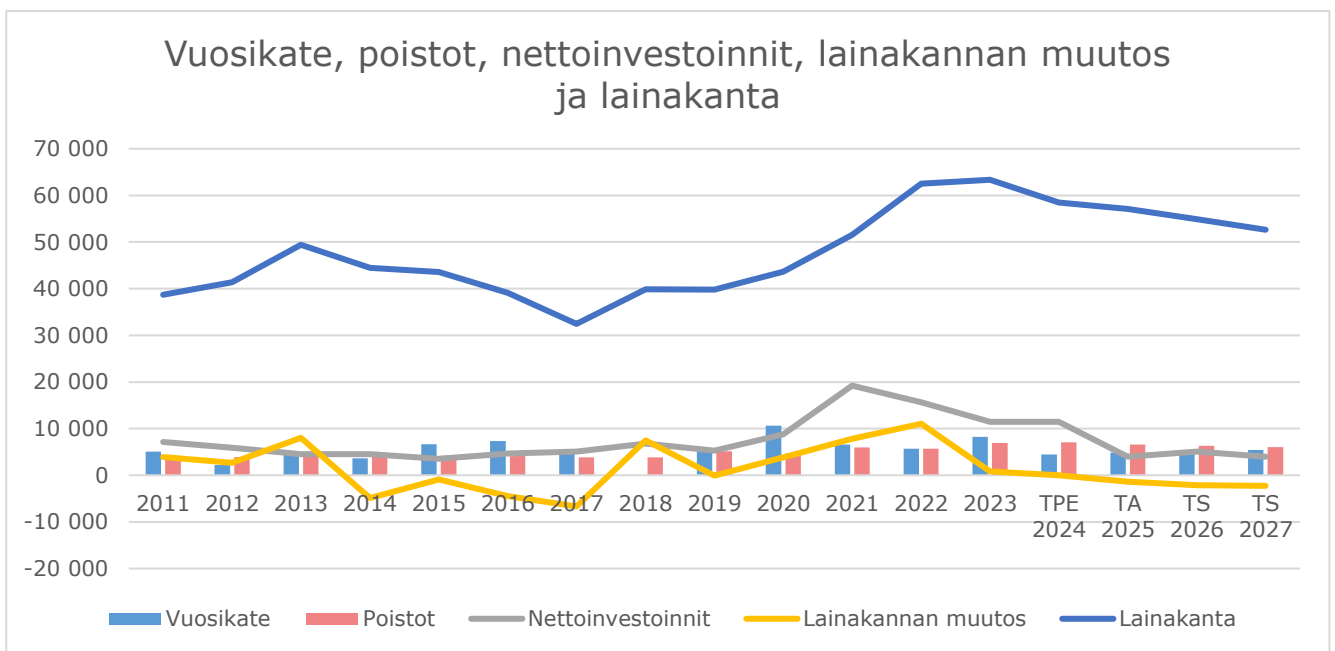
Taloussuunnittelu 2025–2027

1000 € (ulkoinen)	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 3/2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	11 484	10 920	9 447	9 245	9 001	8 501	8 501
Toimintakulut	-88 229	-94 633	-52 278	-52 436	-55 377	-56 106	-56 859
Toimintakate	-76 744	-83 713	-42 831	-43 191	-46 376	-47 605	-47 358
Verotulot	57 005	61 635	32 486	32 400	34 940	36 750	37 700
Valtionosuudet	26 448	28 059	18 967	16 430	17 460	17 460	17 460
Rahoituserät	-108	-275	-389	-1 211	-1 187	-1 287	-1 387
Vuosikate	6 601	5 706	8 233	4 428	4 837	5 318	5 415
Poistot ja arvonalentumiset	-5 988	-5 690	-6 957	-7 035	-6 577	-6 310	-6 024
Satunnaiset erät	613	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-4 315	16	1 275	-2 607	-1 740	8	391
Muut erät	4 000	305	-184	305	330	330	330
Varausten muutos	0	0	-900	0	0	0	0
Yli/alijäämä	298	322	191	-2 301	-1 410	-662	-279
Kumulatiivinen yli/alijäämä	16 834	17 156	17 347	15 046	13 636	12 974	12 695
Investoinnit netto	-19 213	-15 667	-11 445	-3 100	-4 000	-5 100	-4 000
Lainakanta*	51 507	62 548	63 346	58 473	57 086	54 924	52 629
Lainat €/asukas*	3 425	4 127	4 185	3 872	3 781	3 637	3 485
Vuosikate €/asukas	439	377	544	299	326	359	365
Vuosikate/Poistot %	110,2	100,3	118,3	62,9	73,5	84,3	89,9
Tuloveroprosentti	20,5	20,5	7,9	8,4	8,8	8,8	8,8
Yleinen kiinteistövero	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93
Maapohjan veroprosentti				1,30	1,30	1,30	1,30
Vakituisen asunnon kiinteistövero	0,41	0,41	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
Muiden asuinrakennusten kiint.vero	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Voimalaitosten kiinteistövero	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10
Asukasluku	15 040	15 154	15 135	15 100	15 100	15 100	15 100
Muutos %	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 3/2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintakate	4,9 %	9,1 %	-48,8 %	0,8 %	7,4 %	2,9 %	1,6 %
Verotulot	5,5 %	8,1 %	-47,3 %	-0,3 %	7,8 %	5,2 %	2,6 %
Valtionosuudet	-11,5 %	6,1 %	-32,4 %	-13,4 %	6,3 %	0,0 %	0,0 %
Rahoituserät	20,0 %	154,6 %	41,5 %	211,3 %	-2,0 %	8,4 %	7,8 %

* ennuste lainakannasta vuoden 2024 lopussa, mikäli loppuvuodesta 2024 ei nosteta uutta pitkäaikaista lainaa.

Kuvio 9. Tilikausien yli-/alijäämän kehitys vuodesta 2011 alkaen.

Kuvio 10. Talouden avainlukujen kehitys vuodesta 2011 alkaen.

Rahoituslaskelma	TP 2023	TA 3/ 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta	7 805	3 728	4 438	4 920	5 017
Vuosikate	8 233	4 428	4 837	5 318	5 415
Tulorahoituksen korjaukset	-428	-700	-399	-399	-399
Investointien rahavirta	-11 003	-2 400	-3 602	-4 645	-3 583
Investointimenot	-12 543	-3 257	-5 250	-5 073	-4 011
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 098	127	1 220	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	441	730	429	429	429
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 198	1 328	837	275	1 434
Rahoituksen rahavirta	0	0	0	0	0
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	798	-36	-1 387	-2 162	-2 296
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 000	7 800	6 000	5 000	5 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 908	-7 836	-7 387	-7 162	-7 296
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 706	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-3 090	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-2 292	-36	-1 387	-2 162	-2 296
Vaikutus maksuvalmiuteen	-5 490	1 292	-550	-1 887	-861

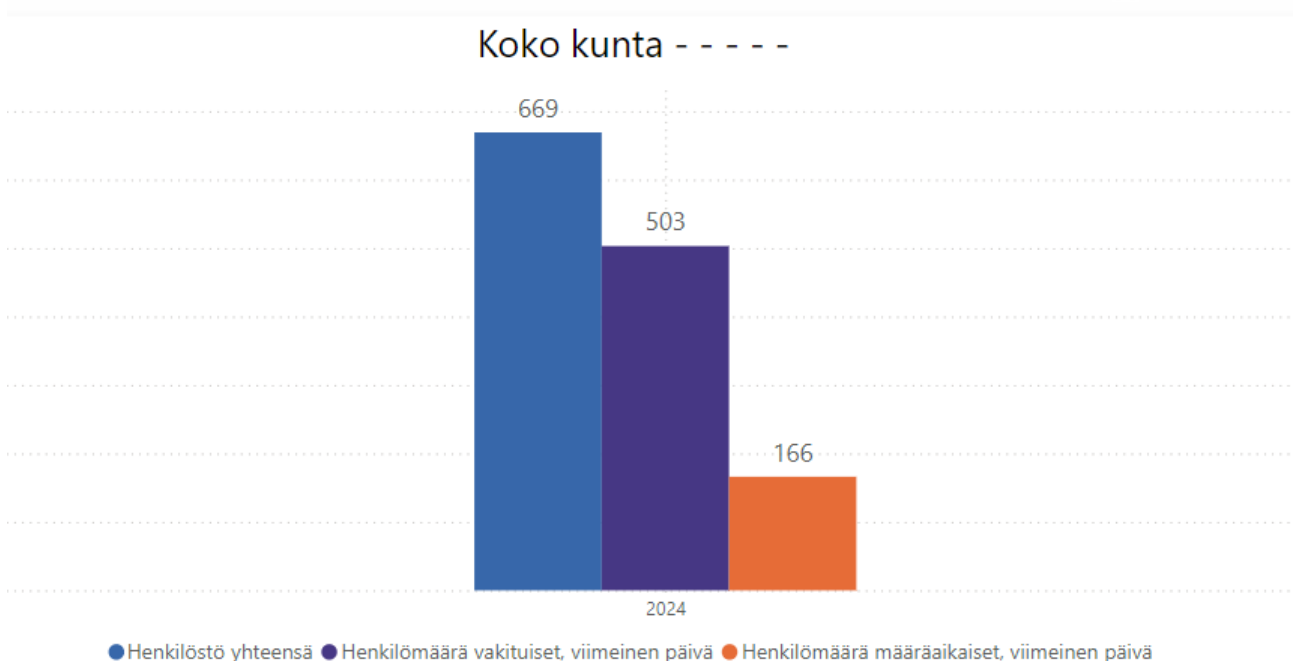
3.5 HENKILÖSTÖ

Kunta työllisti syyskuun lopussa 669 työntekijää (syyskuu 2023: 650). Hallinto-osastolla työskenteli syyskuun lopussa 33 työntekijää, joka sisältää hallinnon henkilöstön lisäksi työllisyyspalvelujen ja vapaa-aikapalvelujen henkilöstön. Kasvatus- ja koulutusosastolla työskenteli 518 työntekijää ja teknisellä osastolla 120 työntekijää. Lukuihin sisältyy työllistetyt.

Naisia oli henkilöstöstä 530 ja miehiä 138 (syyskuu 2023: naisia 507 ja miehiä 144). Henkilöstön keski-ikä oli syyskuun lopussa 45,41 vuotta (syyskuu 2023: 45,81 vuotta). Vakituksessa palvelussuhteessa työskenteli syyskuun lopussa 503 työntekijää eli 75,2 % henkilöstöstä (syyskuu 2023: 485 eli 74,6 % henkilöstöstä).

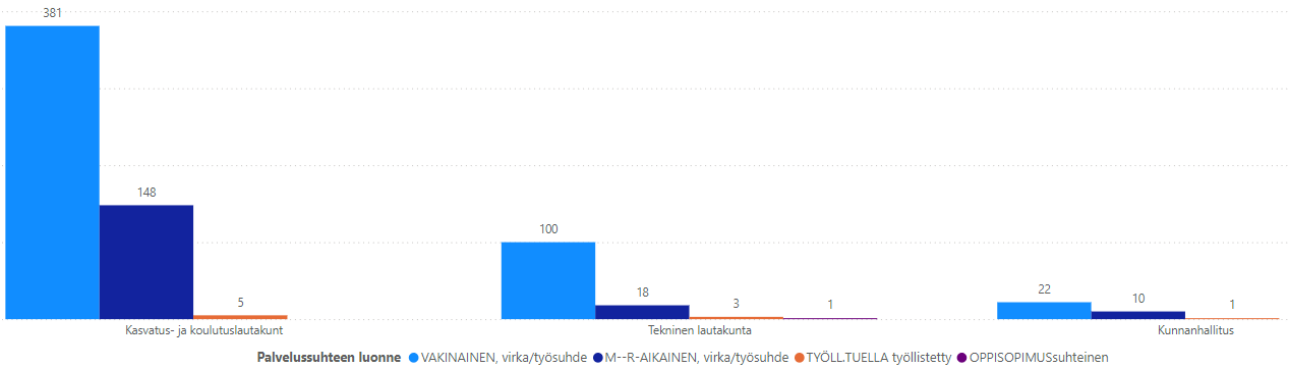
Toimialue_Nimi	Miesten lkm	Naisten lkm	Henkilömäärä	Ikä
⊕ Kasvatus- ja koulutuslautakunt	79	438	518	45,01
⊕ Kunnanhallitus	10	23	33	45,21
⊕ Tekninen lautakunta	50	70	120	47,38
Yhteensä	138	530	669	45,41

Taulukko 4. Kunnan miesten ja naisten lukumäärä, henkilöstömäärä sekä keski-ikä, lähde: Kuntamaisema 28.10.2024

Kuvio 11. Kunnan henkilöstömäärä yhteensä sekä vakituiset ja määräaikaiset, lähde: Kuntamaisema 28.10.2024

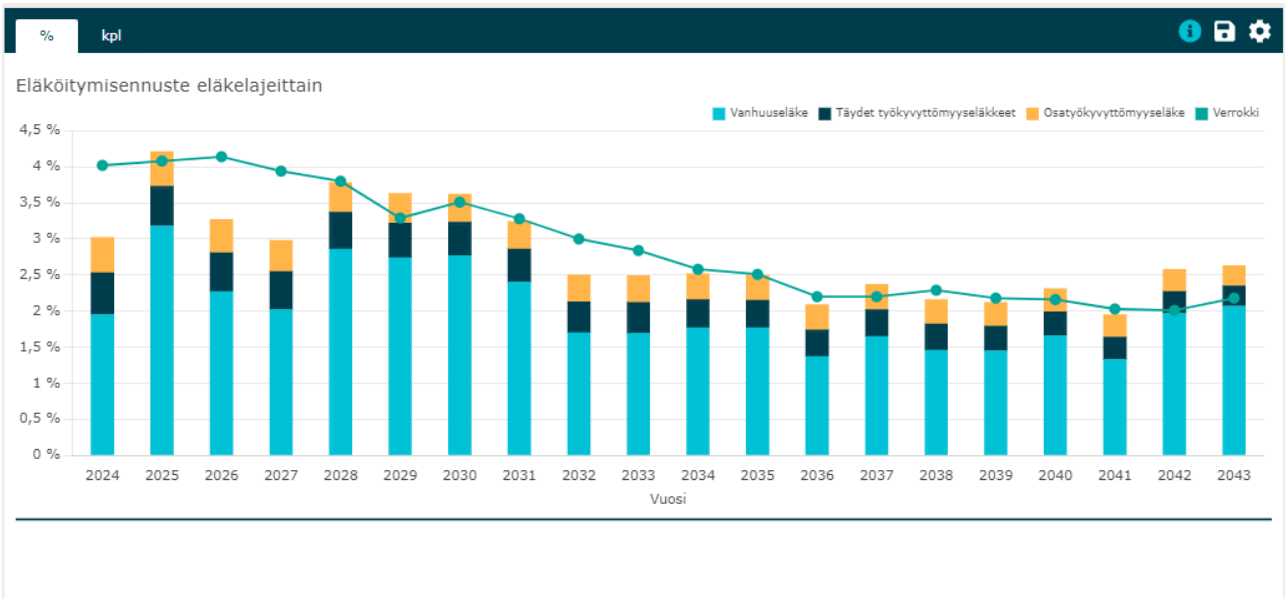
Vakituiset ja määräaikaiset toimitelmittain 30.9.2024

Kuvio 12. Vakituiset ja määräaikaiset toimitelmittain, lähde: Kuntamaisema 28.10.2024. Tällä raportilla henkilö voi olla kaksi kertaa, jos hänellä on sekä vakituinen palvelussuhde (josta palkaton poissaolo) että määräaikainen palvelussuhde kunnassa muussa tehtävässä.

Keskeiset toimintaympäristömuutokset

Kevan avaintietojen (10.10.2024) mukaan tällä hetkellä Kontiolahden kunnasta eläköidytään suhteellisesti koko kunnan henkilöstömäärään nähden vähemmän kuin kunta-alalla yleisesti (ks. verrokki graafissa). Noin vuodesta 2028 eteenpäin Kontiolahden eläköityminen tulee ennusteen mukaan olemaan vastaavalla tasolla kuin kunta-alalla yleisesti. Kevan avaintietojen ennusteen mukaan lähivuosisista vuonna 2025 olisi koko henkilöstön osalta prosentuaalisesti eniten eläköitymisiä (yli 4 %).

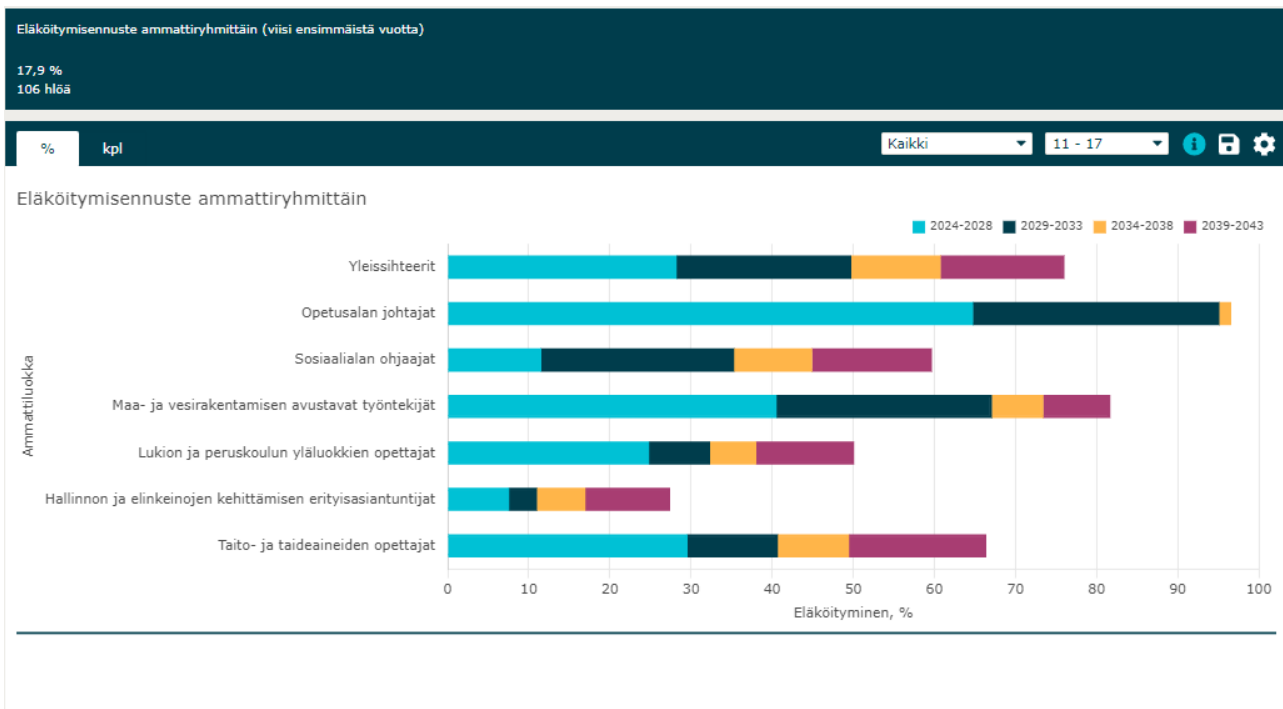

Kuvio 13. Eläköitymisennuste koko kunnassa prosentuaalisesti vuosina 2024–2043, lähde: Kevan avaintiedot 10.10.2024

Ammateittain tarkasteltuna lähivuosisina eläköitymisiä on Kontiolahden kunnassa suhteellisesti eniten koulujen opettajissa, ruokahuollossa, laitoshuollossa, perhepäivähoidossa, kiinteistönhoidossa, maa- ja vesirakentamisessa, opetustoimen johdossa sekä sihteerien tehtävissä. Kevan eläköitymisennusteen mukaan näissä ammattiryhmissä eläköityy vähintään 20 % ammattiryhmän henkilöstöstä vuosina 2024–2028. (Kevan avaintiedot 10.10.2024)

Kuvio 14. Eläköitymisennuste ammattiteittain tarkasteltuna prosentuaalisesti 2024–2043, osa 1, lähde: Kevan avaintiedot 10.10.2024

Kuvio 15. Eläköitymisennuste ammattiteittain tarkasteltuna prosentuaalisesti 2024–2043, osa 2, lähde: Kevan avaintiedot 10.10.2024

Lähivuosien ennusteet kuntataloudesta yleisesti ja myös Kontiolahden kunnan osalta ovat merkittävästi kiireämmät kuin aiemmin, mikä tarkoittaa kunnan tuottamien palveluiden ja samalla myös henkilöstöresurssin tarkastelua muuttuneessa taloustilanteessa. Talouden tasapainottaminen, osaamisen poistuminen eläköitymisten ja muun luontaisen poistuman myötä sekä muuttuvat toimintaympäristöt ja palvelujen tarpeet edellyttävät jatkuvaa kunnan organisaatio- ja tehtävärakenteiden ja henkilöstövoimavarojen

tarkastelua. Talouden tasapainottamisen tarpeista huolimatta ja niiden rinnalla kunnan henkilöstöorganisaation toimintakyvystä ja henkilöstöresurssien riittävydestä on pidettävä huolta sekä organisaatio- ja tehtävärakenteita kehitettävä. Täyttölupamenettelyä on uudistettu ja tarkistetaan tarvittaessa edelleen vastaamaan muuttunutta tilannetta. Täyttölupahakemuksissa edellytetään aiempaa vahvemmin tehtävärakenteiden tarkastelua ja uudistamista sekä toiminnan vaikuttavuuden ja talousvaikutusten kokonaisvaltaista käsittelyä.

Kunnan oman palvelutuotannon vaihtoehtoina nousevat esille muun muassa yksityisen palvelutuotannon tai ostopalvelujen käyttö tai muut toimintojen ulkoistamisen vaihtoehdot. Ostopalvelut voivat myös olla vaihtoehto silloin kun kunnassa vielä harkitaan, jatketaanko tietyn palvelun tuottamista tai vähennetäänkö palvelun määrää myöhemmin. Toisaalta joissakin tilanteissa toiminnan tuottaminen omalla henkilöstöllä on kustannustehokas vaihtoehto. Vaihtoehtona voi olla myös vapaaehtoisista palveluista luopuminen.

Kilpailu osaavasta työvoimasta osassa ammattialoja on kiristymässä. Kunnassa tehdään tavoitteellista työkentelyä henkilöstön pitovoiman ja saatavuuden varmistamiseksi tulevana vuosina. Toiminnan muuttuvat tarpeet ja toimintaympäristöjen muutokset edellyttävät jatkuvaa ketterää henkilöstön osaamisen kehittämistä ja henkilöstön uudistamista.

Hallinto

Hallinto-osaston keskushallinnon rooli on keskeinen kunnan sisäisten hallinnollisten prosessien ja toimintatapojen ajantasaisuuden, yhtenäisyyden edistämisen ja kehittämisen kannalta. Keskushallinnon toiminnassa tulee kokonaisuudessaan turvata riittävät henkilöstöresurssit ja osaaminen sekä asiantuntija- että sihteeritason tehtävissä. Mahdollisten henkilöstöpoistumien tai -vaihdosten yhteydessä tarkastellaan mahdollisuuksia toimintojen ja tehtävänkuvien muutoksiin.

Hyvinvointia ja terveyttä edistetään yhteistyössä kunnan eri sektoreiden, muiden toimijoiden sekä alueellisten toimijoiden kanssa. Vuoden 2024 aikana osastolle siirtyi kunnan vapaa-aikapalvelut.

Työvoimaviranomaisen tehtäviä hoitavan työllisyysalueen toiminnan käynnistymisellä vuoden 2025 alussa on vaikutusta kunnan työllisyyden hoitoon. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä työllisyysalueen kanssa ja tukee työllisyyden hoitoa muun muassa osallistumalla hankkeisiin ja omilla resursseillaan. Elinvoimapalvelujen kehittämistä jatketaan yhteistyössä tytäryhtiöiden kanssa.

Kasvatus ja koulutus

Perusopetus

Kontiolahden perusopetuksessa olevien määrä vähenee yli 400 oppilaalla vuoteen 2030 mennessä. Tuleva oppilasmäärän kehitys koko maassa on kansallisesti peruskoulun historian suurin oppilasmäärän muutos. Koulun aloittavan ikäluokan koko on pääsääntöisesti riippuvainen syntyvyydestä. Yleensä alle 10 prosenttia koulun aloittavan ikäluokan koon kasvusta tai pienemisestä selittyy muuttoliikkeellä.

Syntyvyys vaikuttaa eniten oppilasmääriin ja opetuksen järjestämiseen peruskouluissa. Ikäluokkien pieneminen näkyy ensin vuosiluokkien 1-6 kouluissa. Luokanopettajan virkojen ja muun henkilöstön määrän kehitystä suhteessa vähenevään oppilasmäärään seurataan, ja henkilöstörakenteen suhteuttaminen oppilasmäärään pyritään ratkaisemaan eläköitymisen ja määräaikaisten viranhaltijoiden kautta. Vuosiluokkien 7-9 oppilasmäärä kasvaa vielä, mutta kääntyy laskuun vuodesta 2028 alkaen. Näin ollen aineenopettajien määrässä ei tapahdu vähenemistä suunnitelmakaudella. Henkilöstösuunnittelussa tulee yhteensovittaa palveluverkon rakenne ja mahdolliset muutokset sekä ennakoitu lapsimäärän kehitys.

Hallitusohjelman mukainen esi- ja perusopetuksen oppimisen tuenuudistuksen lainsäädäntö on valmistu-
massa ja astuu voimaan 2025. Nykytilanteen haastavuuden vuoksi tarkoituksena on selkiyttää

kokonaisuudessaan oppimisen tukea koskeva lainsäädäntö. Tukitoimien järjestämistä yhtenäistetään valtakunnallisesti ja varmistetaan riittävät resurssit niiden toteuttamiseen. Tarkoitus on, että oppilas saa tukea oppimiseensa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja matalalla kynnyksellä. Lisäksi tarkennetaan opetusryhmien muodostamista koskevaa sääntelyä luokassa toteutettavan tuen mahdollistamiseksi. Tuen uudistuksen vaikutuksia henkilöstöresurssiin ei voida vielä ennakoita täsmällisesti, minkä vuoksi henkilöstösuunnitelmassa ei tältä osin ennakoida esityksiä.

Oppilaalla on lainmukaisesti oikeus tarvitsemaansa tukeen. Ohjaajapalvelut ovat yksi tärkeä osa oppilaiden tukea. Kontiolahdella on vuosien ajan osa koulunkäynninohjaajista palkattu tukityöllisyysvaroin. Kun tukityöllisyysmäärärahat loppuvat vuoden 2025 alusta, tarkoittaa tämä perusopetuksessa kahdeksan koulunkäynninohjaajan vajetta, jos kunta ei voi osoittaa määrärahoja näille koulunkäynninohjaajille.

Lasten ja nuorten hyvinvointi on henkilöstön huolena kasvatus- ja koulutusosaston alaisissa palveluissa. Opettajan työhön kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opiskeluhuoltopalveluiden kanssa tehdään monialaista yhteistyötä, ja hyvinvointialueiden työntekijöiden suuntaan on valmisteltu alueen yhteistä perhekeskustoimintamallia. Kouluilla esiin tulevat pulmat, mm. levottomuus ja väkivaltaisuus asettavat suuria vaatimuksia henkilöstön työlle. Riittämättömyyden ja turvattomuuden tunne on tällä hetkellä yleisiä vaikuttaen vahvasti henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, opiskeluhoito ja oppimisen tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus. Esi- ja perusopetuksen painopistealueena on turvallisen toimintakulttuurin luominen ja ylläpitäminen. Turvalliseen koulun toimintakulttuuriin kuuluu niin psyykinen kuin fyysinenkin turvallisuus. Täten henkilöstöllä pitää olla täydennyskouluttautumismahdollisuus niin valmius- ja turvallisuusasioihin kuin kiusaamisen ja syrjinnän vastaiseen toimintaan. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelun tulisi myös olla osana opetusta ja koulujen toimintakulttuuria.

Mukanaolo Itä-Suomen yliopiston tutkimus- ja harjoitteluyhteistyössä lisää mahdollisuuksia täydennyskoulutuksen toteuttamiselle, henkilöstön rekrytoimiselle ja pedagogiikan kehittämiseksi.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Kontiolahdella varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on viime vuosien aikana ollut kasvusuuntainen. Varhaiskasvatukseen tullaan yhä nuorempina, monesti noin yhden vuoden iässä, mikä on lisännyt varhaiskasvatuspaikojen tarvetta. Syntyvyyden väheneminen ja ikäluokkien pieneneminen on kuitenkin nähtävissä myös Kontiolahdella. On kuitenkin haasteellista ennustaa, näkyykö se myös varhaiskasvatuksen kysynnän vähenemisenä, koska varhaiskasvatukseen osallistumisprosentti on ollut tähän asti noususuuntainen.

Varhaiskasvatuksen kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuus on vaikeutunut koko ajan. Tähän saakka toistaiseksi voimassa oleviin tehtäviin on saatu riittävän määrän kelpoisia hakijoita, mutta sijaisia palkattaessa pula kelpoisista hakijoista on jo merkittävä. Eryteisesti varhaiskasvatuksen opettajan sijaisuuksiin ei usein löydy kelpoisuusehdot täyttäviä hakijoita ja myös lyhytaikaisiin lastenhoitajien sijaisuuksiin on yhä vaikeampaa löytää henkilöä, jolla olisi alan koulutusta. Kilpailu kelpoisista työntekijöistä on kovaa, joten erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että Kontiolahti nähdään hyvänä työnantajana. Sijaispula ja kouluttamattomat sijaiset kuormittavat niin esimiesten kuin muun henkilöstön jaksamista. Riittävällä pysyvällä sijaisresurssilla tuleekin varmistaa, että henkilöstömitoitus on lainmukainen, että lain sekä varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteet pystytään toteuttamaan.

Varhaiskasvatuksen uusi henkilöstörakenne astuu voimaan vuonna 2030, jolloin päiväkodin kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivista henkilöistä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Henkilöstörakenteen muutosta toteutettaessa tulee huomioida vanhemmuuden haasteiden kasvaminen ja sosionomikoulutuksen antama osaaminen huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön. Henkilöstön

kelpoisuusrakennetta tuleekin tarkastella siitä näkökulmasta, voitaisiinko vapautuvia työtehtäviä muuttaa jatkossa sosionomin tehtäviksi.

Lasten tuen tarpeet ja vanhemmuuden haasteet näkyvät varhaiskasvatuksessa yhä enemmän. Lapsilla on paljon tuen tarpeita erityisesti tunnetaidoissa, itsesäätytyksessä ja käyttäytymisessä. Monien perustaitojen opettaminen on siirtynyt huoltajilta varhaiskasvatukseen tehtäväksi. Lisäksi lasten pitkät varhaiskasvatuspäivät haastavat henkilöstön työajan riittävyttä. Tämä kaikki tekee ryhmistä kuormittavia ja lapsen tarpeisiin vastaamisesta vaikeaa. Varhaiskasvatukseen toteuttamiseksi lain mukaan, joudummekin yhä useammin palkkaamaan ryhmään neljännen työntekijän. Lisäksi henkilöstön osaamista on hyvä vahvistaa niin lapsen tuen tarpeisiin vastaamisen kuin huoltajien kasvatustyön tukemisen näkökulmasta.

Varhaiskasvatuksen johtamisen tueksi on saatu uusi varhaiskasvatuksen asiantuntijan virka. Asiantuntijan yhtenä keskeisenä tehtävänä on varhaiskasvatuksen laadun arviointi ja kehittäminen. Esimiesten työhyvinvointia tuetaan jaetun johtajuuden näkökulmasta vahvistamalla tiimivastaavien ja varajohtajien työnkuva esimiehen tukena.

Lukio

Lukioon hakeutuvien ikäluokat ovat lähteneet pienenemään Pohjois-Karjalassa. Samoin peruskoulunsa päättäneiden osuus lukioon hakeutuvista on Joensuun seudulla laskenut. Ammatillinen koulutus on onnistunut opiskelijarekrytoinnissa lukioita paremmin.

Kontiolahden lukion opiskelijarekrytointi on ollut pitkään haasteellista. Joensuun isot lukiot ovat sijaintinsa takia olleet Kontiolahden lukiota houkuttelevampia. Pienet haja-asutusalueiden lukiot menettivät oppivelvollisuusudistuksen myötä monet keskeiset kilpailuvalttinsa, kuten ilmaiset oppimateriaalit ja lukion antamat ilmaiset kannettavat tietokoneet.

Uuden yhtenäiskoulun rakentaminen Lehmoon on vaikuttanut keskeisesti Kontiolahden lukioon hakeutumiseen. Vain muutama peruskoulunsa päättänyt hakeutuu Lehmon alueelta ensisijaisesti Kontiolahden lukioon.

Lukioon hakeudutaan yhä heikoimmilla perustiedoilla ja – taidoilla. Lukiokoulutuksessa joudutaankin yhä enemmän kohdentamaan aloittaville opiskelijoille tuki- ja kertauskursseja, että opiskelija saavuttaisi riittävät taidot suoriutua lukio-opinnoista. Kontiolahden lukio joutuu tässä tilanteessa tarjoamaan aloittaville opiskelijoille peruskoulun päättötasoa kertaavat kertauskurssit äidinkielen, englannin, ruotsin ja matematiikan kohdalla.

Lukion opettajien kohdalla yhä enemmän joudutaan paneutumaan oppimisvaikeuksien tukemiseen, kertaus- ja tukikurssien pitämiseen sekä puutteellisten oppimistaitojen opettamiseen. Tähän olisi tärkeä saada opettajille riittävää täydennyskoulutusta.

Tekninen

Teknisen osaston ulkoiseen toimintakatteeseen kohdistuu miljoonan euron sääötavoite vuodelle 2025. Taloustilanteesta johtuen myös investointien määrää on laskettu taloudellisesti kestäväksi tasolle.

Suurien investointien sijaan toimintamme keskittyykin olemassa olevien rakenteiden ja toimitilojen ylläpitoon ja kunnostukseen, jotta voimme tarjota turvalliset ja terveelliset tilat tehdä töitä, opiskella ja harrastaa. Terveiden ja turvallisten tilojen sekä monipuolisten liikuntapaikkojen ja ulkoilumahdollisuuksien tarjoaminen ovatkin keskeinen osa toimintaamme. Kaavoituksen ja maanhankinnan avulla tarjoamme asukkaille viihtyisiä ja monipuolisia asuinympäristöjä. Maankäytön suunnittelulla pystymme vaikuttamaan kunnan houkuttelevuuteen, ympäristön ja kuntalaisten hyvinvointiin sekä kunnan talouden vakauteen. Kunta kehittyy pitkällä aikavälillä ja siksi myös maankäytön suunnittelua tulee tehdä pitkäjänteisesti ja turvata siihen tarvittavat resurssit. Vaikka merkkejä rakentamisen elpymisestä on jo olemassa, kuntatekniikan investoinnit ja uusien asuinalueiden rakentaminen pidetään edelleen maltillisella tasolla.

Toimimme ympäristölle kestäväällä tavalla, huomioiden mahdollisuuden niin päästöjen vähentämiseen kuin energiatehokkaan toiminnan kehittämiseenkin. Kontiolahti on mukana Hinku-verkostossa sekä kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa, joiden tavoitteita toteutamme jokapäiväisessä toiminnassamme. Osana talousarvion laadintaa on koottu ilmastotavoitteiden suunnitelma, joka osallistaa henkilöstöä tavoitteiden toteuttamiseen.

Puhtaus- sekä ruokapalveluissa työskentelee iso osuus teknisen osaston henkilöstöstä. Näillä toimialoilla myös eläköityminen tulee olemaan yksi merkittävä tekijä tulevien vuosien aikana. Henkilöstön työssäjaksaminen ja hyvinvointi on tärkeää ja sitä edistetään myös talousarvioon kirjatulla tavoitteilla.

Ammattitaitoinen, motivoitunut ja osaava henkilöstö sekä henkilöstön pieni vaihtuvuus ovat avainasemassa kustannustehokkaalle toiminnalle. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää teknisen osaston henkilöstön jatkuvaa oppimista, teknologioiden hyödyntämistä ja uusien toimintatapojen omaksumista osana toimintaamme. Tavoitteiden saavuttaminen vaatii myös riittäviä henkilöstöresursseja, jotka henkilöstösuunnitelmassa on pyritty turvaamaan.

Strategiaa tukevat henkilöstötyön painopisteet 2025–2027

Rakennamme työhyvinvointikyselyprosessin ja toteutamme työhyvinvointikyselyitä systemaattisesti määräajoin. Jatkamme hyvää työntekijäkokemusta vahvistavaa työtä varmistamaan kyvykäs ja sitoutunut henkilöstö sekä henkilöstön pitovoimana että uuden tarvittavan henkilöstön saatavuutena. Esihenkilö- ja johtamisosaamisen kehittämisen tavoitteena on valmentavan ja henkilöstön osallisuutta korostavan esihenkilötyön ja johtamisen toimintatyylin vahvistaminen ja edelleenjuurruttaminen. Jokaisella esihenkilöasemassa olevalla on osaamista työkykyjohtamisen eri keinoihin. HR- ja työaikajärjestelmät tukevat osaltaan sujuvaa työntekoa (työntekijät, esihenkilöt, HR).

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Haluttu työnantaja ja loistavin asenne		
Rakennamme työhyvinvointikyselyprosessin ja toteutamme työhyvinvointikyselyitä systemaattisesti määräajoin.	Työhyvinvointikyselyllä vahvistetaan henkilöstön osallisuuden kokemusta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia.	
Jatkamme työntekijäkokemuksen vahvistamista valmentavaa ja osallistavaa esihenkilö- ja johtamisen toimintatyyliä kehittämällä.	Henkilöstön pitovoima ja saatavuus turvataan vahvistamalla hyvää työntekijäkokemusta.	
Vahvistamme edelleen esihenkilöiden työkykyjohtamisen osaamista.	Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisy, sairauspoissaolojen pitkittymisen estäminen ja työhön paluun edistäminen edellyttävät esihenkilöiltä vahvaa työkykyjohtamisen osaamista ja aktiivisuutta työkykyä edistävien toimintamallien luomisessa eri toimialueilla ja yksilöllisissä työntekijäkohtaisissa ratkaisuisissa sekä hyvää työterveysyhteistyötä työterveyshuollon toimijoiden kanssa.	
Laadimme HR- ja työaikajärjestelmiä koskevan kokonaissuunnitelman ja etenemme suunnitelman mukaisesti.	HR- ja työaikajärjestelmät tukevat sujuvaa työntekoa (työntekijät, esihenkilöt, HR/hallinto).	

4 TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS

Talousarvioon merkityt menot ja tulot sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset menot ja tulot. Valtuusto määrittää tulosalueille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia. Tulosalue jakaantuu kahteen tai useampaan vastuualueeseen. Nämä ovat toimielimen alaisia kokonaisuuksia, joiden välillä toimielin voi tehdä tarvittavia muutoksia, kuitenkin tulosalueen kokonaistavoitteet huomioon ottaen. Toimielimet vahvistavat tulosalueille tehtävän mukaiset alemman tason tavoitteet käyttösuunnitelmilla.

Talousarvioon merkityt menot, tuloarviot ja tavoitteet ovat kunnanvaltuustoon nähden sitovia seuraavasti:

- Käyttötalousoosan tulosalueiden tavoitteet ja toimintakate (netto)
- Tuloslaskelmaosan rahoituserät (netto)
- Investointiosan investointimenot
  - maan osto
  - talonrakennus
  - kunnallistekniikka
  - kaukolämpölaitos
  - vesihuoltolaitos
  - irtain omaisuus
- Rahoitusosan lainakannan muutos (pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen muutos)
- Vesihuoltolaitoksen osalta liikeylijäämä
- Konserniosan tytäryhtiöiden toiminnalliset tavoitteet

Talousarviosta poikkeaminen edellyttää valtuuston hyväksyntää. Poikkeaminen ja muutostarve koskevat sitoviksi määriteltyjä meno- ja tuloarvioita sekä tavoitteita. Kunnanhallitus antaa tarkemmat ohjeet talousarvion täytäntöönpanosta.

5 ALIJÄÄMÄN KATTAMISVELVOLLISUUS JA TALouden TASAPAINOTTAMINEN

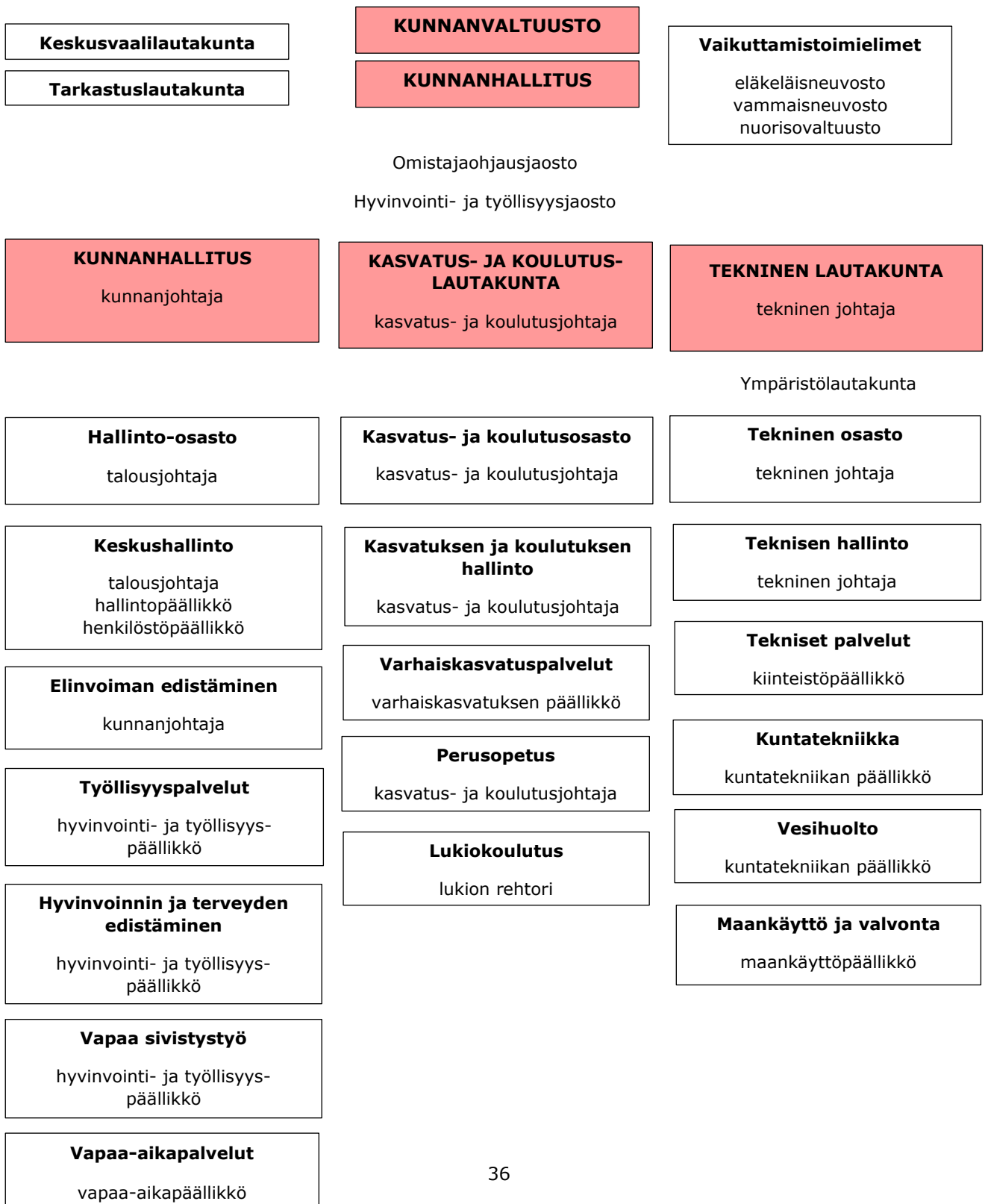
Kuntalain (410/2015) § 110 mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kontiolahden kunnan kumulatiivisen ylijäämän arvioidaan olevan 12,7 miljoonaa euroa suunnittelukauden lopussa. Taloussuunnitelmassa kunnan vuosikate ei riitä kattamaan suunnitelmanmukaisia poistoja vuonna 2025. Suunnitelmavuosien 2026 ja 2027 vuosikate tulee olemaan arvion mukaan suurempi kuin poistot. Kunnan tulee kuitenkin jatkaa keinojen etsimistä kustannusrakenteen tasapanoiselle kehittämiselle.

6 KONTIOLAHDEN KUNNAN KONSERNI

Kontiolahden kunnan toiminta jakaantuu kolmeen eri osastoon: hallinto-osasto, kasvatus- ja koulutusosasto sekä tekninen osasto. Kunta tytäryhtiöineen muodostaa kuntakonsernin. Kunnan toiminnassa olevia tytäryhtiöitä ovat Kontiolahden Yrityspalvelu Oy, Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot ja Kontionloikka Oy. Kunta kuuluu jäsenenä myös kahteen kuntayhtymään. Kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt yhdistellään konserniti-linpäätökseen.

Kontiolahden kunnan organisaatio

Kontiolahden kunnan konserni

KONTIOLAHDEN KUNTA

TYTÄRYHTIÖT

Kiinteistö Oy
Kontiolahden Vuokratalot

Kontionloikka Oy

Kontiolahden
Yrityspalvelu Oy

80,68 %

Asunto Oy
Kontiolahden Vaskiportti

KUNTAYHTYMÄT

Pohjois-Karjalan
maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan
koulutuskuntayhtymä

OSAKKUUSYHTEISÖT

Asunto Oy Kontiolahden Myllypuro
Asunto Oy Kontiolahden Mäntyrivit
Asunto Oy Kotikulho
Asunto Oy Mönninmäki
Kiinteistö Oy Kontiolahden Liike- ja palvelutalo
Kiinteistö Oy Kontiolahden Liikekeskus
Kiinteistö Oy Paiholankoski
Kontiolahden Golf Oy

Kunnanvaltuusto päättää konsernin omistajapolitiikasta ja määrittää kuntakonsernin keskeiset toiminnalliset sekä taloudelliset tavoitteet kunnan taloussuunnitelman yhteydessä. Kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet perustuvat kuntastrategiaan. Kontiolahden kunnan konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa vuonna 2018. Konserniohjeessa annetaan toimintaohjeet ja periaatteet konserniin kuuluville tytäryhteisöille sekä soveltuvin osin kuntayhtymille ja osakkuusyhteisöille.

Kontiolahden kuntastrategia päivitettiin syksyllä 2024. Strategian tavoitteena on terve kuntatalous ja loistavin asenne, jotka mahdollistavat asukkaille ja yrityksille parhaan toimintaympäristön. Strategian mukaiset näkökulmat ovat:

- Kestävä ja terve kuntatalous
- Loistavin asenne - Olemme haluttu työnantaja
- Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö
- Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö
- Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö

Tytäryhtiöiden yhteiset tavoitteet:

Yhtiöt

- asettavat toimintansa tavoitteet kuntastrategian mukaisista näkökulmista ja tukevat toiminnallaan kuntastrategian toteuttamista
- kehittävät riskienhallintaa sekä raportoivat riskienhallinnasta ja -arvioinnista konsernin raportointiaikataulun mukaisesti

Tytäryhtiöiden omat tavoitteet:

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n ensisijaisena tehtävänä on palvella alueella toimivia yrityksiä ja alueelle sijoittuvia uusia yrityksiä tarjoamalla yrityksille näiden tarpeisiin räätälöityjä toimitiloja. Yrityspalvelu omistaa ja hallinnoi Kontiolahden alueella toimitiloja ja vuokraa niitä yritysten käyttöön. Yhtiöllä on nykyisin omistuksessaan noin 34.000 m² tiloja. Teollisuustilat sijaitsevat pääosin Uuron ja Jaaman yritysalueilla. Suurin yksittäinen Yrityspalvelun omistuksessa oleva kiinteistö sijaitsee Lehmossa Lammintiellä. Teollisuustilojen ohjella Yrityspalveluilla on hallinnassa 23 asuinhuoneistoa, joista 10 kpl Asunto Oy Kontiolahden Vaskiportissa.

Yhtiön talousarvio vuodelle 2025:

Talousarvion avainluvut ovat: liikevaihto 3,41 miljoonaa euroa, tilikauden tulos 42 926 euroa, lainakanta vuoden lopussa 14 miljoonaa euroa.

Yhtiön vuokratuottojen ennustetaan kasvavan hieman tähän vuoteen budjetoituun verrattuna, vaikka merkittäviä vuokrankorotuksia ei toteutuisikaan alkuvuonna. Rahastosijoitukset ja -talletukset tuovat rahoitustuottoja. Budjetoinnille epävarmuutta tuovat mahdolliset asiakkaiden laajennustarpeet ja muut muutokset, jotka voivat realisoituessaan vaatia muutoksia budjettiin. Lisäksi suunnitellut korjaukset ja perusparannukset vaikuttavat osaltaan budjetin toteutumiseen.

	TP 2023	TA 2024 +muutos	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	3 465	3 443	3 414	3 530	3 544
Tilikauden tulos	40	156	42	150	160
Lainakanta	16 453	15 215	14 046	12 878	11 710

Yrityspalvelujen toiminnalliset tavoitteet:

- toimitilat ovat tarkoituksenmukaiset
- tilikauden tulos on positiivinen
- ellei uudishankkeita toteuteta, lainakanta alenee

Kontionloikka Oy

Kontionloikka Oy on Kontiolahden kunnan omistama kehittämissyhtiö. Kontionloikka palvelee alueen yrityksiä kaikissa yritystoiminnan vaiheissa. Yhtiö vastaa myös Kontiolahden alueen matkailun kehittämisestä. Kontionloikka toteuttaa elinvoiman kehittämiseen liittyviä hankkeita sekä hallinnoi alueen yritysten toimintaedellytyksiä parantavia kehittämisprojekteja.

Yhtiön talousarvio vuodelle 2025:

Talousarvion avainluvut ovat: Liikevaihto 210 000 € ja tulos 0 €.

Yhtiön ja kunnan välinen palvelusopimus on voimassa ja päivitetty tammikuussa 2023. Syksyllä 2024 käytyjen neuvotteluiden perusteella sopimukseen esitetään 10 000 euron indeksikorotusta. Yhtiön toiminta on voittoa tavoittelematonta.

	TP 2023	TA 2024 +muutos	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	227	200	210	210	210
Tilikauden tulos	9,8	-5	0	0	0

Kontionloikan toiminnalliset tavoitteet:

- toteuttaa palvelusopimuksen mukaiset tehtävät
- parantaa Kontiolahden kunnan alueella olevien yritysten toimintaedellytyksiä
- edistää Kontiolahden matkailua

Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot – Kontiokodit

Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokrataloilla on omistuksessaan 302 vuokra-asuntoa vuonna 2024. Asunnot sijaitsevat pääosin kirkonkylällä, Lehmossa ja yksittäisiä kohteita on myös muualla kunnan alueella. Vuokratalojen toiminta-ajatuksena on tarjota kuntalaisille vuokra-asuntoja ja pitää omistamiensa asuntojen kunto hyvänä, käyttöaste tehokkaana ja vuokrataso kohtuullisena. Kiinteistö Oy Kontiolahden vuokratalot on ottanut käyttöön aputoiminimen Kontiokodit. Jatkossa yhtiö toimii markkinoinnissa Kontiokodit-nimellä ja materiaalit muuttuvat tämän nimen alle.

Yhtiön talousarvio vuodelle 2025:

Vuokratalojen liikevaihto tulee kasvamaan vuoden 2025 talousarviossa ollen 2,4 miljoonaa euroa. Vuokrankorotukset tulevat keskimäärin olemaan 3 prosenttia. Huoneisto remontteja tehdään vuonna 2025 enemmän kuin vuonna 2024 lisääntyneen vaihtuvuuden takia (ulkopuolisia remontteja tehdään vähemmän). Tilinpäätöksen yhteydessä tullaan tekemään asuintalovaraus, jolla tilikauden tulos tasataan nolnaan euroon. Vanhat lainat lyhenenevät suunnitelman mukaisesti ja uutta lainaa lyhennetään sopimuksen mukaisesti vuoden 2025 aikana. Lainakannan arvioidaan olevan 6,1 miljoonaa euroa vuoden 2025 lopussa. Lainojen korot laskevat arviolta n. 1%:n muuttuva korkoisissa verrattuna vuoteen 2024 joita on n.3,0milj €. Annuiteetti lainat lyhenevät nopeammin kun korot laskee.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
		+muutos			
Liikevaihto	2 120	2 128	2 417	2 417	2 450
Tilikauden tulos	0,8	0	0	0	0
Lainakanta	6 678	6 760	6 100	5 400	4 700

Vuokratalojen toiminnalliset tavoitteet

- Sote on pyytänyt tarjoustaan rakentamisesta Kiveläntie 4:n eläinlääkäritilaan viilennyslaitteita sekä röntgen huoneen lyijyttämistä vuodelle 2025
- Vuokrattavat asunnot ovat hyvässä kunnossa. Muuton yhteydessä tehdään aina katselmus sekä korjaukset tarvittaessa ja energiasäästöjä tehdään yhtiöihin yläpohjaeristyksillä.
- Tilikauden tulos on positiivinen ennen asuintalovarausta.
- Lainakanta alenee kaikissa lainoissa ohjelman mukaisesti. Korkojen lasku vaikuttaa siihen, että lainakanta lyheneekin nopeammin, kun vuonna 2024.

7 KÄYTTÖTALOUSOSA

7.1 KUNNANHALLITUS

Keskushallinto

Tilivelvolliset talusjohtaja, hallintopäällikkö, henkilöstöpäällikkö

Toiminta-ajatus

Päivitetyn kuntastrategian mukaan haluamme Kontiolahdella jatkaa vastuullista ja hallittua kasvua. Terve kuntatalous ja loistavin asenne mahdollistavat nykyisille sekä uusille asukkaille ja yrityksille parhaan toimintaympäristön.

Tavoitteen toteutumiseksi tehtävänäme on kehittää kunnan palveluja yhdessä muiden osastojen kanssa. Tuotamme ja kehitämme kunnan yhteisiä hallinto-, talous- ja henkilöstötukipalveluja sekä ohjaamme osastoja hallinto-, talous- ja henkilöstöasioissa. Keskushallinnon tehtäviin kuuluu myös työllisyys- ja kotouttamispalvelut, vapaa-aikapalvelut sekä vapaasivistystyö.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Vuonna 2025 järjestetään kunta- ja aluevaalit. Kuntavaalit järjestetään muista valtakunnallisista vaaleista poiketen kunnan omilla varoilla. Aluevaalien kustannuksia mahdollisesti saadaan hyvinvointialueen maksettavaksi. Valtuustokauden vaihtuessa, uusien kunnanvaltuutettujen perehdyttämiseen varataan muista vuosista poiketen ylimääräinen koulutusbudjetti.

Joukkoliikenteen hallinnointi toiminut keskushallinnon alla vuoden 2023 alusta. Joukko- ja asiointiliikenteeseen varatut määrärahat ovat yhteensä 807 000 euroa, laskien noin 10 000 euroa vuoden 2024 tasolla.

Vuoden 2023 alusta ennen vuotta 2005 karttuneisiin eläkkeisiin perustunut eläkemenoperusteinen maksu poistui kunnilta hyvinvointialueuudistuksen myötä. Maksu on korvattu vuoden 2023 alusta tasausmaksulla, joka jakautuu kuntien ja hyvinvointialueiden kesken. Kevan antaman ennakkotiedon mukaan Kontiolahden kunnalle kohdistuvan tasausmaksun suuruus vuonna 2025 on noin 923 000 euroa, joka on 26,4 % edellisvuotta korkeampi. Tasausmaksun kustannus on varattu kokonaisuutena keskushallinnon kustannuksiin, josta se on jaettu hallinnon sisäisinä erinä osastoille.

Vuonna 2025 henkilöstöhallinnon toiminnan painopistealueena on virka- ja työehtosopimuskauden paikallisiin järjestelyeriin liittyvät paikalliset neuvottelut ja valmistelut. Lisäksi työestetään ja toteutetaan paikallisesti mahdollisia valtakunnallisesti sovittavia palkkausjärjestelmä uudistuksia (asia selviää vuoden 2025 alkupuolella). Rakennamme vuoden aikana työhyvinvointikyselyprosessin ja toteutamme kyselyn ensimmäisen kerran. Jatkamme strategista työnantajakuvaa ja hyvää työntekijäkokemusta vahvistavaa työtä varmistamaan kyvykäs ja sitoutunut henkilöstö sekä henkilöstön pitovoimana että uuden tarvittavan henkilöstön saatavuutena. Esihenkilö- ja johtamisosaamisen kehittämisen tavoitteena on valmentavan ja henkilöstön osallisuutta korostavan esihenkilötyön ja johtamisen toimintatyylin vahvistaminen ja juurruttaminen osaksi arkea. Vahvistamme edelleen myös esihenkilöiden työkykyjohtamisen osaamista. Laadimme vuoden aikana HR- ja työaikajärjestelmiä koskevan kokonaissuunnitelman.

Tulosalueen talousarviossa on huomioitu verotuskustannukset sekä rahoitusosuudet eri yhteisöjen osalta.

- Verotuskustannukset ennakkotiedon mukaan 165 000 €
- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 360 000 €
- Suomen Kuntaliitto ja Kuntatyönantajat 50 000 €

Vuoden 2025 aikana päivitämme varautumiseen tarvittavat investoinnit. Varautumisen investointisuunnitelmassa tarkastellaan kaikkien toimielimien tarpeita. Investoinneilla on tarkoitus parantaa kunnan toimintavalmiuksia mahdollisissa häiriötilanteissa.

Tekoälyn luomia mahdollisuuksia työnteon apuna kartoitetaan yhdessä muiden kuntien kanssa. Tavoitteena on valmistella kunnalle digityön ohje ja tekoälyohje vuoden 2025 aikana. Tekoälyn hyödyntämiseen pyrimme käyttämään erilaisia hankkeita.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Vahvistamme edelleen tiedolla johtamisen käytäntöjä sekä tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja toiminnan suunnittelua.	Vahvistamme vuoden aikana sähköisen johdon portaalin käyttöä talous- ja henkilöstöraportoinnin osalta.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Henkilöstöä kannustetaan käyttämään Intraa. Intraa ja Intran sisältöjä kehitetään edelleen. Sisäisten viestintäkanavien toimintatapojen määrittelyt on laadittu.	Henkilöstö käyttää aktiivisesti Intraa ja kokee sen hyödylliseksi. Intra tehostaa sisäistä viestintää, sujuvoittaa henkilöstön työn arkea ja yhtenäistää tiedon saavutettavuuden käytänteitä. Eri sisäisiä viestintäkanavia käytetään yhdenmukaisilla toimintatavoilla.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Kehitämme edelleen organisaation digitaalisia palveluita, hyödynnämme tehokkaammin järjestelmiä, luomme uusia työskentelyä sujuvoittavia käytänteitä ja vahvistamme edelleen digitaalisia työskentelytapoja. Tekoälyn käyttöönottoa kartoitetaan ja valmistellaan.	Tiedonhallintamalli Privacy Designer on otettu käyttöön. Ohjelmien pääkäyttäjät ovat koulutettu mallin ylläpitämiseen. Sähköisten asiointipalvelujen käyttöä laajennetaan ja kasvatetaan. Palveluita suunnataan myös kunnan luottamushenkilöille. Kunnalle luodaan digityön ohje ja tekoälyohje. Pyrimme aktiiviseen yhteistyöhön muiden kuntien kanssa tekoälyn hyödyntämisessä.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Häiriötilanteisiin varautuminen.	Mahdollisiin häiriötilanteisiin varaudutaan toimintavalmiuksia parantamalla/ tekemällä varautumisen investointisuunnitelma.	
Ilmastotoimenpiteet		
Tehostetaan hallinnollisia työtehtäviä, lisäämällä sähköisten järjestelmien käyttöönottoa.	Laskutus, reskontra ja koko kirjanpito sähköiseksi.	

100 Keskushallinto	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	2 553	2 405	2 630	9,4 %	2 630	2 630
Kulut	-6 309	-4 413	-4 922	11,5 %	-4 944	-4 967
Netto	-3 756	-2 008	-2 293	14,1 %	-2 315	-2 337

Elinvoiman edistäminen

Tilivelvollinen kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Kunnan keskeisenä tehtävänä on kunnan sekä yritysten elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Elinvoima ja hyvinvointi liittyvät tiiviisti toisiinsa. Elinvoiman edistäminen nähdään tässä yhteydessä vetovoimaisen yritys ympäristön rakentamisena, yritysten kasvun ja kehittymisen edistämisenä, aktiivisena viestintänä, strategisena maankäytön suunnitteluna. Kunta haluaa jatkaa vastuullista ja hallittua kasvua ja olla rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Kunnan elinvoimaresursseihin kuuluu kunnanjohtaja, viestintäsuunnittelija sekä kaksi tytäryhtiötä: Kontiolahden Yrityspalvelu Oy ja Kontionloikka Oy. Yhtiöiden keskeisin tehtävä on yritysten kasvun ja kehittämisen mahdollistaminen. Kontionloikka Oy:ssä työskentelee toimitusjohtajan lisäksi yritysvalmentaja ja toimitoassistentti. Kontionloikan kanssa on tehty toistaiseksi voimassa oleva palvelusopimus yritysneuvonnasta ja yrityskehittämisestä. Sopimus tarkistetaan vuosittain joulukuussa. Palvelun ostoon on varattu 210 000 euroa, 10 000 euroa enemmän kuin vuonna 2024.

Kuntastrategian mukaisesti elinkeinopalvelut ohjaavat yrityksen perustamisessa ja toiminnan kehittämisessä. Etsimme aktiivisesti toimitilaratkaisuja yrityksille ja edistämme asukkaille ja yrityksille tärkeitä liikenne- ja tietoverkkoyhteyksiä.

Kunnan ja Kontiolahden Yrittäjien muodostama elinvoimaryhmä toimii paikallisena alueen elinvoiman edistäjänä. Kontiolahden kunta tekee tiivistä yhteistyötä elinkeinon kehittämisessä Joensuun seudulla. Kunta edistää ja mahdollistaa työpaikkaomavaraisuuden kasvattamista.

Kunnan viestintää ja markkinointia kehitetään jatkuvasti. Houkuttelemme Kontiolahdelle uusia asukkaita ja yrityksiä. Nettisivujen uudistamisen erilaisia vaihtoehtoja kartoitetaan. Kunnan nykyiset nettisivut on syytä päivittää saavutettavampaan muotoon. Mahdollisen nettisivujen uudistamisen yhteydessä tarkastellaan myös brändikirjan ja viestintäohjeen päivittäminen.

Tulosalueen talousarvioon on varattu seuraavat rahoitusosuudet:

- Maakunnan matkailun edistäminen 31 600 €
- Leader 55 600 €

Kunta on ostanut ampumahiihtostadionin latujen lumetukseen tarvittavat lumitykit ja kompressorin vuoden 2023 lopulla. Vuoden 2024 alusta alkaen kunta on vastannut maailmancup-osakilpailuissa tarvittavan lumen tekemisestä ja levityksestä. Ensilumen latu avattiin käyttöön lokakuussa 2024 ja talousarviossa esitetään, että ensilumen ladun lumettamiseen varaudutaan myös vuonna 2025. Ensilumen latua on kuntalaisten mahdollista käyttää ilmaiseksi kuntalaisille suunnatulla omalla vuorolla.

Urheilijoiden kanssa tehtäviin markkinointiviestintäkumppanuussopimuksiin on varattu 5 000 euron suuruinen määräraha. Yhteisöjen avustusten määrärahat on siirretty hyvinvoinnin edistämisen tulosalueelle.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Vahvistamme edunvalvontaamme suhteessa valtioon ja muihin sidosryhmiin.	Vaikutamme aktiivisesti valtion-osuusuudistuksen toteuttamiseen.	
Loistavin asenne- Olemme haluttu työnantaja		
Kehitämme kunnan sisäistä viestintää ja annamme loistavimman asenteemme työntekoon näkyä.	Intra otetaan käyttöön sisäisen viestinnän välineenä vuoden aikana.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Ulkoisen viestinnän saavutettavuudella ja monikanavaisuudella tuemme loistavan asumisen ja elämisen ympäristöä.	Nettisivujen uudistaminen saavutettavampaan ja selkeämpään muotoon. Viestintäohjeen päivittämistä jatketaan nettisivujen päivittämisen yhteydessä. Kunnan julkisuuskuvan kehittäminen yhdessä Kontionloikan ja Kontiolahden yrittäjien kanssa.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kehitämme edelleen organisaation digitaalisia palveluita, hyödynnämme tehokkaammin järjestelmiä, luomme uusia työskentelyä sujuvoittavia käytänteitä ja vahvistamme edelleen digitaalisia työskentelytapoja.	Kunnan sähköiset palvelut tukevat työnteon ja yrittämisen ympäristöä.	
Ilmastotoimenpiteet		
Lisätään vähäpäästöisiä hankintoja lisäämällä ilmastoystävällisyys hankintakriteeriksi.	Hankintaohjeen päivittäminen ilmastointikriteerit huomioiden.	

150 Elinvoiman edistäminen	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	47	0	0		0	0
Kulut	-489	-481	-493	2,6 %	-495	-496
Netto	-442	-481	-493	2,6 %	-495	-496

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Tilivelvollinen hyvinvointi- ja työllisyyspäällikkö

Toiminta-ajatus

Tavoitteenamme on kuntalaisten hyvinvoinnin ja onnellisuuden lisääntyminen. Pyrimme edistämään terveellisiä elämäntapoja ja osallisuutta, yhteistyössä Hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden kumppaneiden kanssa.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Kuntalain 1.2 §:n mukaan kunta edistää asukkaittensa hyvinvointia ja kunnalla on sotelain (612/2020) 6.1 §:n nojalla ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tarkoittaa sosiaalisten ja terveyteen liittyvien ongelmien ehkäisyä. Myös ehkäisevä päihdetyö ja turvallisuuden edistäminen, kuten tapaturmien ja väkivallan ehkäisy, yhdenvertaisuus, demokratia ja päätöksenteon läpinäkyvyys, mahdollisuus vaikuttaa itseään ja omaa yhteisöään koskeviin päätöksiin, ovat tärkeä osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Ihmisten hyvinvointi ja terveys ovat yhteydessä varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, liikunta-, ravitsemus- ja kulttuuripalveluihin, asumiseen ja kaavoitukseen, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin kunnan lakisääteisiin tehtäviin. Nämä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osa-alueet ovat sisällytetty Kontiolahden hyvinvointisuunnitelmaan 2021–2024. Laadimme uuden hyvinvointisuunnitelman vuosille 2025–2028 vuoden 2025 alkupuolella, yhtä aikaa laajan hyvinvointikertomuksen 2021–2024 kanssa. Uusi hyvinvointisuunnitelma tuodaan toimieliinkäsittelyyn vuoden 2025 loppupuolella.

Kunnan ja hyvinvointialueen välillä on terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä molemminpuolinen asiantuntijatuen antamis- ja yhteistyövelvoite. Yhteistyörakenteista on sovittu Pohjois-Karjalan kuntien, Pohjois-Karjalan maakuntaliiton ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen yhteistyösopimuksella yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista, työnjaosta ja tiedonkulusta. Tämä yhteistyösopimuksen mukainen toiminta tiivistyy kehittyvien hyte-rakenteiden myötä. Samalla käynnistyy hyvinvointisuunnitelmakauden 2025–2028 valmistelu maakunnallisena yhteistyönä.

Kontiolahden kunta osallistuu EHEÄ - Yhteisiä ratkaisuja vaikuttavaan ehkäisevään päihdetyöhön Pohjois-Karjalassa –hankkeeseen 2024–2025, joka on jatkoa ennaltaehkäisevää päihdetyötä Pohjois-Karjalassa-hankkeelle. EHEÄ-hankkeen avulla luodaan päihde- ja pelikasvatuksen toimintamalli varhaiskasvatukseen, peruskouluun ja toisen asteen oppilaitoksiin sekä vahvistetaan toimintamallin toteuttamiseen liittyvää yhteistyötä. Lisäksi vahvistetaan päihteiden, tupakka- ja nikotiinituotteiden ja pelaamisen puheeksi ottoa kunnan ja hyvinvointialueen palvelujen yhdyspinoilla, ja kehitetään tupakka- ja nikotiinituotteiden lopettamisen tuen palveluja hyvinvointialue-järjestö-kunta/oppilaitokset-yhteistyönä. Hankkeen lopullisia hyödynsaajina ovat eri ikäiset kuntalaiset.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueellinen kumppanuussopimus Pohjois-Karjalan kuntien, maakuntaliiton ja hyvinvointialueen kesken.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö toteutuu kumppanuussopimuksen mukaisesti ja hyte-rakenteet selkeytyvät kunnan näkökulmasta.	

Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Kannustamme kuntalaisia toimintakyvyn ylläpitämiseen, liikumiseen ja terveyttä edistäviin elintapoihin.	Viestimme terveellisistä elämäntavoista ja arkiliikunnan mahdollisuuksista.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Lapsiväestön erityinen huomioinnin ottaminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.	Perhekeskusverkoston toimijoiden yhteinen työskentely tiivistyy lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö osastojen ja eri sidosryhmien kesken.	Teemme laajan hyvinvointikertomuksen 2021–2024 ja seuraavan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman 2025–2028 maakunnallisena yhteistyönä.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Teemme terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyötä järjestöjen, yhdistysten ja eri toimijoiden kanssa.	Jaamme järjestöavustuksia. EHEÄ-hankkeen myötä päihde- ja pelikasvatuksen sisältöjä on käytettävissä varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Maahanmuuttaneiden ohjaus- ja neuvontapalvelut.	Stay and Live in North Karelia – Elä ja osallistu Pohjois-Karjalassa (ELO-hanke).	
Ilmastotoimenpiteet		
Kannustamme kuntalaisia ilmastotietoiseen toimintatapaan.	Kannustamme yhdistyksiä ja kuntalaisia käyttämään sähköisiä palveluja.	

160 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	30	0	58		58	58
Kulut	-351	-331	-396	19,8 %	-398	-400
Netto	-321	-331	-338	2,2 %	-340	-341

Työllisyyspalvelut

Tilivelvollinen hyvinvointi- ja työllisyyspäällikkö

Toiminta-ajatus

Tavoitteenamme on jatkaa positiivista kasvua, jolloin kunnan asukas- ja työpaikkamäärä, verotulot sekä kuntalaisten hyvinvointi ja onnellisuus lisääntyvät. Tavoitteen toteutumiseksi tehtävänä on kehittää kunnan työllisyys- ja kotoutumispalveluja yhteistyössä kunnan toimialueiden kanssa ja verkostomaisella työotteella, verkostoyhteistyönä.

Työllistämässä painopiste on nuorten työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisemisessä ja vähentämisessä, sekä työnhakijoiden työllistymisen nopeuttamisessa. Onnistuneilla työllistämistoimenpiteillä edistämme kuntalaisten hyvinvointia ja kunnan elinvoimaisuutta. Työllisyyttä edistävät konkreettiset toimenpiteet kuvataan tarkemmin kunnan työllisyysohjelmassa. Työttömyysasteemme on maakunnan alhaisin.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä siirtää julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuun valtiotoimijalta kunnalle 1.1.2025 (Pohjois-Karjalan työllisyysalue, isäntäkuntana Joensuu). Uudistuksella tavoitellaan työllisyyden lisäämistä tuomalla palvelut osaksi kunnan elinvoimatehtävää. Tehtävien järjestämiseksi kunnalle siirtyy yleiskatteellista valtionosuutta ja henkilöstöä TE-toimistosta sekä KEHA- ja ELY-keskuksesta. Lakiin sisältyy kuntien osarahoittaman työttömyysturvan muuttuminen nykyistä kannustavammaksi. Jatkossa kunta voi vaikuttaa työttömyydestä aiheutuviin kustannuksiin järjestämällä lakisääteisten työllisyyspalveluiden lisäksi vapaaehtoisia, täydentäviä palveluja, omarahoitteisesti. Näitä palveluja ovat valmennuspalvelut ja työkykykoordinaatio. Työttömyysturvan rahoitusvastuu säilyy kuntakohtaisena ja kunnat vastaavat työttömyysturvan rahoittamisesta omarahoitteisesti.

Vuonna 2025 kunta on vahvasti mukana seudullisessa kuntayhteistyössä, jossa rakennetaan ja kehitetään palveluprosesseja ja työllistämistoimia edistämään työvoimaan saatavuutta, ennaltaehkäisemään työttömyyden pitkittymistä ja kuntien työttömyysturvakustannusten syntymistä. Kunnan omilla työllisyyspalveluilla ja työllisyysuhankeyhteistyöllä pyritään vaikuttamaan haasteellisessa työmarkkina-asemassa olevien, osatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien työnhakijoiden tilanteeseen ja edistämään työvoiman saatavuutta. Toteutamme sekä työkykykoordinaatio- että työhönvalmennustoimintaa, jotka toimivat työllisyysalueen viranomaistyön tukipalveluina. Olemme myös mukana kehittämässä Pohjois-Karjalan työllisyyden ekosysteemiä eri kehittämishankkeiden ja kehittämissyöryhmien kautta.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Edistämme työvoiman saatavuutta.	Avoimet työpaikat täyttyvät nopeammin.	
Ennaltaehkäisemme työttömyysturvamaksukustannusten kasvua (laskentatapa muuttuu).	Työttömyysturvakustannusten hillitseminen.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Teemme työtämme asiakaslähteisesti ja tavoiteperusteisesti.	Henkilöstö kokee työnsä merkitykselliseksi ja tulokselliseksi. Asiakaspalaute on hyvää.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Kokeilemme ja kehitämme työllisyys- ja maahanmuuttopalveluja.	Luomme työllisyysalueen ja työllisyyden ekosysteemin kanssa toimivat prosessit ja käytännöt.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Osallistumme kehittämishankkeisiin.	Hankkeisen kautta luomme uusia toimintamalleja.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Työttömyys vähenee.	Kokonaistyöttömyysaste alle 7%.	

Ilmastotoimenpiteet		
Kannustamme henkilöstöä ilmastotietoiseen toimintatapaan.	Paperin käyttöä vähennetään mahdollisuuksien mukaan.	

170 Työllisyyspalvelut	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot		226	41	-81,8 %	41	41
Kulut		-1 929	-4 006	107,7 %	-4 011	-4 017
Netto		-1 704	-3 965	132,7 %	-3 970	-3 976

Vapaa sivistystyö

Tilivelvollinen hyvinvointi- ja työllisyyspäällikkö

Toiminta-ajatus

Tarjoamme kuntalaisille mahdollisuuden yleissivistävään ja ammatilliseen oppimiseen eri ikäkausien elämäntilanteisiin soveltuvan kurssitarjonnan kautta. Luomme kuntalaisille mahdollisuuden harrastuspohjaiseen opiskeluun ja oppimiseen, sosiaalisten verkostojen ylläpitämiseen sekä laadukkaaseen vapaa-ajan harrastustoimintaan.

Tuntitilaus seutuopistolta on voimassa vuoden 2025 loppuun.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Kansalaisopiston kustannusrakenne.	Tarkastellaan kansalaisopiston sopimuksen ajantasaisuutta.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Tarjoamme mahdollisuuden kurssitoiminnan järjestämiselle.	Kurssitoimintaa järjestetään kattavasti Kontiolahten alueella.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kunnan monipuoliset tilat ja tekniset valmiudet otetaan seutuopiston kurssitarjonnan järjestämisessä huomioon.	Teemme yhteistyötä seutuopiston kanssa kurssien järjestämismahdollisuuksista.	

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kontiolahtelaiset opiskelijat kursseilla, lkm	1 681	1 300	1 254
Konservatorion opiskelijamäärä	91	80	87
Musiikkileikkikoulun opiskelijamäärä (muskari)	68	85	66

180 Vapaa sivistystyö	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot		0	0			
Kulut		-199	-401	102,0 %	-401	-401
Netto	0	-199	-401	102,0 %	-401	-401

Vapaa sivistystyö on siirtynyt kunnanhallituksen alaisuuteen 1.7.2024 alkaen. Alla olevaan taulukoon on yhdistetty sivistyslautakunnan TP 2023 luvut sekä sivistyslautakunnan ja kunnanhallituksen muutettu TA 3 vuodelta 2024.

180 Vapaa sivistystyö	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	0	0	0			
Kulut	-390	-419	-401	-4,2 %	-401	-401
Netto	-390	-419	-401	-4,2 %	-401	-401

Vapaa-aikapalvelut

Tilivelvollinen vapaa-aikapäällikkö

Toiminta-ajatus

Edistämme kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia kulttuuri-, tapahtuma-, nuoriso-, liikunta- ja kirjastopalveilla.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Keskitymme perustoimintojen ylläpitämiseen: päivitämme kulttuuriohjelman, järjestämme nuorisotoimintaa sekä tuotamme liikuntapalveluja resurssien mahdollistamissa rajoissa. Jatkamme koulunuorisotyötä Kontiolahden koululla rahastosta myönnetyn määrärahan turvin. Järjestämme 2–3 tapahtumaa vuoden aikana, ja kannustamme sekä avustamme yhdistyksiä järjestämään yleisötapahtumia. Osallistumme Muistojen raja –museon ylläpitämiseen. Haemme aktiivisesti hankerahoitusta toiminnan kehittämisen tueksi.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Vuokrattavien tilojen/kaluston markkinointi ja taksojen tarkastaminen tulojen lisäämiseksi.	Maksutuotot kasvavat 5 %.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Teemme työtä avoimesti ja työ-kaveria kuunnellen ja arvostaen.	Työntekijät kokevat työnsä merkitykselliseksi.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Kehitämme nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toimintaa ja lisäämme ihmisten tietoisuutta verkostosta.	Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston avulla on aktiivinen rooli nuorten hyvinvoinnin edistäjänä.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kulttuuriohjelman sisältöjä kehitetään osallistavasti ja kulttuuriohjelma valmistuu.	Kulttuuriohjelma on hyväksytty hyvinvointi- ja työllisyysjaostossa vuoden loppuun mennessä.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Keräämme asiakaspalautetta palveluistamme ja muotoilemme palvelujamme tarpeen mukaan.	Asiakaspalautetta on koottu ja analysoitu kaikilta vapaa-ajan vastuualueilta.	

Ilmastotoimenpiteet		
Hyödynnämme toiminnassa kierätysmateriaaleja ja huomioimme hankinnoissa ilmastonäkökulmat.	Henkilöstöllä on tarvittavat tiedot ja ohjeet ilmastonäkökulmien huomioimisesta.	

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Yleisötapahtumat, osallistujamäärä	3 435	2 000	1 000
Liikuntapalvelut, ohjattu toiminta, käyntikerrat	10 353	8 000	7 000
Retket ja leirit, osallistujamäärä	619	200	100
Nuorisopalvelut, ohjattu toiminta, käyntikerrat	649	1 000	500
Nuorisotilat, käyntikerrat	5 371	5 000	5000

190 Vapaa-aikapalvelut	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot		162	280	72,5 %	280	280
Kulut		-1 790	-3 627	102,6 %	-3 640	-3 653
Netto	0	-1 628	-3 348	105,6 %	-3 361	-3 374

Vapaa-aikapalvelut on siirtynyt kunnanhallituksen alaisuuteen 1.7.2024 alkaen. Alla olevaan taulukoon on yhdistetty sivistyslautakunnan TP 2023 luvut sekä sivistyslautakunnan ja kunnanhallituksen muutettu TA 3 vuodelta 2024.

190 Vapaa-aikapalvelut	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	289	282	280	-0,7 %	280	280
Kulut	-3 567	-3 517	-3 627	3,1 %	-3 640	-3 653
Netto	-3 278	-3 235	-3 348	3,5 %	-3 361	-3 374

KUNNANHALLITUS	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	2 630	2 792	3 008	7,7 %	3 008	3 008
Kulut	-7 149	-9 142	-13 846	51,4 %	-13 890	-13 934
Netto	-4 519	-6 350	-10 838	70,7 %	-10 881	-10 926

7.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on hallinnon ja talouden tarkastus sekä arvioinnin järjestäminen. Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kuntakonsernissa sekä arvioi, onko toiminta järjestetty tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta antaa vuosittain kunnanvaltuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Tarkastuslautakunta valvoo myös sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Tarkastuslautakunnan perustehtävä pysyy vuosittain samana. Painopistealueena arviointityössä tulee olemaan kuntakonsernin talouden tasapaino.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Kuntastrategian ja kuntakonsernin toiminnan arviointi talouden tasapainon näkökulmasta.	Kunnanhallituksen ja johtavien viranhaltijoiden kuuleminen kuntakonsernia koskevista strategisista tarpeista.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Arviointikertomuksen toteuttaminen.	Arviointikertomus valmistuu touko-kesäkuussa 2025.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Arvioinnin kehittäminen.	Kuullaan arviointityön tukena johtavien viranhaltijoiden lisäksi myös henkilöstön edustajia.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Tarkastuslautakunnan ja kunnan muiden toimielinten yhteistyön ylläpitäminen.	Kuullaan eri toimielinten luottamushenkilöjohtoa.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Arvioinnin kehittäminen.	Kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden strategioiden ja talousnäkyminen tarkastelu.	

130 Tarkastuslautakunta	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	0	0	0		0	
Kulut	-33	-36	-37	2,3 %	-37	-37
Netto	-33	-36	-37	2,3 %	-37	-37

7.3 SIVISTYSLAUTAKUNTA

Lautakunnan toiminta päättynyt 30.6.2024

300 Sivistystoimen hallinto	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	0	0	0			
Kulut	-690	-309	0	-100,0 %		
Netto	-690	-309	0	-100,0 %	0	0
320 Perusopetus	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	951	452	0	-100,0 %		
Kulut	-22 443	-10 241	0	-100,0 %		
Netto	-21 493	-9 788	0	-100,0 %	0	0
360 Varhaiskasvatuspalvelut	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	905	314	0	-100,0 %		
Kulut	-14 201	-6 681	0	-100,0 %		
Netto	-13 295	-6 367	0	-100,0 %	0	0
370 Lukiokoulutus	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	37	27	0	-100,0 %		
Kulut	-1 759	-791	0	-100,0 %		
Netto	-1 721	-765	0	-100,0 %	0	0
380 Vapaa sivistystyö	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	0	0	0			
Kulut	-390	-220	0	-100,0 %		
Netto	-390	-220	0	-100,0 %	0	0
390 Vapaa-aikapalvelut	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	289	120	0	-100,0 %		
Kulut	-3 567	-1 727	0	-100,0 %		
Netto	-3 278	-1 607	0	-100,0 %	0	0
SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	2 183	913	0	-100,0 %	0	0
Kulut	-43 050	-19 969	0	-100,0 %	0	0
Netto	-40 867	-19 057	0	-100,0 %	0	0

7.4 KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA

Kasvatuksen ja koulutuksen hallinto

Tilivelvollinen kasvatus- ja koulutusjohtaja

Toiminta-ajatus

Palvelemme kasvatus- ja koulutusosaston hallinnossa kuntalaisia ja luomme edellytyksiä osaston palvelujen järjestämiseksi yhdessä sidosryhmien kanssa kunnan strategian ja taloussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Kontiolahden organisaatiouudistuksen myötä heinäkuun 2024 alussa aloittanut kasvatus- ja koulutusosasto tuottaa kunnan keskeisiä palveluja kunnan lapsille ja nuorille. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä luokkoulutus edistävät hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, osaamista ja sivistystä.

Kasvatus- ja koulutusosaston keskeisenä painopistealueena on vuonna 2025 edelleen turvallisuus. Kansallisesta ja kansainvälisestäkin tilanteesta johtuen toimintakulttuurin ja kasvu-/oppimisympäristöjen turvallisuus on noussut keskeiseksi asiaksi tässä ajassa. Turvallisuus tulee nähdä laajana käsitteenä, joka käsittää niin psykologisen kuin fyysisen turvallisuuden. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen yhdessä koulukiusaamista vähentävien toimien kanssa ovat osa kaikille turvallisen oppimisympäristön luomista.

Toimivia yhteistyömalleja hyvinvointialueen toimijoiden ja kunnan tarjoamien palvelujen välillä kehitetään edelleen ja siinä osaston toimijat ovat aktiivisesti mukana. Lasten ja nuorten mielenterveyden pulmiin ja oirehtimiseen tulisi kyetä vastaamaan ennakoivasti. Hyvinvointialueen opiskeluhoitopalvelujen toteutuminen Kontiolahdella on huolestuttanut 2024 koulupsykologipalvelujen osalta, ja lakisääteisen mitoituksen toteutumisesta tulee seurata edelleen, vaikka koululukuvuoden 2024–2025 alussa opiskeluhoillon henkilöstöä oli saatu rekrytoitua mitoitusten mukaisesti.

Perusopetuksessa keskitytään perustietojen ja -taitojen kuten lukemisen, laskemisen ja kirjoittamisen oppimiseen. Taustalla on havaittu huoli oppimistason laskusta Suomessa ja valtioneuvoston tuntijakoasetuksen muuttaminen siten, että äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan tunteja on lisätty vuosiluokille 1–3.

Kontiolahden perusopetuksen oppilasmäärä on kääntynyt laskuun ja suuntaus jatkuu tällä hetkellä ennustettavissa olevasti vuoteen 2030. Perusopetuksessa alakouluikäisten määrän väheneminen johtuu alentuneesta syntyvyydestä ja muuttovoiton hiipumisesta. Yläkouluikäisten määrä kasvaa ennusteiden mukaan vuoteen 2027 asti. Luokanopettajan virkojen ja muun henkilöstön määrän kehitystä suhteessa vähenevään oppilasmäärään seurataan, ja henkilöstörakenteen suhteuttaminen oppilasmäärään pyritään ratkaisemaan eläköitymisen ja määräaikaisten viranhaltijoiden kautta. Perusopetuksen palveluverkkoa ja sen pedagogista tarkoituksenmukaisuutta tarkastellaan ja arvioidaan suhteessa vähenevään oppilasmäärään.

Varhaiskasvatuksessa lasten kokonaismäärät säilyvät jokseenkin ennallaan, mutta alle kolmivuotiaiden lasten osuuden kasvu ja kolmitasoisien tuen järjestäminen kasvattavat henkilöstötarvetta.

Varhaiskasvatuksessa yksityisen päivähoiton osuus on vähentynyt viime vuoden aikana Kontiolahdella toimineen yksityisen päiväkodin lopetettua ja kunnan otettua toiminnan järjestettäväkseen. Varhaiskasvatuspalveluissa ennustetaan jatkuvan kehityksen, jossa lapset tuodaan aiempaa nuorempina palveluihin. Varhaiskasvatuspalvelut ovat kapasiteetiltaan lähes täyskäytössä.

Varhaiskasvatuspalvelujen tarpeen muutokset syntyvyyden, lainsäädännön, työllisyystilanteen tai kotihoidontuen käytön muuttuessa luo epävarmuutta palvelutarpeen kysynnän ennakoimiseen. Palvelujen tarjontaan vaikuttaa kunnallisen tarjonnan lisäksi yksityisten palveluntuottajien tarjonta. Varhaiskasvatuspalveluissa on varauduttava lapsimäärän muuttumiseen nopeallakin aikataululla. Palvelujen kysynnän

mahdolliseen kasvuun varautumiseen Lehmon alueella on käynnistetty vuonna 2019 tehdyn (Kuntamaisema) Lehmon alueen varhaiskasvatuspalvelujen palveluverkkoselvityksen päivitys, joka pyritään saamaan valmiiksi vuonna 2025.

Lukion opiskelijamäärä on ollut laskeva johtuen ammatillisen koulutuksen vetovoiman kasvusta ja Joensuuun sijaitseviin lukioihin hakeutuvien nuorten määrän lisääntymisestä. Vuosina 2025–2030 Kontiolahden lukion opiskelijamäärä asettunee noin 150–180 opiskelijan välille. Tämä opiskelijamäärä takaa vielä laajan kurssivalinnan ja pedagogisesti toimivat ryhmäkoot.

Hallitusohjelman mukaan pienten lukioiden lisä uudistetaan tukemaan koulutuksen saavutettavuutta.

Kuntatalouden tiukentuminen tulee näkymään niukkuutena käytettävissä olevissa resursseissa ja myös palvelutarjonnassa. Käytettävissä olevien resurssien kustannustehokas käyttö ja palveluiden laadun säilyttäminen ovat keskeisiä tavoitteita.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Perusopetuksen kouluverkko-suunnitelman valmistelu oppilasmäärän vähetessä.	Kontiolahdella on alustava suunnitelma hyväksyttäväksi perusopetuksen palveluverkon tulevaisuudesta.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Osaston palvelujen työnantajakuvan kilpailukykyisyyden säilyttäminen.	Toistaiseksi täytettäviin virkoihin ja toimiin saadaan riittävä määrä kelpoisuusehdot täyttäviä hakijoita.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Opiskeluhoitopalvelujen mitoituksen toteutumista seurataan opiskeluhoillon ohjausryhmässä.	Opiskeluhoitopalvelut toteutuvat lainsäädännön mitoitusten mukaisesti.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Varhaiskasvatuksen kysynnän muutoksiin on valmistauduttu etukäteen.	Suunnitelma Lehmon alueen varhaiskasvatuksen palvelutarpeen mahdolliseen kasvuun valmistunut.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Elämänhallinta- ja työelämätaitoja opetellaan ja harjoitellaan kaikilla kasvatus- ja kouluasteilla.	Yrittäjyyskasvatus toteutuu ajanmukaisesti.	
Ilmastotoimenpiteet		
Parannetaan eri jätejakeiden kierrätysastetta kunnan kiinteistöissä.	Kaikissa toimipaikoissa kiinteistökohtaiset lajittelumahdollisuudet ovat parantuneet.	

305 Kasvatuksen- ja koulutuksen hallinto	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	0	0	0		0	0
Kulut	0	-347	-632	82,1 %	-644	-657
Netto	0	-347	-632	82,1 %	-644	-657

Perusopetus

Tilivelvollinen kasvatus- ja koulutusjohtaja

Toiminta-ajatus

Järjestämme yhtenäisen perusopetuksen toimintaperiaatteella yhdenvertaista ja laadukasta opetusta kouluverkkomme jokaisessa yksikössä. Keskitymme toiminnassamme oppilaskeskeiseen, toiminnalliseen ja oppilaiden hyvinvointia huomioivaan työskentelyyn opetussuunnitelman mukaisesti. Tähtäämme positiivisen ja kannustavan toimintakulttuurin kehittämiseen ja ylläpitämiseen ProKoulu-hengessä.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Valtakunnallista peruskoulun tulevaisuustyötä organisoidaan kolmen teeman ympärille: perustaidot ja oppiminen, ekologinen ja sosiaalinen kestävyys sekä tekoäly ja teknologia. Hallitusohjelman mukaisesti perusopetuksessa on keskityttävä perustaitojen ja -valmiuksien parantamiseen antamalla lisää aikaa ja työrauhaa opettajille ja oppilaille. Jokaisella peruskoulun päättävällä nuorella on oltava riittävät perustiedot ja -taidot toisen asteen opintoihin. Hallitus on kasvattanut perusopetuksen vähimmäistuntimäärää kolmella vuosiviikkotunnilla laajentamatta opetussuunnitelmaa. Lisäys tuo lisätunteja alakoulun vuosiluokille 1–3 luku-, kirjoitus- ja laskutaidon opettamiseen. Uusi tuntijako astuu voimaan 1.8.2025.

Perusopetuksen kolmiportaista tukea koskevaa lainsäädäntöä uudistetaan valtakunnallisesti. Oppimisen tukea on oltava tarjolla yksilöllisesti ja oppilaan tarpeita vastaavasti. Valmistaudumme uudistamaan perusopetuksen oppilaiden tukea lainsäädännön uudistuksen ja opetussuunnitelman perusteiden päivitysten mukaisesti. Uudistuksessa nykyinen kolmiportainen tuki muutetaan ryhmä- ja oppilaskohtaisiksi tukitoimiksi. Esi- ja perusopetusta koskevien muutosten on määrä astua voimaan 1.8.2025.

Perustaitojen vahvistaminen

Jatkamme Kontiolahden opetuspalveluissa painopisteenämme jo vuonna 2024 ollutta moniluku- ja kirjoitustaitojen osaamisen vahvistamista ja lukuharrastukseen ohjaamista sekä matemaattisten perustaitojen hallinnan varmistamista.

ProKoulu-toiminnan painotus liittyy koululaisen perustaitoihin. Arjen ja oman elämän hallinnan ohella opiskelun ja käyttäytymisen taidot ovat olennainen osa koululaisen hyvinvointia ja asianmukaista yhteisössä toimimista.

Turvallisuus ja hyvinvointi

Turvallinen elämä ja ympäristö koulussa on perusta oppilaiden ja henkilökunnan viihtymiselle, työn ilon ja jaksamisen kokemiselle sekä parhaiden oppimistulosten saavuttamiselle. Turvallisuuskulttuurin rakentaminen on kaikkien koulussa työskentelevien ja opiskelevien yhteistä toimintaa.

Kokonaisvaltainen turvallisuus syntyy kaikkien turvallisuuden osa-alueiden johtamisesta, jossa yhdistyy sekä toimintatapojen että ihmisten johtaminen. Se pitää sisällään jatkuvan turvallisuuden ja terveellisyys edistämisen, suunnittelun sekä seurannan. Päivitämme turvallisuussuunnitelmat ja niihin liittyvät asiakirjat ja käytänteet. Pidämme yllä toimintakulttuuria, joka luo yhteisöllisyyttä ja turvallisuuden tunnetta sekä vahvistaa kodin ja koulun yhteistyötä. Kiusaamattomuus on osa turvallisuutta. Kiusaamisen vastainen toiminta kuuluu kaikkien tehtäviin ja velvollisuuksiin.

Oppilaiden läsnäolon tukeminen

Jatkamme Kontiolahden perusopetuksen läsnäolon tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn mallin mukaisesti koulupoissaolojen seurantaa ja niihin puuttumista. Otamme yhtenäiset poissaolomerkinnät käyttöön Wilmassa kaikissa Kontiolahden kouluissa.

Tekoäly

Tekoäly on tulossa osaksi opetusta ja oppimista. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus laativat kansalliset tekoälyn käytön suositukset opetukseen ja oppimiseen vaiheittain. Tekoälysuositukset kytkeytyvät hallitusohjelmassa olevaan peruskoulun tulevaisuustyöhön. Tekoälyyn liittyvä osaaminen on yhteiskunnassa tarvittava taito, joka muuttaa oppimisprosesseja sekä vaikuttaa käsitykseen tiedosta ja opettajuudesta. Opetushenkilöstön tulee voida kouluttautua tekoälyn turvalliseen hyödyntämiseen opetuksessa.

Perusopetuksen oppilasmäärä vähenee tulevina vuosina merkittävästi. Oppilasmäärän lasku näkyy Kontiolahdella lähivuosina etenkin vuosiluokilla 1–6. Luokanopettajan virkojen ja muun henkilöstön määrän kehitystä suhteessa vähenevään oppilasmäärään seurataan ja se huomioidaan henkilöstösuunnittelussa. Vuosiluokkien 7–9 oppilasmäärä kääntyy laskuun vuodesta 2028 alkaen. Palveluverkon tarkastelu ja alustava suunnitelma tulevasta kouluverkosta laaditaan päätöksentekoa varten vuonna 2025.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Perusopetuksen tuntikehys ei kasva tuntijakouudistuksen vaatimien lisätuntien suhteessa.	Tuntijakouudistuksen tuomat lisätunnit pystytään kompensoimaan siten, että lisätunteja kehyykselle tulee vähemmän kuin 44 tuntia.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Lapsi ja nuori kokee kouluympäristön fyysisesti ja henkisesti turvalliseksi HYTE: Turvallinen elämä ja ympäristö. Oppilaita on osallistettu oppilaitosturvallisuuden kehittämiseen ja oppilas osaa omalta osaltaan ylläpitää turvallisuutta. Oppilaat ovat tietoisia oppimisen perustaidoista ja niitä harjoitetaan. Kiusaamisen ennaltaehkäisyn ennakointi HYTE: Yksinäisyyden väheneminen.	Toimivat ja ajantasaiset turvallisuussuunnitelmat on päivitetty. Oppilaskyselyn mukaan asteikolla 0–4 oppilaat kokevat olonsa koulussa turvalliseksi >3,5. LUKI-testien tulokset paranevat edellisvuoteen verrattuna. Kontiolahden tulos kiusatuksi joutumisessa on 0 % KiVa-kyselyn perusteella.	

Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Positiivinen ja kannustava asenne ja toimintakulttuuri henkilöstön kesken. HYTE: Hyvä elämän laatu.	Henkilöstö kokee viihtyvänsä ja jaksavansa osaston tekemän kyselyn perusteella.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Oppilaiden liikkuminen lisääntyy ja monipuolistuu. Oppilaiden tupakointi ja sähkösavukkeiden käyttö vähenee. HYTE: Elintapojen parantaminen arjen valinnoilla.	MOVE!-testin tulokset paranevat edellisvuoteen verrattuna. 7.-9. -luokkalaisten päivittäinen tupakkatuotteiden ja sähkösavukkeiden käyttö vähenee vähintään alle 10 % ikäluokasta koulujen omalla kyselyllä mitattuna.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Koulupoissaolot ja koulua käymättömyys vähenee. Kaikilla kouluilla on otettu käyttöön yhtenäiset poissaolomerkinnät Wilmassa. HYTE: Kuuluminen itselle merkitykselliseen yhteisöön.	Oppilaiden poissaolot vähentyneet edellisvuoteen verrattuna.	
Ilmastotoimenpiteet		
Kierrätys ja tavaroista huolehtiminen sisällytetään osaksi perusopetuksen päivittäistä toimintaa.	Kierrätys ja tavaroista huolehtiminen on edistynyt kussakin koulussa koulun raportoinnin mukaisesti.	

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Oppilasmäärä, perusopetus	2 055	2 052	1 993
Oppilasmäärä 1–6	1 388	1 382	1 294
Oppilasmäärä 7–9	667	670	699
Ryhmäkoko			
· vuosiluokat 1–6	19,9	20,1	19,5
· vuosiluokat 7–9	18,6	19,3	18,2
APIP-toimintaan osallistuvien määrä	214	206	180

325 Perusopetus	muutettu		TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
	TP 2023	TA 3_2024				
Tuotot	0	389	778	99,9 %	778	778
Kulut	0	-12 585	-23 355	85,6 %	-23 613	-23 937
Netto	0	-12 196	-22 577	85,1 %	-22 836	-23 160

Varhaiskasvatuspalvelut

Tilivelvollinen varhaiskasvatuksen päällikkö

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuvat varhaislapsuuden pedagogiikka sekä lasten ja huoltajien osallisuus. Varhaiskasvatuksemme tukee lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Järjestämme varhaiskasvatusta kunnallisissa ja palvelusetelillä tuetuissa yksityisissä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, esiopetusta täydentävänä varhaiskasvatuksena sekä avoimena varhaiskasvatuksena. Myös esiopetus on osa varhaiskasvatuspalveluja. Kaikkia toimintamuotojamme ohjaavat vahvuusperustaisen pedagogiikan ajattelu- ja toimintatavat sekä yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Jatkamme varhaiskasvatuksen laadun kehittämistä Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) kehittämisen ja ylläpitämisen Valssi-laadunarviointijärjestelmän avulla. Valssi-järjestelmästä saamme käyttööme kansalliset sähköiseen muotoon tuotetut kriteerit sekä arviointilomakkeet, jotka perustuvat tutkittuun tietoon sekä valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Painopisteenä arvioinnissa ja kehittämisessä on fyysinen ja psyykinen oppimisympäristö.

Vahvistamme edelleen inklusiivista toimintakulttuuria ja kolmitasoisen tuen toteuttamista varhaiskasvatuksessa. Erityisesti kiinnitämme huomiota yleisen tuen vahvistamiseen kokopäiväpedagogiikan näkökulmasta. Tukea tarvitsevien lasten määrä on huomattava ja tukea tarvitsevia lapsia on lähes kaikissa yksiköissä ja päiväkotiryhmissä. Tukea tarvitsevat lapset tulee huomioida ryhmän henkilöstömäärässä ja uudet tuen päätökset voivat aiheuttaa henkilöstöresurssin lisäystä.

Esiopetuksessa opetussuunnitelman perusteet uudistuvat vuonna 2025 ja osallistumme keväällä seudulliseen opetussuunnitelman valmisteluun. Suurin muutos perusteissa tulee olemaan esiopetuksen tuen uudistus. Uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön elokuussa 2025. Esiopetuksessa jatkamme opiskeluhuollon toimivuuden ja yhteistyön kehittämistä sekä yhtenäisen esiopetuksen toimintakulttuurin vahvistamista. Osa esiopetusryhmistä on muodostettu 5- ja 6-vuotiaista lapsista ja tavoitteena onkin kehittää eskari-viskari-pedagogiikkaa luontevaksi osaksi toimintaa.

Alle 3-vuotiaiden lasten määrä näyttää pysyvän edelleen suurena ja ikäjakauma painottuu noin yksi vuotiaisiin lapsiin. Perushoidolliset toimet vievät paljon henkilöstön työaika silloin, kun ryhmän lapsista suurin osa on noin 1-vuotiaita. Iltapäivät muodostuvatkin monesti haasteellisiksi, kun työaika loppuu osalla henkilöstöä, mutta lähes kaikki lapset ovat vielä paikalla. Alle 3-vuotiaiden ryhmissä nouseekin keskeiseksi asiaksi henkilöstön pedagogisen osaamisen vahvistamisen lisäksi työhyvinvoinnin ja jaksamisen tukeminen.

Tuemme lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteistyössä huoltajien kanssa. Kaikissa yksiköissä on otettu käyttöön Vasu-keskustelujen yhteyteen ns. kasvatusyhteistyön keskustelukysymykset, joiden avulla pyritään vahvistamaan henkilöstön ja huoltajien välistä yhteistyötä ja tukemaan perheitä heidän kasvatusvastuussaan. Tuemme yhteistyössä perheiden kanssa lasten itsestä huolehtimisen taitoja mm. oikea-aikaista kuivaksi opetteluun. Perheohjaus toimii tiiviissä yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa tukien huoltajien kasvatustyötä ennaltaehkäisevästi.

Jatkuvana painopisteenä meillä on lasten hyvinvoinnin tukeminen siten, että vahvistamme sensitiivistä vuorovaikutusta, tuemme lasten sosiaalisten ja tunnetaitojen kehittymistä sekä vahvistamme yhteisöllisyyttä ja ryhmään kuulumisen tunnetta. Hyvien käytöstapojen opetteluun avulla vahvistamme sitä, että kaikilla on hyvä olla ryhmässä. Edelleen huomioimme lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa yhtenä indikaattorina olevan lasten ylipainon kehittämällä aktiivisen liikkumisen toimintatapoja. Jokaiseen yksikköön nimettyjen liikuntavastaavien avulla varmistamme, että liikunta on kaikissa yksiköissä vahvasti mukana arjen toiminnassa.

Jatkamme edelleen esimiesten työhyvinvoinnin tukemista ja tehtävänkuvien kehittämistä. Vahvistamme varajohtajien ja tiimivastaavien toimintaa esimiehen tukena uusien tehtävänkuvien avulla. Varhaiskasvatuksen asiantuntija tukee esimiehiä pedagogisessa johtamisessa vieden eteenpäin laadun arviointia ja kehittämistä.

Tehostamme edelleen koulujen loma-aikoina varhaiskasvatuksen järjestämistä siten, että yhdistämme ryhmiä ja yksiköitä niin paljon kuin mahdollista. Tavoitteena on, että saamme järjestettyä henkilöstön lomat siten, että sijaistarve on mahdollisimman vähäinen ja saamme siten säästettyä henkilöstökuluissa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Taloudellinen varhaiskasvatuksen järjestäminen loma-aikoina ryhmiä ja yksiköitä yhdistämällä sekä suunnittelemalla henkilöstön lomien siten, että sijaistarve on mahdollisimman vähäinen.	Loma-aikojen varhaiskasvatus on järjestetty siten, että auki olevien yksiköiden täyttö on suhdetun pohjalta mahdollisimman suuri, huomioiden tuen tarpeet.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Henkilöstön työhyvinvoinnin lisääminen perehdytyskäytäntöjä kehittämällä.	Varhaiskasvatuksen henkilöstön perehdyttämiselle on laadittu rakenne ja suunnitelma.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Vahvistetaan oppimisympäristöjen suunnitelmallista ja monipuolista kehittämistä lapsiryhmän tarpeet huomioon ottaen.	Kaikissa tiimeissä on laadittu suunnitelma oppimisympäristön kehittämiseksi.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Perheiden kanssa tehtävän yhteistyön vahvistaminen lapsen hyvinvoinnin tukemisessa yhteistyöomakkeen avulla.	Varhaiskasvatuksen yhteistyöomake on vakiintunut käyttöön kaikissa yksiköissä.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kehitetään ja yhtenäistetään tiimivastaavien osaamista ja toimintaa.	Tiimivastaavien toiminta on yhtenäistä ja tehtävän kuvauksen mukaista kaikissa tiimeissä.	
Ilmastotoimenpiteet		
Kierrätys ja tavaroista huolehtiminen sisällytetään osaksi varhaiskasvatuksen suunnitelmia ja päivittäistä toimintaa.	Kierrätyksen ja tavaroista huolehtimisen opettelu on suunnitelmallista kaikissa yksiköissä.	

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	685 (ka)	670 (ka)	720 (ka)
Palvelusetelillä tuetussa yksityisessä varhaiskasvatuksessa	186 (ka)	150 (ka)	126 (ka)
Kotihoidon tuen piirissä	169 (ka)	180 (ka)	170 (ka)
Kohtaamispaikkojen osallistujamäärä	2 314	1 950	1 950

		muutettu				
365 Varhaiskasvatuspalvelut	TP 2023	TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	0	330	572	73,5 %	572	572
Kulut	0	-7 735	-15 138	95,7 %	-15 307	-15 530
Netto	0	-7 405	-14 566	96,7 %	-14 735	-14 958

Lukiokoulutus

Tilivelvollinen lukion rehtori

Toiminta-ajatus

Kontiolahden lukion tehtävänä on taata opiskelijalle mahdollisuudet yleissivistävään ja ylioppilastutkintoon johtavaan koulutukseen, joka antaa valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään.

Lukiokoulutuksessa tuemme opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä annamme opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi annamme lukiossa opiskelijoille valmiuksia kansainvälisyyteen, elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Lukion kilpailukyvyyn ja houkuttelevuuden vahvistaminen. Lukion kilpailukyky toisen asteen opiskelijavalinnassa säilytetään. Kehitämme lukion markkinointia ja lukio-opintojen houkuttelevuutta markkinointiryhmän suunnitelmien pohjalta. Markkinoinnissa käytetään lukion brändityön mukaisia markkinointimateriaaleja.

Oppimisen ja opiskelutaitojen kehittäminen. Järjestetään lukion vaatimusten mukaisten opiskelutaitojen ja perusopetuksen oppisisältöjen saavuttamiseksi tuki- ja kertauskurssit äidinkieliä, vieraisissa kielissä ja matematiikassa.

Lukion opiskelijoiden mahdollisuus kansainvälisiin kontakteihin taataan. Osallistutaan edelleen Erasmus+ -hankkeeseen, Euroopan leirikouluun ja kielten opintomatkoihin. Huolehditaan lukion laajasta kielivalikoimasta tukemalla ns. lyhyiden kielten (saksa, venäjä, ranska) opiskelua.

Lukion paikallisten opintojen tarjonta (kuten Lapin leirikoulu ja kansainvälisyyskurssit) pidetään laajana lukion vetovoimaisuuden ylläpitämiseksi.

Työelämävalmiuksien ja yrittäjyyden vahvistaminen. Tuemme lukiolaisten työelämävalmiuksien kehittämistä työpaikkavierailuilla, yritysesityillä ja lukion Tulevaisuus-foorumilla.

Kontiolahden lukiossa on aloitettu urheiluvalmennuksen ja lukio-opintojen yhdistävä toteutusmalli syksyllä 2022. Toteutetaan salibandyn sarjapelaajien valmennuksen ja lukio-opintojen mahdollistaminen.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Lukiokoulutuksen järjestäminen taloudellisesti.	Lukiokoulutus toteutuu annetun raamin mukaisena.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Korkeakouluopintoihin tähtäävä toisen asteen koulutus säilyy Kontiolahdessa. Vastataan sivistysvaltion tarpeisiin.	Lukiokoulutus säilyy houkuttelevana niin, että lukioon hakeutuu vuosittain > 60 opiskelijaa.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Taataan opiskelijoille hyvät mahdollisuudet lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen.	Ylioppilaskokeiden tulosten kansallisessa vertailussa sijoittuminen P-K:n lukioissa parhaaseen kolmannekseen.	
Mahdollistamme nuorten kansainvälistymisen. Osallistuminen laajoihin kielioopintoihin ja lukion kansainväliisiin kontakteihin.	Kv. hankkeisiin osallistuminen ja kv. opintomatkojen järjestäminen (Erasmus+, Euroopan leirikoulu ja kielten opintomatkat).	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Lukio näkyy kunnan imagossa ja eri toiminnoissa (lukion juhlat, kansainväliset kontaktit).	Lukion avoimet tilaisuudet ja juhlat > 5.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Vahvistamme lukion yrittäjyyskasvatusta. Lukio antaa valmiudet ja rohkaisee työelämäkokeiluihin. Työelämään tutustumisjakso (TET) on osa lukiokursseja.	Kaikki lukiolaiset osallistuvat yritysvierailuihin. Suoritettujen TET-jaksojen määrä > 30.	
Ilmastotoimenpiteet		
Lisätään lukiolaisten ilmastonmuutostietoutta ja toimia ilmastomuutoksen ehkäisemiseksi.	Ilmastonmuutos on esillä eri oppiaineissa. Lukiolaiset kierrättävät oppimateriaaleja ja jätteitä.	

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Lukion opiskelijamäärä	190	200	180
Ylioppilastutkinnon suorittaneet	55	55	50
Suoritetut verkko-opintojen kurssit	15	15	15
Lyhyiden kielten suoritettujen kurssien määrä (vuosittain)	55	38	38

375 Lukiokoulutus	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	0	12	0	-100,0 %		
Kulut	0	-1 008	-1 756	74,1 %	-1 786	-1 816
Netto	0	-996	-1 756	76,3 %	-1 786	-1 816

KASVATUS- JA KOULUTUS- LAUTAKUNTA	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	0	731	1 350	84,6 %	1 350	1 350
Kulut	0	-21 675	-40 880	88,6 %	-41 350	-41 941
Netto	0	-20 944	-39 530	88,7 %	-40 001	-40 591

7.5 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Teknisen hallinto

Tilivelvollinen tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Hallintoyksikön tavoitteena on toiminnassaan kaikilta osin edistää ja tukea kunnan strategiaa yhdessä teknisen lautakunnan ja sen alaisen henkilöstön kanssa. Hallintoyksikkö johtaa investointihankkeiden suunnittelua ja toteutusta sekä vastaa teknisen osaston hallinto-, henkilöstö- ja talousasioista, sekä teknisen lautakunnan toiminnasta.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Toiminnan kehittäminen koko teknisen osaston osalta on merkittävä osa työtämme. Kustannusten nousu ja kiristynyt taloustilanne vaikuttavat teknisen osaston toimintaan merkittävästi. Kaikesta huolimatta tavoitteenamme on luoda, ylläpitää ja kehittää Kontiolahdesta houkutteleva ympäristö niin nykyisille kuin tulevillekin asukkaille, samoin kuin yrityksille. Myös investointiohjelman toteuttaminen on toimintamme keskeinen painopistealue.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Palveluiden kilpailutukset.	Kilpailutusten oikea-aikaisuus ja tarjouspyyntöasiakirjojen tarpeenmukaisuus.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Säännölliset hyvinvoinnin ja toiminnan kehittämisen palaverit.	Henkilöstöpalavereja pidetään 3 kpl vuodessa.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Asukkaat ovat mukana toiminnan suunnittelussa.	Järjestämme kuntalaisille mahdollisuuden osallistua asuinalueiden kehittämiseen ja ideointiin.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Investointihankkeiden toteuttamisessa hyödynnetään hankerahoituksen hakeminen.	Ennen hankkeen aloittamista selvitetään hankerahoitusmahdollisuudet.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Edistämme nykyisten ja uusien yritysten toimintamahdollisuuksia kunnassa.	Toimitilojen ja tonttien tarjoaminen uusille yrittäjille, sekä nykyisten yrittäjien pysyvyys kunnan toimitiloissa.	
Ilmastotoimenpiteet		
Huomioidaan puurakentaminen uusien rakennusten toteutuksen kilpailutuksissa.	Selvitetään uusien rakennushankkeiden yhteydessä puurakentamisen mahdollisuutta.	

400 Teknisen hallinto	TP 2023	muutettu		Muutos %	TS 2026	TS 2027
		TA 3_2024	TA 2025			
Tuotot	1 115	1 009	1 127	11,7 %	1 127	1 127
Kulut	-815	-931	-881	-5,4 %	-885	-890
Netto	300	78	246	216,7 %	242	237

Tekniset palvelut

Tilivelvollinen kiinteistöpäällikkö

Toiminta-ajatus

Kunnossapidämme ja ylläpidämme kunnan kiinteistökantaa. Tavoitteenamme on rakennusten terveellisyys, turvallisuus ja käyttötarpeenmukaisuus sekä taloudellisuus. Puhtauspalveluissa tuotamme asiakaslähtöisesti käyttötarkoituksen mukaista puhtaustasoa erityyppisesti siivottavissa tiloissa. Ruokapalveluissa tuotamme kustannustehokkaasti laadukkaita ateriapalveluja huomioiden asiakkaiden tarpeet.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Tuotamme tilojen asianmukaisen ylläpidon. Rakennusten korjaukset suoritetaan oikea-aikaisesti ja suunnitellusti tavoitteena erityisesti terveet ja turvalliset tilat kaikissa kunnan tilapalvelun hallinnoimissa rakennuksissa. Kulutusseurannan ja säästötoimien tehostaminen kiinteistöjen lämmityksen, sähkön ja veden käytön osalta vuonna 2025.

Ruokapalveluissa tilausprosessien kehittäminen ja sähköisen tilaamisen hyödyntäminen kokonaisvaltaisesti. Puhtauspalveluissa uusimman teknologian hyödyntäminen toiminnassa mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Energian- ja veden kulutuksen hillitseminen.	Tavoite säästää lämmityksen, sähkön ja veden osalta yhteensä 2 % vuoden 2024 kustannuksista.	
Ruokahävikin vähentäminen.	Tavoite vähentää ruokahävikkiä 5 % vuoden 2024 määrästä.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Työhyvinvoinnin lisääminen ruokapalveluissa.	Työhyvinvointia tukeva koulutus koko ruokapalvelun henkilöstölle (1 kpl). Työergonomian kehittäminen ja koulutus/ohjaus ruokapalveluissa yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.	

Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Energiasäästöön innostaminen.	Järjestetään energian ja vedenkulutuksen säästöön liittyvää ohjausta kouluissa yhteistyössä kasvatus- ja koulutus sekä ympäristöpuolen kanssa.	
Teknologian hyödyntäminen puhtauspalveluissa.	Puuvillapyyherulla-annostelijoiden pilotti päiväkodissa.	
Asiakastyytyväisyyden parantaminen.	Asiakaspalautejärjestelmän kehittäminen ja käyttöönotto.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kunnan kylmillään olevien rakennusten purkaminen ja maa-alueen vapauttaminen alueen kehittämistä varten.	Puretaan yksi rakennus Kontiolahden kunnan alueelta.	
Uudistuneiden ravitsemussuosittelusten huomiointi ruokalista-suunnittelussa.	Kasvisruokavaihtoehto vapaasti otettavissa kaikilla kouluilla.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Säännölliset toiminnan kehittämisen palaverit yhteistyössä koko teknisten palveluiden kanssa.	Yhteistyöpalaverit koulujen ja päiväkotien johtajien kanssa. Palavereita 2 kpl/vuosi.	
Kartoitetaan kunnan tyhjillään olevat kiinteistöt.	Arvioidaan tilojen jatkokäytön mahdollisuudet.	
Ilmastotoimenpiteet		
Ruokahävikin vähentäminen.	Tavoite vähentää ruokahävikkiä 5 % vuoden 2024 määrästä.	

Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Normeerattu lämpöenergian kulutus	52,4 kWh/ m ³ /a	tavoite 45 kWh/ m ³ /a	tavoite 42 kWh/ m ³ /a
Tyhjillään olevat lämpimät hyötym ² (ei sisällä asuinhuoneistoja)	14 860	9500	5000
Siivottavat m ² , sisäiset / SiunSote	49 238/8735	48 387/0	51100

420 Tekniset palvelut	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	13 165	13 828	14 006	1,3 %	13 506	13 506
Kulut	-10 872	-10 649	-10 670	0,2 %	-10 743	-10 817
Netto	2 293	3 179	3 335	4,9 %	2 763	2 689

Kuntatekniikka

Tilivelvollinen kuntatekniikan päällikkö

Toiminta-ajatus

Vastaamme liikenneväylien, ulkoliikuntapaikkojen, puistojen, leikkikenttien, satamien, ja muiden yleisten alueiden sekä hulevesiviemäroinnin suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta. Lisäksi huolehdimme kunnan vastuulle kuuluvista jätehuoltotehtävistä.

Vesihuollon osalta tehtävänämmä on huolehtia kunnan alueen vesi- ja jätevesihuollosta taloudellisesti ja kilpailukykyisesti vesihuoltolain määrittelemissä puitteissa. Vastaamme vedenhankinnasta, käsittelystä ja jakelusta, viemäroinnistä sekä laitoksen tarvitsemien laitteiden ja johtojen suunnittelusta, rakentamisesta, rakennuttamisesta ja ylläpidosta sekä toiminnan kehittämistä.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Viime vuosina kuntatekniikka on valmistellut alueita ja rakentanut runsaasti uusia liikenneväyliä pientaloasumista varten. Kontiolahden kunnassa uusia asuinalueita rakennetaan tulevaisuudessa kysynnän mukaisesti. Katuverkon korjausvelka kasvaa ja olemassa olevaa katuverkkoa tulee kunnostaa.

Kontiolahti on profiloitunut liikuntaa arvostavaksi ja siihen kannustavaksi kunnaksi. Uusia liikuntapaikkoja rakennetaan tulevaisuudessa kestävän kuntatalouden puitteissa. Olemassa olevaa liikuntapaikkaverkkoa kunnossapidetään tehokkaasti.

Yleisten alueiden viihtyvyyttä parannetaan suunnitellusti olemassa olevien resurssien mukaisesti.

Keskeisiä tulosalueitamme ovat uusien kaava-alueiden vesi- ja viemäriverkostojen rakentaminen sekä veden toimitusvarmuuden varmistaminen. Jatkamme myös vesihuoltoverkoston saneerauksia.

Keskeisimpiä tavoitteitamme on riittävän raakaveden saannin turvaaminen. Jatkossa kartoitamme edelleen uusia mahdollisia vedenottoalueita mm. yhteistyössä Joensuun Veden kanssa.

Uusia kaava-alueita rakennetaan mm. Lamminrannan sekä Lehmonkankaan alueille.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Kuntatekniikan toiminnan tehostaminen.	Ostopalvelujen sijaan hyödynämme oman henkilöstön osaamista.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Viestimme viipymättä ja säännöllisesti.	Tiedotamme kuntatekniikan tekemisistä min. 5 krt/v kunnan medioissa.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Pidämme huolta ja olemme ylpeitä asukkaistamme.	Tarjoamme nuorille mahdollisuuden työelämään tutustumiseen ja kesätyöhön.	

Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Veden laatu asetusten mukaista, toimitamme asiakkaillemme korkealaatuista ja turvallista vettä.	Ei poikkeamia.	
Kunnassamme on ainutlaatuiset liikunta- ja virkistysmahdollisuudet.	Ylläpidämme puistojen ja yleisten alueiden, sekä liikuntapaikkojen viihtyvyyttä, palvelutasoa laskematta.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Edistämme asukkaille ja yrityksille tärkeitä liikenneverkkojohyöteyksiä.	Joensuun seudun viisaan liikku- misen suunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen.	
Veden jakelumme on luotettavaa. Minimoimme vesikatkot toimintaamme kehittämällä.	Ennakoimattomien vesikatkojen määrä korkeintaan yksi/vuosi.	
Ilmastotoimenpiteet		
Valaistuksen vaihto energiatehokkaaseen LED-tekniikkaan.	Vuonna 2025 kaikki katuvalot on vaihdettu LED-tekniikkaan.	

440 Kuntatekniikka	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	830	3 186	3 540	11,1 %	3 540	3 540
Kulut	-2 277	-4 054	-3 673	-9,4 %	-3 796	-3 820
Netto	-1 447	-868	-133	-84,7 %	-256	-281

Vesihuolto

Siirtynyt kuntatekniikan alaisuuteen 1.7.2024 alkaen.

450 Vesihuolto	TP 2023	muutettu TA 3_2024	TA 2025	Muutos %	TS 2026	TS 2027
Tuotot	2 362					
Kulut	-1 543					
Netto	819					

Maankäyttö ja valvonta

Tilivelvollinen maankäyttöpäällikkö

Toiminta-ajatus

Maankäytössä ohjaamme yhdyskuntarakenteen kehitystä ilmastotavoitteet huomioiden, tuotamme maankäytön suunnitelmia ja luomme edellytykset hyvälle, viihtyisälle ja monipuoliselle elinympäristölle sekä yrittämisen ympäristölle. Tuotamme paikkatietoaineistoa niin sisäisten kuin ulkoisten asiakkaiden käyttöön. Näin tehostamme toimintaamme, edistämme avoimuutta ja selkeytämme päätöksentekoa.

Rakennusvalvonnassa huolehdimme, että rakennus täyttää elinkaarensa aikana kohti vähähiilistä yhteiskuntaa tähtäävän lainsäädännön vaatimukset positiivista asiakasneuvontaa painottaen. Rakennettujen alueiden valvonnalla luomme edellytykset viihtyisän, turvallisen ja vähähiilisen asuinympäristön säilymiseen.

Ympäristövalvonnassa huolehdimme siitä, etteivät asutus, teollisuus tai muu ihmistoiminta pilaa haitallisesti ympäristöämme. Päästöjä aiheuttavien toimintojen haitalliset vaikutukset rajataan mahdollisimman vähäiseksi. Ilmasto-ohjelmassa asetettujen toimenpiteiden edistäminen niin kunnan organisaatiossa kuin kuntalaisten keskuudessa.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2025

Ilmastomuutoksen huomioiminen koko yksikössä.

Joensuun seudun yleiskaavoitusta jatketaan viiden eri kunnan yhteistyönä luonnosvaiheeseen. Maankäyttöä tiivistetään ja kehitetään Lehmon alueella. Uuden työpaikka-alueen suunnittelun edistäminen asemakaavoittamalla sekä rakentamisen suunnittelu kierrätysmateriaalia hyödyntäen. Kontiolahden ulkoilu- ja urheilukeskuksen kehittämistä jatketaan yhteistyössä Metsähallituksen kanssa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki on muuttumassa Rakentamislaki 1.1.2025 alkaen. Lakimuutos vaikuttaa merkittävästi rakennusvalvonnan toimintaympäristöön ja käytössä oleviin työkaluihin. Muutoksiin varaudutaan 2025 aikana niin ohjelmistohankintojen kuin koulutustenkin muodossa. Uusi rakennusjärjestys tulee voimaan vuoden 2025 alkupuolella.

Vieraslajien torjuntatyötä jatketaan kohdennettuna oleellisimpiin lajeihin ja paikkoihin riskiperusteisesti. Vieraslajien torjuntatyössä hyödynnetään kokeilumuotoisesti pelillistämistä, jotta saadaan nuoria mukaan torjuntatyöhön. Päivitetyt ilmasto-ohjelman esittämät toimenpiteet tuetaan eri hallinnon alueilla. Ilmastotoimiin kannustetaan alueen yrityksiä ja kuntalaisia. Toteutamme ja suunnittelemme uusia luonnon ennallistamis- ja vesiensuojeluhankkeita yhteistyössä kuntatekniikan ja ELY-keskuksen kanssa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Kunnan kiinteistöveropohjan vahvistaminen.	Kiinteistöveroselvitys osa-alueittain käynnistetty sekä aurinkovoimaloiden rakentamisen mahdollistaminen	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Ylläpidetään henkilöstön osaamista ja jaksamista valmentavan johtamisen keinoin.	Maankäyttö- ja valvontayksikön henkilöstö on motivoitunutta, osaavaa ja sitoutunutta.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Vieraslajien torjunta mobiilipelin avulla.	Crowdsorsa-sovelluksen koe-käyttö suoritettu.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Rakennusjärjestyksen päivittäminen.	Uusi rakennusjärjestys v. 2025 aikana	
Reittisopimukset kuntoon.	Yhtenäiset toimintatavat sekä sopimusperiaatteet ja sopimukset osaksi paikkatietoaineistoa.	

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Uuden asuinalueen ekotehokkuuslaskelma (ilmasto- ja luontovaikutukset).	Mallilaskelman hyödyntäminen uusilla kaavoitettavilla alueilla esim. tontinluovutusehdot.	
Uusien asuin- ja työpaikka-alueiden tarkasteleminen seudullisesti.	Joensuun seudun yleiskaavan päivitystyö edennyt luonnosvaiheeseen.	
Ilmastotoimenpiteet		
Lehmonlammen työpaikka-alueen suunnittelu yhdyskuntarakennetta tiivistäen.	Asemakaavoitus luonnosvaiheessa.	
Ilmasto-ohjelman jalkauttaminen.	Ilmastotoimet käynnistetty eri osastoilla.	

500 Maankäyttö ja valvonta	muutettu			Muutos %	TS 2026	TS 2027
	TP 2023	TA 3_2024	TA 2025			
Tuotot	1 656	1 933	1 598	-17,3 %	1 598	1 598
Kulut	-1 033	-1 126	-1 018	-9,6 %	-1 033	-1 048
Netto	623	807	580	-28,2 %	565	550

TEKNINEN LAUTAKUNTA	muutettu			Muutos %	TS 2026	TS 2027
	TP 2023	TA 3_2024	TA 2025			
Tuotot	19 127	19 956	20 270	1,6 %	19 770	19 770
Kulut	-16 540	-16 760	-16 242	-3,1 %	-16 457	-16 575
Netto	2 588	3 196	4 029	26,1 %	3 314	3 195

KOKO KUNTA YHTEENSÄ	muutettu			Muutos %	TS 2026	TS 2027
	TP 2023	TA 3_2024	TA 2025			
Tuotot	23 940	24 391	24 628	1,0 %	24 128	24 128
Kulut	-66 772	-67 583	-71 004	5,1 %	-71 733	-72 486
Netto	-42 832	-43 191	-46 376	7,4 %	-47 605	-48 358

8 TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelma (ulkoiset ja sisäiset)	TP 2023	TA 3/2024	TA 2025	Muutos %
Toimintatuotot	23 940 021	24 391 425	24 628 160	1,0
Myyntituotot	11 327 015	11 343 685	12 003 460	5,8
Maksutuotot	947 176	899 950	841 620	-6,5
Tuet ja avustukset	1 337 427	841 050	526 070	-37,5
Muut toimintatuotot	10 328 403	11 306 740	11 257 010	-0,4
Toimintakulut	-66 771 562	-67 582 563	-71 004 287	5,0
Henkilöstökulut	-29 475 672	-29 650 140	-30 900 900	4,1
Palkat ja palkkiot	-23 869 129	-24 065 500	-25 031 530	3,8
Henkilösivukulut	-5 606 543	-5 584 640	-5 869 370	5,0
Eläkekulut	-4 795 308	-4 843 500	-5 121 850	5,6
Muut henkilösivukulut	-811 235	-741 140	-747 520	0,7
Palvelujen ostot	-20 348 899	-20 639 817	-22 272 555	7,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 748 560	-5 771 396	-5 308 452	-8,0
Avustukset	-2 096 832	-2 098 200	-2 826 650	34,7
Muut toimintakulut	-9 101 599	-9 423 010	-9 695 730	2,9
Toimintakate	-42 831 541	-43 191 138	-46 376 127	7,3
Verotulot	32 486 092	32 400 000	34 940 000	7,8
Valtionosuudet	18 966 597	16 430 000	17 460 000	6,3
Rahoitustuotot ja -kulut	-388 647	-1 210 500	-1 187 050	-1,9
Korkotuotot	146 210	48 450	62 460	28,9
Muut rahoitustuotot	419 405	366 000	368 000	0,5
Korkokulut	-844 546	-1 512 450	-1 507 460	-0,3
Muut rahoituskulut	-109 717	-112 500	-110 050	-2,2
Vuosikate	8 232 500	4 428 362	4 836 823	10,3
Poistot ja arvonalentumiset	-6 957 429	-7 035 000	-6 576 900	-6,5
Suunnitelman muk. poistot	-6 957 429	-7 035 000	-6 576 900	-6,5
Tilikauden tulos	1 275 071	-2 606 638	-1 740 077	-35,1
Poistoeron muutos	-184 031	305 400	330 400	8,2
Varausten muutos	-900 000	0	0	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	191 040	-2 301 238	-1 409 677	-40,9

Tuloslaskelma (ulkoiset)	TP 2023	TA 3/2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintakate	-42 831 541,17	-43 191 138	-46 376 127	-47 604 900	-48 357 790
Kunnallisvero	25 983 072,08	26 400 000	29 000 000	30 700 000	31 500 000
Kiinteistövero	3 527 243,01	3 700 000	3 700 000	3 700 000	3 700 000
Yhteisövero	2 975 776,46	2 300 000	2 240 000	2 350 000	2 500 000
Valtionosuudet	18 966 597,00	16 430 000	17 460 000	17 460 000	17 460 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-388 647	-1 210 500	-1 187 050	-1 287 000	-1 387 000
Korkotuotot	102 281,64	10 000	35 000	35 000	35 000
Muut rahoitustuotot	311 405,10	258 000	260 000	260 000	260 000
Korkokulut	-800 617,22	-1 474 000	-1 480 000	-1 580 000	-1 680 000
Muut rahoituskulut	-1 716,94	-4 500	-2 050	-2 000	-2 000
Vuosikate	8 232 500	4 428 362	4 836 823	5 318 100	5 415 210
Poistot ja arvonalentumiset	-6 957 429	-7 035 000	-6 576 900	-6 309 800	-6 023 800
Suunnitelman muk. poistot	-6 957 429,30	-7 035 000	-6 576 900	-6 309 800	-6 023 800
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Tilikauden tulos	1 275 071	-2 606 638	-1 740 077	-991 700	-608 590
Poistoeron muutos	-184 030,85	305 400	330 400	330 400	330 400
Varausten muutos	-900 000,00	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä/ali-jäämä	191 040	-2 301 238	-1 409 677	-661 300	-278 190

9 INVESTOINTIOSA

Investointisuunnitelma 2025–2027

KUNNANHALLITUS			TP 2023	TA 3/2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
KP	YHTEENSÄ NETTO		-334 133	-278 480	-300 000	-270 000	-270 000
1002	1000	Arvopaperit osto	-30 413				
1002	2000	Maan osto	-264 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
1002	2000	Maan myynti		30 000	30 000	30 000	30 000
1002	7020	Irtainomaisuus	-14 020		-20 000		
1002	1000	Arvopaperit myynti					
1200	7025	Liikkuva palvelu yksikkö	-25 700				
1940	7220	Vapaa-aikatoimen kalusto		-8 480	-10 000		
TEKNINEN LAUTAKUNTA			TP 2023	TA 3/2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
KP	TALONRAKENNUS YHTEENSÄ NETTO		-6 864 719	-848 300	-980 000	-2 830 000	-1 930 000
4220	3000	Hankesuunnittelu	-11 330		-15 000	-30 000	-30 000
4220	3215	Kontiolahden koulun peruskorjaus	-891 704				
4220	3220	Lehmon yhtenäiskoulu	-6 353 238	-155 000			
4220	3220	Lehmon yhtenäiskoulun liikuntahallin valtionav.	525 000				
4220	3230	Peruskorjausinvestoinnit	-261 752	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
4220	3239	Jäähallin peruskorjaus		-50 000	-15 000		
4220	3245	Kulhon koulun lämmitysmuodon muuttaminen		-270 000			
4220	3245	Avustus Kulhon koulun lämmitysmuodon muuttamiseen		24 700			
4220	3250	Onttolan liikuntasali			-100 000	-2 000 000	-1 000 000
4220	3860	Kiviniemen päärakennus	-434 547				
4220	3860	Kiviniemen päärakennus vakuutuskorvaus	562 852				
4220	7335	Jäähallin jäähdytyskone		-200 000	-400 000		
4220	7335	Avustus jäähallin jäähdytyskoneeseen		102 000	120 000		
4220	4000	Virastotalojen peruskorjaus (viemärisukitus)			-60 000	-200 000	-300 000
4220	3060	Kulhon esiopetustilan lunastaminen			-60 000		
4220	3830	Tuolihiisi Karpalokaaren liikuntasalin varastoon			-40 000		
4220	3065	Paiholan pk remontti (suunnittelu)			-50 000	-300 000	
4220	3095	Nallemetsän päiväkodin piha			-40 000		
4220	3131	Kylmäojan koulun piha (suunnittelu)			-20 000		-300 000
KP	KUNNALLISTEKNIikka YHTEENSÄ NETTO		-1 341 509	-880 000	-1 775 000	-1 210 000	-860 000
4100	5012	Kärjen alueen liikenneväylät	-66 997				
4100	5013	Urheilukentän jatkaminen	-24 100				
4100	5021	Kestopäällysteiden pintausta	-54 682	-50 000	-70 000	-50 000	-50 000
4100	5141	Tievalaistus	-89 776	-75 000	-75 000		
4125	5161	Leikkikentät	-18 310	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
4130	5171	Lähikentät ja reitit	-51 622	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
4100	5172	AH-Keskuksen valaistuksen uusiminen	-22 420		-1 500 000		
4100	5172	Avustus, AH-Keskuksen valaistuksen uusiminen			1 000 000		

4130	5191	AH-keskus kehittäminen					
4125	5236	Puistot	-47 442	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
4640	5251	Venesatamat	-15 543				
4640	5254	Häikänniemen laiturin uusiminen		-20 000	-50 000		
4100	5261	Kaavatiesuunnittelu	-50 175	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
4125	5265	Kotiseutukeskuksen pitoaita, juhla- vuosi	-10 575				
4100	5300	Tiehankkeet	-317 639	-270 000	-300 000	-300 000	-300 000
4100	5350	Hulevesijärjestelmien rakentaminen	-21 177				
4100	5350	Hulevesijärjestelmien avustukset	10 507				
4100	5360	Karhulan asemakaava-alueen raken- taminen	-94 083	-55 000			
4100	5370	Lamminrannan perusparantaminen	-467 475	-250 000			
4125	5375	Satamalahden kunnostus			-120 000		
4125	7375	Avustus, Satamalahden kunnostus			100 000		
4100	5380	Paitalammen asemakaava-alueen ra- kentaminen		-50 000			
4100	5365	Lehmonkankaan asemakaava-alueen rakentaminen			-250 000		-400 000
4100	5385	Lamminrannan uudisrakentaminen (Koivukuja)			-100 000		
4100	5024	Heikinpellon viimeistelytyöt			-60 000		
4100	5390	Uuron teollisuusalueen viimeistelytyöt				-120 000	
4100	5395	Humisevantie, suunnittelu ja rakenta- minen				-130 000	
4130	5206	Patjakatos ja korkeushyppypatjat			-20 000		
4100	5400	Kylmäojantien liikenneturvallisuuden parantaminen			-60 000		
4100	5405	Kevyen liikenteen väylien rakentami- nen			-100 000	-500 000	
4100	5410	Huoltotien linjauksen muutos			-60 000		
KP	KAUKOLÄMPÖLAITOS YHTEENSÄ NETTO		-45 913	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
4600	6520	Kaukolämpölaitos	-45 913	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000

TEKNINEN LAUTAKUNTA			TP 2023	TA 3/2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
KP	VESIHUOLTOLAITOS YHTEENSÄ NETTO		-1 598 900	-705 000	-702 000	-542 000	-730 000
9000	6110	Lehmon kiertovesiverkoston rakenta- minen	-8 247				
9000	6130	Vesihuoltohankkeet	-240 977	-175 000	-150 000	-150 000	-150 000
9000	6134	Lehmon vedenottamon saneeraus	-690 614				
9000	6145	Uusi asiakastietojärjestelmä	-134 028				
9000	6150	Vedenottamohanke	-78 079	-80 000			
9000	6170	Joensuun veden maksuosuudet	-47 486	-50 000	-162 000	-162 000	-100 000
9000	6182	Vesihuoltoverkostojen suunnittelu		-30 000	-15 000	-30 000	-30 000
9000	6221	Vesimittarien vaihto	-105 006				
9000	5360	Karhulan asemakaava-alueen raken- taminen					
9000	5365	Lehmonkankaan asemakaava-alueen rakentaminen			-20 000		-250 000
9000	5370	Lamminrannan alueen peruskorjaus	-277 362	-200 000			
9000	5380	Paitalammen asemakaava-alueen ra- kentaminen		-20 000			
9000	6400	Uuden asemakaava-alueen rakenta- minen	-17 101				
9000	6450	Kontiorannan lomakeskuksen vesi- huolto			-300 000	-200 000	-200 000

9000	6460	Kontioniemen linjojen uusiminen		-150 000			
9000	5385	Lamminrannan uudisrakentaminen (Koivukuja)				-35 000	
9000	6410	Vesihuollon turvallisuuden parantaminen Vesilaitos				-20 000	
KP	IRTAIN OMAISUUS YHTEENSÄ NETTO		-86 527	-210 000	-32 000	0	0
4721	7030	Ruokahuollon kalusto	-30 527	-25 000			
4130	7208	Kunnossapitokalusto (liikunta)	-56 000	-125 000	-20 000		
4220	7320	Kunnossapitokalusto, kiint.huolto		-60 000	-12 000		
9000	6200	Vesihuollon kalustohankinnat					

SIVISTYSLAUTAKUNTA			TP 2023	TA 3/2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
KP	IRTAIN OMAISUUS YHTEENSÄ NETTO		-1 170 010	-51 290	0	0	0
3114	7040	Lehmon yhtenäiskoulun ensikert. kalustaminen	-855 690				
3116	7206	Kalusto, tietotekniikka		-34 420			
3116	7207	Kalusto, perusopetus		-14 350			
3140	7208	Kontiolahden lukio	-59 762				
3010	7220	Vapaa-aikatoimen kalusto	-10 651	-2 520			
3280	7340	Varhaiskasvatus	-10 145				
3237	7340	Varhaiskasvatus	-33 845				
3116	7350	Kontiolahden alakoulujen kalusto	-39 830				
3115	7400	Kirkonkylän yhtenäiskoulun kalustaminen	-160 087				

KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA			TP 2023	TA 3/2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
KP	IRTAIN OMAISUUS YHTEENSÄ NETTO			-97 230	-181 000	-161 000	-161 000
3871	7206	Kalusto, tietotekniikka		-15 580	-80 000	-60 000	-60 000
3871	7207	Kalusto, perusopetus		-25 650	-40 000	-40 000	-40 000
3985	7208	Kontiolahden lukio		-45 000	-50 000	-50 000	-50 000
3901	7340	Varhaiskasvatus		-11 000	-11 000	-11 000	-11 000

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TP 2023	TA 3/2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kunnanhallitus					
- Arvopaperit osto	-30 413				
- Maan osto	-264 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
- Maan myynti		30 000	30 000	30 000	30 000
- Irtain omaisuus	-14 020		-20 000		
- Arvopaperit myynti					
- Liikkuva palvelu yksikkö	-25 700				
- Vapaa-aikatoimen kalusto		-8 480	-10 000		
Tekninen lautakunta					
- Talonrakennus	-6 864 719	-848 300	-980 000	-2 830 000	-1 930 000
- Kunnallistekniikka	-1 341 509	-880 000	-1 775 000	-1 210 000	-860 000
- Kaukolämpölaitos	-45 913	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
- Vesihuoltolaitos	-1 598 900	-705 000	-702 000	-542 000	-730 000
- Irtain omaisuus	-86 527	-210 000	-32 000		
Sivistyslautakunta					
- Irtain omaisuus	-1 170 010	-51 290			
Kasvatus- ja koulutuslautakunta					
- Irtain omaisuus		-97 230	-181 000	-161 000	-161 000
YHTEENSÄ NETTO	-11 441 711	-3 100 300	-4 000 000	-5 043 000	-3 981 000

INVESTOINTIEN PERUSTELUT

Kunnanhallitus:

Maanhankintaan varautuminen.

Irtain omaisuus: TE-palveluiden infran mahdollinen päivittäminen.

Vapaa-aikatoimen kalustaminen: Kuntosalien ja nuorisotalojen kaluston uusiminen.

Tekninen lautakunta:

Talonrakennus:

Virastotalojen peruskorjaukseen on varattu 60 000 €, nykyiset viemärilinjat ovat käyttöikänsä päässä, määräraha sisältää virastotalojen 1–3 viemäreiden sukituksen.

Jäähallin on hankittava uusi jäähdytyskone. Tähän on varattu määrärahaa 400 000 €. Jäähdytyskoneeseen on saatavilla avustusta 120 000 €.

Kontiolahden liikuntahallin varaston tuolihissin rakentamiseen on varattu 40 000 €, tällä hetkellä varastointi on turvallisuusnäkökulmasta vaarallinen pyöröportaiden vuoksi.

Peruskorjausinvestointeihin on varattu 300 000 €. Investointimäärärahalla toteutetaan kunnan omistamien kiinteistöjen perusparannuksia teknisen lautakunnan päättämien kohteiden mukaisesti. Peruskorjausinvestointeihin sisältyy mm. Lehmon yhtenäiskoulun lukittavan pyöräkatoksen rakentaminen, joka siirtyi vuodelle 2025. Kiinteistönhoidon varasto-/taukotilarakennuksen yhteyteen rakennetaan lukittava pyöräkatos henkilökunnalle.

Onttolan liikuntasalin hankesuunnittelu ei käynnistynyt vuonna 2024. Hanketta varten varataan 100 000 € vuodelle 2025. Määrärahalla laaditaan hankesuunnitelma ja aloitetaan varsinainen suunnitteluprosessi hyväksytyhän hankesuunnitelman pohjalta.

Nallemetsän piha-alueen rakentamiseen on varattu 40 000 €, aluetta laajennetaan mm. piha-aitauksien ja porttien osalta.

Kulhon esiopetustilan vuokrasopimuksen mukaan kunnalla on mahdollista lunastaa rakennus 15.2.2025 yhden vuoden vuokrasummalla.

Paiholan päiväkodin peruskorjauksen suunnitteluun on varattu 50 000 €.

Kylmäojan koulun piha-alueen suunnitteluun on varattu 20 000 €

Kunnallistekniikka:

Kestopäällysteiden säännöllisellä perusparantamisella pyritään hallitsemaan korjausvelan syntyä. Tievalaistuksen investoinnilla siirrytään suunnitellusti kohti LED-valaistusta. Vuoden 2025 loppuun mennessä kaikki kunnan katuvalot ovat LED-valoja.

Leikkikenttä investoinnilla tehdään pieniä perusparannuksia leikkikentillä.

Lähikentät ja reitit investointimäärärahalla tehdään pieniä perusparannuksia kentille ja reiteille.

AH-keskuksen valaistus uusitaan vastaamaan nykyajan vaatimuksia, mikäli siihen saadaan valtion avustus.

Puistoihin varatulla investointirahalla tehdään pieniä perusparannuksia yleisille alueille.

Häikänniemen laituri uusitaan vuonna 2025. Projektiä on aloitettu vuonna 2024 ja se jatkuu vuodelle 2025.

Tiehankkeet investoinnilla tehdään katuverkon perusparantamista Kirkonkylän, Kontioniemen ja Lehmon alueella ja toteutetaan pieniä uudiskohteita teknisen lautakunnan päättämien kohteiden mukaisesti. Kaavatiesuunnitteluun varatuilla investointirahoilla tehdään rakentamisen suunnittelua asemakaava-alueelle.

Lehmonkankaan asemakaava-alueen ensimmäisen osion rakentaminen alkaa vuonna 2025.

Lamminrannan uudisrakentaminen (Koivukuja) rakentaminen alkaa vuonna 2025.

Heikinpellon viimeistelytyöihin on varattu investointirahaa, mm. asfaltointia varten.

Kylmäojantien liikenneturvallisuuden parantamiseen on varattu Joensuun seudun viisaan liikkumisen suunnitelman tavoitteiden toteuttamiseksi määrärahaa 60 000 € vuodelle 2025.

Kevyen liikenteen väylien rakentamiseen valtion omistamille tieosuuksille on varattu 100 000 € kunnan osuuteen, mikäli Ely-keskus lähtee rakentamaan kevyen liikenteen väyliä Kontiolahden alueelle.

Huoltotien linjauksen muuttaminen kaavan mukaiseksi Kontiorannassa.

Satamalahden kunnostus toteutetaan, mikäli siihen saadaan avustusta.

Vesihuoltolaitos:

Vesihuoltohankkeet 150 000 €. Investointimäärärahalla toteutetaan vesihuoltoverkostojen perusparannuksia teknisen lautakunnan päättämien kohteiden mukaisesti.

Joensuun veden maksuosuudet 162 000 €. Määrärahalla maksetaan Kontiolahden kunnan osuus Kuhasalon jätevedenpuhdistamon sekä jätevesiverkoston investointikustannuksista.

Vesihuoltoverkostojen suunnittelu määrärahalla suunnitellaan asemakaava-alueiden vesihuoltoa.

Kontiorannan lomakeskuksen vesihuoltohankkeessa on varauduttu siirtämään vesi- ja viemärijohtot pois rakennettavan lomakeskuksen alta.

Vesihuollon turvallisuuden parantamiseen on varattu 20 000 € vuodelle 2025.

Kaukolämpölaitos:

Varaudutaan mahdollisiin verkoston laajennus- ja korjaustarpeisiin.

Irtainomaisuus:

Kiinteistöpalveluissa varaudutaan uusien ruohonleikkurien hankintaan.

Liikuntapaikoille varaudutaan hankkimaan kunnossapitokalustoa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta:**Irtain omaisuus:**

Perusopetuksen tietotekniikka: ICT-laitteiden uusinta

Perusopetuksen kalusto: alakoulujen oppimisympäristöjen päivitys

Kontiolahden lukio: opiskelijoiden tietokoneet

Varhaiskasvatus: päiväkotien kalustohankinnat

10 RAHOITUSOSA

Rahoituslaskelma	TP 2023	TA 3/ 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta	7 804 983	3 728 362	4 438 323	4 919 600	5 016 710
Vuosikate	8 232 500	4 428 362	4 836 823	5 318 100	5 415 210
Tulorahoituksen korjaukset	-427 517	-700 000	-398 500	-398 500	-398 500
Investointien rahavirta	-11 003 182	-2 400 300	-3 601 500	-4 644 500	-3 582 500
Investointimenot	-12 542 908	-3 257 000	-5 250 000	-5 073 000	-4 011 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 098 359	126 700	1 220 000	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	441 367	730 000	428 500	428 500	428 500
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 198 199	1 328 062	836 823	275 100	1 434 210
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	798 195	-36 104	-1 386 958	-2 161 941	-2 295 521
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 000 000	7 800 000	6 000 000	5 000 000	5 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 908 097	-7 836 104	-7 386 958	-7 161 941	-7 295 521
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 706 292	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-3 089 944	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-2 291 749	-36 104	-1 386 958	-2 161 941	-2 295 521
Vaikutus maksuvalmiuteen	-5 489 948	1 291 958	-550 135	-1 886 841	-861 311

11 LIITTEET

Liite 1. Kontiolahden vesihuoltolaitos – muu taseyksikkö laskelmat

Vesihuoltolaitos tuloslaskelma	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	2 362	2 359	2 608	2 608	2 608
Liiketoiminnan muut tuotot	0	2	1	1	1
Muut tuet ja avustukset	0				
Materiaalit ja palvelut	-1 038	-1 148	-1 066	-1 066	-1 066
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-242	-306	-254	-254	-254
Ostot tilikauden aikana	-242	-306	-254	-254	-254
Palvelujen ostot	-796	-842	-812	-812	-812
Henkilöstökulut	-357	-339	-323	-331	-339
Palkat ja palkkiot	-299	-282	-269	-276	-283
Henkilösivukulut	-58	-57	-54	-55	-56
Eläkekulut	-48	-48	-45	-46	-47
Muut henkilösivukulut	-10	-9	-9	-9	-9
Poistot ja arvonalentumiset	-554	-668	-656	-721	-780
Suunnitelman mukaiset poistot	-554	-668	-656	-721	-780
Liiketoiminnan muut kulut	-148	-111	-106	-106	-106
Liikeylijäämä(-alijäämä)	266	95	458	385	318
Rahoitustuotot ja -kulut	-151	-146	-135	-130	-124
Muut rahoitustuotot	1	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	-44	-38	-27	-22	-16
Muut rahoituskulut	-108	-108	-108	-108	-108
Ylijäämä (alij.) ennen satunnaisia eriä	114	-51	323	255	194
Tilikauden ylijäämä (alij.)	114	-51	323	255	194

Valtuustoon nähden sitovat erät tummennettu.

Vesihuoltolaitos rahoituslaskelma	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta	668	615	979	976	974
Liikeylijäämä (alijäämä)	266	95	458	385	318
Poistot ja arvonalentumiset	554	666	656	721	780
Rahoitustuotot ja -kulut	-151	-146	-135	-130	-124
Investointien rahavirta	-1 599	-705	-702	-542	-730
Investointimenot	-1 599	-705	-702	-542	-730
Investointitulot	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-931	-89	277	434	244
Rahoituksen rahavirta	931	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	1 153	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 290	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-137	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-222	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	-89	277	434	244

Valtuustoon nähden sitovat erät tummennettu

Liite 2. Henkilöstösuunnitelma 2024–2025

Taloussuunnitelman yhteyteen laadittava henkilöstösuunnitelma kuvaa toistaiseksi voimassa olevien palvelussuhteiden tilanteen ja niihin esitettävät muutokset taloussuunnitelmakaudella. Suunnitelma täyttää osaltaan yhteistoimintalain mukaista veloitetta henkilöstösuunnitelman laatimisesta. Pysyvän työvoimatarpeen tilanteissa palvelussuhteisiin palkataan toistaiseksi. Määräaikaisia palvelusuhteita käytetään vain sijaisuuksissa tai muissa tilapäisen työvoimatarpeen tilanteissa. Määräaikaisuuksille tulee olla aina perusteltu syy.

Tehtävä ja nimike	TA 2024		TA 2025		Lisäselvitys
	virat lkm	täyttä- mättä	virat lkm	joista täyttä- mättä	
KUNNANHALLITUS					
100 Keskushallinto					
Kunnanjohtaja	1		1		virka
Talousjohtaja	1		1		virka
Hallintopäällikkö	1		1		virka
Henkilöstöpäällikkö	1		1		virka
Hallinnon suunnittelija	1		1		virka, nimike muutettu tiedonhallintasuunnittelijasta hallinnon suunnittelijaksi
Viestintäsuunnittelija	1		1		
Toimistosihteeri	2		3		vapaa-aikapalveluista siirtynyt 1 toimistosihteeri
Pääkirjanpitäjä	1		1		
Laskentasihteeri	2		2		
Työllisyyspäällikkö	1				virka lakkautettu organisaatiomuutoksen yhteydessä 30.6.2024.
Hyvinvointikoordinaattori	1		0		virka lakkautetaan
Henkilöstöasiantuntija			1		täyttölupa myönnetty kunnanhallituksessa 23.9.2024
Yhteensä	13	0	13	0	
170 Työllisyyspalvelut					
Hyvinvointi- ja työllisyyspäällikkö			1		1.7.2024 lukien virka
Työllisyysohjaaja			2	2	virka
Yhteensä			3	2	
190 Vapaa-aikapalvelut					
Vapaa-aikapäällikkö			1		siirtynyt kunnanhallituksen alaisuuteen 1.7.2024 lukien virka
Kulttuurituottaja			1		
Eriyisliikunnanohjaaja			1		
Nuorisokoordinaattori			1		
Vapaa-aikaohjaaja			1		tyhjäksi jäänyttä vapaa-aikaohjaajan tehtävää ei täytetä
Nuoriso-ohjaaja			2		
Yhteisöohjaaja			1		
Etsivä nuorisotyöntekijä			1		
Yhteensä			9	0	
Kunnanhallitus yhteensä	13	0	25	2	

KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA**305 Hallinto**

Sivistysjohtaja	1		
Opetuspäällikkö	1		
Vapaa-aikapäällikkö	1		
Varhaiskasvatuksen päällikkö	1		
Hallintosihteeri	1		
Toimistosihteeri	4	1	
Yhteensä	9	1	

päätynyt 30.6.2024 sivistyslautakunnan lakkautuessa

virka lakkautettu organisaatiomuutoksen yhteydessä 30.6.2024.
virka lakkautettu organisaatiomuutoksen yhteydessä 30.6.2024.
virka
virka
muutettu hallintokoordinaattorin virkasuhteeksi 1.6.2024 lukien

305 Kasvatuksen ja koulutuksen hallinto

Kasvatus- ja koulutusjohtaja		1	
Varhaiskasvatuksen päällikkö		1	
Opetuspalvelujen erityisasiantuntija		1	
Varhaiskasvatuksen asiantuntija		1	
Hallintokoordinaattori		1	
Toimistosihteeri		3	
Yhteensä		8	0

1.7.2024 lukien kasvatus- ja koulutuslautakunnan käynnistyessä

virka
virka
virka
virka
virka

325 Perusopetus 1–9 luokat

Rehtori	3		3	
Apulaisrehtori	2		2	
Luokanopettaja	63	1	59	3
Lehtori (englannin kieli)	6			
Lehtori	42		46	
Erytisopettaja (laaja-alainen)	15		15	3
Erytisluokanopettaja	9		9	1
Päätoiminen tuntiopettaja	22	3	25	3
Tuntiopettaja	1		1	
Koulusihteeri	3		2	
Koulunkäynninohjaaja	40	9	41	1
ICT-ohjaaja	1		1	
Kasvatusohjaaja	2		2	
Vahtimestari	1		1	
Yhteensä	210	13	207	11

virka
virka
virka; neljän täyttämättömän luokanopettajan viran lakkauttaminen nrot 0025, 0028, 0032, 0046
kaikki aineenopettajat v 2025 kohdassa Lehtori virka, korjattu lukumäärä
virka
virka
kolmen määräaikaisen tuntiopettajuuden täyttäminen toistaiseksi vakiintuneen tuntimäärän vuoksi
1 koulusihteeri siirtynyt toimistosihteeriksi kasv. ja koul. hallintoon
yhden määräaikaisen koulunkäynninohjaajan tehtävän täyttäminen toistaiseksi

365 Varhaiskasvatuspalvelut

Perhepäivähoidon esimies	1		1	
Varhaiskasvatuksen esimies	6		6	
Varhaiskasvatuksen opettaja	66	7	72	3
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	70	5	89	19
Perhepäivähoitaja	20	1	16	
Kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja	4		4	
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	2		2	
Päiväkotiapulainen	1,5	0,5	1	
Varhaiskasvatuksen perheohjaaja	1		1	
Yhteensä	171,5	13,5	192	22

virka
virka
osa vakan opettajista -> varhaiskasvatuksen sosionomeja 08/2025
osa vakan lastenhoitajista -> varhaiskasvatuksen sosionomeja 08/2025
laskentapa muutettu htv:sta henkilöihin

375 Lukio

Rehtori	1		1	virka
Lehtori	11		11	virka
Koulusihteeri	1		1	
Yhteensä	13	0	13	0

390 Kulttuuri ja vapaa-aika

päättynyt 30.6.2024, siirtynyt kunnanhallituksen alaisuuteen tulosalue 190

Kulttuurituottaja	1			
Erityisliikunnanohjaaja	1			
Nuorisokoordinaattori	1	1		
Vapaa-aikaohjaaja	2			
Nuoriso-ohjaaja	2	1		
Yhteisöohjaaja	1			
Etsivä nuorisotyöntekijä	1			
Yhteensä	9	2		

Kasvatus- ja koulutuslautakunta yhteensä   **412,5**   **29,5**   **420**   **33**

TEKNINEN LAUTAKUNTA**400 Teknisen hallinto**

Tekninen johtaja	1		1	virka
Hallintosihteeri	1			muutettu hallintokoordinaattorin virkasuhteeksi 1.6.2024 lukien
Hallintokoordinaattori			1	virka
Toimistosihteeri			2	
Palvelusihteeri			1	
Lupavalmistaja			1	nimike korjattu lupakäsittelijästä lupavalmistelijaksi
Yhteensä	2	0	6	0

420 Tekniset palvelut

Kiinteistöpäällikkö	1		1	virka
Rakennusinsinööri	1		1	virka
Huoltovastaava	1		1	
Kunnossapitäjä	3		3	
Kiinteistönhoitaja	6		8	2 määräaikaisen oppisopimuksella olevan työntekijän vakinaistaminen
Puistopuutarhuri	0,2			siirtynyt kuntatekniikkaan: laskentapa muutettu htv:sta henkilöihin
Toimistosihteeri	0,8			siirtynyt teknisen hallintoon: laskentapa muutettu htv:sta henkilöihin
Toimistosihteeri (vesilaitos)	0,1			siirtynyt teknisen hallintoon: laskentapa muutettu htv:sta henkilöihin
Puhtauspalvelupäällikkö	1		1	virka
Siivoustyöohjaaja	1		1	
Laitoshuoltaja	27,2		31	2 osa-aikaiset työntekijät laskennallisesti kokonaisia henkilöitä, yhdistelmätekijät lisätty puhtauspalvelun alle (Selkie, Jakokoski, Varparanta, Nallemetsä ja Kulho) ja ns. kolmoisrooli on Varhaiskasvatuksen alla (Onttola ja Kontioranta)
Ruokapalvelupäällikkö	1		1	virka
Ruokapalveluesimies	2		0	nimike muutettu ruokapalveluvastaavaksi
Ruokapalveluvastaava	1		3	
Kokki	4		4	

Ruokapalvelutyöntekijä	23		20		osa-aikaiset työntekijät laskennallisesti kokonaisia henkilöitä, yhdistelmätekijät lisätty (Paihola) ja ns. kolmoisrooli on varhaiskasvatuksen alla (Onttola ja Kontioranta)
Yhteensä	73,3	0	75	4	
440 Kuntatekniikka					
Kuntatekniikan päällikkö	1		1		virka
Kuntatekniikan insinööri	1		1		virka
Liikuntapaikkamestari	1		1		virka
Liikuntapaikkojen hoitaja	8,5	1,0	8	1	
Kunnallistekniikan työntekijä	3,5	1,0	4		yksi tehtävä poistuu alkuvuonna luontaisesti, paikkaa ei täytetä
Toimistosihteri (vesilaitos)	0,1				siirtynyt teknisen hallintoon: laskentapa muutettu htv:sta henkilöihin
Toimistosihteri	0,2				siirtynyt teknisen hallintoon: laskentapa muutettu htv:sta henkilöihin
Puistopuutarhuri	0,4		1		
Vesihuoltoinsinööri			1		virka, organisaatiomuutos 1.7.2024
Vesilaitoksenhoitaja			1		organisaatiomuutos 1.7.2024
Laitosmies			3		organisaatiomuutos 1.7.2024
Yhteensä	15,7	2,0	21	1	
450 Vesihuolto					
Vesihuoltopäällikkö	1				päättynyt 30.6.2024, siirtynyt kuntatekniikan alaisuuteen virka lakkautettu organisaatiomuutoksen yhteydessä 30.6.2024.
Vesihuoltoinsinööri	1				virka
Vesilaitoksenhoitaja	1				
Laitosmies	3				
Toimistosihteri (vesilaitos)	0,8				siirtynyt teknisen hallintoon: laskentapa muutettu htv:sta henkilöihin
Yhteensä	6,8	0			
500 Maankäyttö ja valvonta					
Maankäyttöpäällikkö	1		1		virka
Maankäytön suunnittelija	1		1		
Suunnitteluavustaja	1		1		
Maanmittausinsinööri	1		1		virka
Kartoittaja	2		2		
Rakennustarkastaja	1		1		virka
Tarkastusinsinööri	1		0		virka lakkautetaan
Ympäristöpäällikkö	1		1		virka
Lupakäsittelijä	1				siirtynyt teknisen hallintoon
Palvelusihteri (maankäyttö)	1				siirtynyt teknisen hallintoon
Puistopuutarhuri	0,4				siirtynyt kuntatekniikkaan: laskentapa muutettu htv:sta henkilöihin
Yhteensä	11,4	0	8	0	
Tekninen lautakunta yhteensä	109	2	110	5	
Kaikki yhteensä	534,7	31,5	555	40	

Liite 3. Avustukset vuoden 2025 talousarviossa

KUNNANHALLITUS		€	yht. €
Keskushallinto (tulosalue 100)			27 200
1010	Yleishallinto Veteraanit	700	
1300	Työllisyyspalvelut Kesätyöllistämistuki, 4H-yrityksen starttiraha, yhdistysten työllistämispalkkio tai Koitto-palkkapuussipalvelu.	26 500	
Elinvoima (tulosalue 120)			5 000
1200	Elinvoima Urheilijoiden markkinointikumppanuussopimukset	5 000	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (tulosalue 160)			28 000
1600	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Kylätoimikunnat (250 €/kylätoimikunta) Yleisavustus yhdistyksille Avustukset yhteisöille (Kontiolahti-seura) Toiminta-avustus Järvi-toimintakeskus Höytiäisen Helmi ry Vanhustyön palkinto Vuoden innostavin järjestötoimija	3 500 13 000 5 000 5 000 1 000 500	
Vapaa-aikapalvelut (tulosalue 190)			94 500
1910	Kulttuuripalvelut Kulttuuritoiminta-avustus	8 000	
1920	Tapahtumapalvelut Tapahtuma-avustus	16 000	
1940	Liikuntapalvelut Liikunta-avustukset	55 000	
1970	Nuorisopalvelut Nuorisotoiminta-avustus	15 500	
Kunnanhallitus yhteensä			154 700
KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA		€	yht. €
Perusopetus (tulosalue 325)			2 000
3871	Yhteiset menot Toiminta-avustukset vanhempainyhdistyksille	2 000	

Lukiokoulutus (tulosalue 375)			850
3985	Kontiolahden lukio		
	Opiskelijoille jaettavat stipendit	850	
Varhaiskasvatuspalvelut (tulosalue 365)			625 000
3970	Muu varhaiskasvatus		
	Lasten kotihoidon tuki	625 000	
Kasvatus- ja koulutuslautakunta yhteensä			627 850
TEKNINEN LAUTAKUNTA			€ yht. €
Kuntatekniikka (tulosalue 440)			170 000
4110	Yksityisteiden avustukset		
	Avustukset yhteisöille	170 000	
Maankäyttö ja valvonta (tehtävä 500)			600
5060	Ympäristövalvonta		
	Avustukset yhteisöille, kylien ympäristöhanke	600	
Tekninen lautakunta yhteensä			170 600
Avustukset yhteensä			953 150

Liite 4. Projektit

KUNNANHALLITUS

HALLINNON HANKKEET

Tekoälyn onnistuneen käyttöönoton varmistaminen ja tukeminen (Joensuun kaupunki)

Tekoälyn työelämälle tuoma murros ja muutos tulee olemaan merkittävä. Kuntien on tärkeää pysyä mukana tässä kehityksessä ja hyödyntää muutoksen tuomia mahdollisuuksia omassa toiminnassaan. Tekoälyn tuleminen osaksi työtä on iso muutos organisaatiolle ja työn tekemisen tavoille. Organisaation tulee valmistautua tekoälyn käyttöönottoon ja henkilöstön sitouttaminen muutokseen jo heti alkuvaiheessa on tärkeää sen läpiviemiseksi.

Osaamisen vahvistuminen ja hyötyjen esiintuominen edesauttavat uusien teknologioiden käyttöönottoa. Jotta tekoälyn käyttöönotto on sujuvaa, tulee organisaatioiden olla kartalla omasta nykytilanteestaan. Tämän hankkeen tarkoituksena on selvittää organisaatioiden ja työntekijöiden valmiudet tekoälyteknologioiden käyttöönottoon ja luoda suunnitelma sekä askelmerkit tekoälyosaamisen edistämiseksi. Hanke toteutetaan neljän kunnan (Joensuu, Liperi, Kontiolahti, Outokumpu) yhteishankkeena. Kyseisillä kunnilla on kokemusta vastaavanlaisesta hankeyhteistyöstä Vahva osaaminen osaksi arkeamme -hankkeen tiimoilta. Kunnissa on havaittu, että yhteistyö tämänkaltaistenteemojen äärellä on kaikkia hyödyttävää ja tärkeää. Hankkeessa valmistellaan isompaa tekoälyn käyttöönottoprojektia sekä kartoitetaan siihen rahoitusvaihtoehtoja. Toteutusaika 1.10.2024–28.2.2025. Kustannusarvio 28 600 euroa, avustus 70 % (enintään 20 200 euroa), kunnan omarahoitusosuus 1 287 euroa.

Tekoälyosaaminen työn tukena ja suunniteltu (Joensuun kaupunki)

Hankepäätös ei ole vielä tullut.

Työn tekemisen tavat ovat murroksessa digitaalisten työvälineiden ja tekoälyn myötä ja tämä vaatii organisaatioiden työntekijöiltä osaamisensa jatkuvaa ylläpitämistä ja kehittämistä. Joensuun Kontiolahden, Liperin ja Outokummun kunnat haluavat tukea työntekijöitään uudenlaisten työn tekemisen välineiden käyttöönotossa ja olla mahdollistamassa niiden juurtumisen osaksi työarkea. Tekoäly tulee vauhdilla osaksi työelämää ja se voi aiheuttaa osin myös pelkoja esimerkiksi oman työpaikan puolesta. Hankkeen avulla halutaan hälventää näitä pelkoja ja tuoda esille tekoälyn mahdollisuudet työarjen sujuvoittajana. Hanke vahvistaa hankekuntien työntekijöiden ammattitaitoa ja -identiteettiä kasvattamalla heidän osaamistaan osana muuttuvaa työelämää. Kun kunnat tarjoavat työntekijöilleen mahdollisuuden kehittää itseään työssään ja tarjoaa uusia välineitä työnteon tueksi, työntekijöiden sitoutuminen vahvistuu ja kuntien pitovoima työnantajana kasvaa. Henkilöstön sitouttaminen ja osallistaminen uusien teknologioiden, kuten tekoälyn käyttöönotossa jo heti alkuvaiheessa on tärkeää muutoksen läpiviemiseksi. Kun henkilöstöä koulutetaan monipuolisesti ja osaamistasolähtöisesti uusien digitaalisten työvälineiden käyttöön, voidaan välttää monia sudenkuoppia esimerkiksi henkilötietojen suojaamiseen tai tekoälyn etiikkaan liittyen. Digiosaamisen vahvistaminen vähentää eriarvostumista ja lisää kasvattaa työntekijän ammatti-identiteettiä. Hankeaika 1.3.2025–31.12.2026. Hankkeen kokonaisbudjetti on nykyisessä suunnitelmassa 194 649 €, jossa omarahoitusosuus kokonaisuudessaan on 38 930 €. Hanke toteutetaan neljän kunnan (Joensuu, Liperi, Kontiolahti, Outokumpu) yhteishankkeena. Kontiolahden kunnan hankeaikainen omarahoitusosuus on 6 166 euroa.

TYÖLLISYYSPALVELUJEN KEHITTÄMINEN, SEKÄ HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN HANKKEET

Työllisyyden ekosysteemi – TE24 uudistus:

TNO Pohjois-Karjala - tietoa, neuvontaa ja ohjausta pohjoiskarjalaisten menestykseksi –hanke 2024–2026 (Joensuun kaupunki)

Hankkeen tavoitteena on kehittää kuntiin vapaaehtoisuuteen perustuva matalan kynnyksen sekä fyysisesti että sähköisesti toimiva palvelupisteverkosto/ympäristö, joka vastaa eri taustaisten työnhakijoiden (+työnantajien) palvelutarpeisiin kattavasti sekä edistää asukkaiden nopeaa työllistymistä.

Hankkeen kohderyhmänä ovat kuntien kaikki asukkaat, jotka tarvitsevat työhön ja koulutukseen tietoa, neuvoa tai ohjausta. Kohderyhmässä huomioidaan eri asukasryhmien tarpeet, mm. pitkäaikaistyöttömät, maahanmuuttajat ja nuoret sekä työnantajat ja työelämän organisaatiot. Toissijaisena kohderyhmänä ovat verkostotoimijat, jotka kaipaavat tukea asiakkaan työllistämisen polulle. Hankkeessa ovat mukana kaikki Pohjois-Karjalan kunnat. Kontiolahden rahoitusosuus on yhteensä 48 718 euroa.

Kuhina -Järjestötyöllistäminen työllisyyden ekosysteemissä-hanke 2024–2026 (Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry)

Kuhina -Järjestötyöllistäminen työllisyyden ekosysteemissä-hanke vastaa toimillaan seuraaviin ongelmiin: pitkäaikaistyöttömyys ja vaikeasti työllistyvien tilanne Pohjois-Karjalassa, työttömyyden ja avointen työpaikkojen kohtaanto-ongelma, palkkatuettujen työjaksojen heikko vaikuttavuus välityömarkkinoilla sekä siihen, etteivät työnantajat rekrytoi maahan muuttaneita ja osatyökykyisiä henkilöitä. Hankkeessa ovat mukana kaikki muut Pohjois-Karjalan kunnat, paitsi Lieksa. Kontiolahden rahoitusosuus on 10 000 euroa vuodessa, yhteensä 30 000 euroa.

Koto24-uudistus:

Stay and Live in North Karelia – Elä ja osallistu Pohjois-Karjalassa (ELO-hanke) 2025–2027

(Kontiolahden osahanke)

Hankkeen avulla kuntaan kehitetään palvelupolkua ja -rakennetta tulevan Koto24-lainsäädännön mukaiseksi. Kontiolahden osahankkeessa kehitetään, Koto24-uudistuksen mukainen, kotoutumisen ja maahanmuuttajien palveluiden toimintamalli. Hankkeeseen palkataan kehittävää asiakastyötä tekevä kotoutumisohjaaja. Kotoutumisohjaaja kehittää asiakas- ja verkostotyötä, sekä aikatauluttaa hankkeen kehittämissisällöt, sekä huolehtii raportoinnista ja toteuttamisesta yhdessä kunnan hyvinvointi- ja työllisyysosaston kanssa ja toimii tiiviissä yhteistyössä kunnan muiden palvelunjärjestäjien ja verkostojen kanssa.

Maakunnassa hankkeen tavoitteena on kehittää - maakunnallinen asettautumis- ja kotoutumispalvelujen kokonaisuus, joka perustuu maakunnalliseen strategiseen tavoitteenasetteluun, yhteiseen suunnitteluun ja raportointiin, verkostomaiseen toimintatapaan sekä kunnissa kotoutumisen ja työllistymisen edistämisen tehtävissä työskentelevien havaintoihin ja tietoon. Kehittää oleskelulupaneuvonnan osaamista maakunnassa (palvelu on suunnattu henkilö- ja työntäjäasiakkaille), sekä tuottaa asiakkaille materiaalia ja sisältöjä sähköisiin palveluihin, sekä vahvistaa ja kehittää asettautumis- ja kotoutumispalvelujen prosesseja paikallisesti ja maakunnallisesti. Kehittää paikallista ja alueellista yhteistyötä, verkostojen toimintaa sekä asiakasosallisuutta. Edistää Koto Digin sekä muiden sähköisten ja etänä toteutettavien palvelujen käyttöönottoa kunnissa. Kontiolahden osahankkeen kokonaiskustannusarvio on 150 439 €, josta kunnan omarahoitusosuus 30 089 €.

Ohjaamo Kontiolahti 2025–2026 (valmistelussa)

Tavoitteena on aloittaa nuorten ohjaamon kehittäminen osaksi Kontiolahden työllisyyspalveluja. Ohjaamo Kontiolahti integroidaan osaksi palvelukokonaisuutta, joka TE24 uudistuksen myötä palvelee nuoria nuorten monialaisena palveluna. Tavoitteena on, että nuoret saavat tarvitsemaansa tukea oikea-aikaisesti ja matalalla kynnyksellä. Lisäksi tavoitteena on myös lisätä yhteistyötä koulutusorganisaatioiden kanssa, joustavien koulutuspolkujen mahdollistamiseksi.

Kehittämistoimintaa tehdään kehittävän asiakastyön menetelmillä, sekä kokeilemalla myös uusia toimintatapoja. Ohjaamoon palkataan uraohjaaja. Ohjaamo Kontiolahti toimii Kontiolahdella, mutta nuorten kohtaamisia on mahdollista järjestää myös jalkautuen nuorten pariin. Ohjaamotoiminta asettuu Kontiolahden työllisyyspalvelujen toimipisteeseen, jossa sijaitsee myös työikäisten sosiaalityö-/ohjaus, Työllisyysalueen henkilöasiakaspalvelut, Kontiolahden maahanmuuttopalvelut, sekä kunnan muut työllisyyspalvelut, kuten työllisyysohjaajat ja Tieto- neuvonta- ja ohjauspalvelujen-, sekä järjestöyhteistyön hanke, Kuhina. Ohjaamorahoitus TEM, 36 937 € kunnan omarahoitusosuus n. 5000 €.

PUHTI 2.0 -elintapaneuvonta -toimintamallin toteutuminen 13 kunnan TE-palveluissa 2025–2027

(Kansanterveyden keskus, Pokali, Islo, Martat, Sydänpiiri, Karelia amk.) (Valmistelussa)

PUHTI 2.0 -hankkeen (2025–2027) tavoite on edistää kuntien TE-palveluiden asiakkaiden hyvinvointia ja terveyttä moniammatillisella elintapaneuvonnalla. Neuvonnalla pyritään vahvistamaan työttömien työ- ja toimintakykyä, työnhakukuntoisuutta ja ehkäisemään elintapasairauksia. Kehittämishankkeessa vahvistetaan myös toiminnan juurruttamisedellytyksiä. PUHTIA 2.0 -hankkeen toimenpiteinä ovat yksilö- ja ryhmämuotoinen elintapaneuvonta kuntakohtaisesti. Neuvonta sisältää fyysisen aktiivisuuden, ravitsemuksen, unen ja palautumisen ja päihde- ja pelikasvatuksen. Lisäksi toimenpiteissä pyritään lisäämään työttömien osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Toiminnalla tavoitetaan yhteensä n.500 työtöntä.

Kontiolahden arvioitu osallistujamäärä 30–40 henkilöä vuodessa ja rahoitusosuus n. 3600 €/ vuosi.

EHEÄ - Yhteisiä ratkaisuja vaikuttavaan ehkäisevään päihdetyöhön Pohjois-Karjalassa-hanke 2024–2025

Hanke on jatkoa ennalta ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa 2022–2023 hankkeelle, jossa Kontiolahden kunta on ollut mukana. EHEÄ-hankkeen hallinnoijana toimii Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ja hanke toteutetaan vuosina 2024–2025. Hanke toteutetaan yhteistyössä Pohjois-Karjalan kansanterveyskeskus ry:n, Pohjois-Karjalan Syöpäyhdistys ry:n sekä Heinäveden, Outokummun, Liperin, Lieksan, Nurmeksen, Kiteen, Tohmajärven ja Rääkkylän kuntien kanssa. EHEÄ-hankkeessa ovat kumppaneina mukana myös Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveria ja ammattiopisto Luovi. EHEÄ-hankkeeseen sisältyy 1) Suunnitelmallisen ja laadukkaan päihde- ja pelikasvatuksen toimintamallin kehittäminen varhaiskasvatukseen, peruskouluun ja toisen asteen oppilaitoksiin ja sen toteuttamiseen liittyvän yhteistyön vahvistaminen (kunnat/oppilaitokset-hyvinvointialue-järjestöt), 2) Päihteiden, tupakka- ja nikotiiniainosten ja pelaamisen puheeksioton lisääminen kunnan ja hyvinvointialueen palvelujen yhdyspinnoilla, ja 3) Tupakka- ja nikotiiniainosten lopettamisen tuen palvelujen kehittäminen hyvinvointialue-järjestö-kunta/oppilaitokset-yhteistyönä. Hankkeen lopullisia hyödynsaajina ovat eri ikäiset kuntalaiset, huomioiden päihteiden käytön kannalta haavoittuvat väestöryhmät. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 423 354 €, josta Kontiolahden kunnan kuntarahoitusosuus on 932,50 €.

Vapaa-aikapalvelut

Lasten kulttuuriverkosto 2024–2025

Lastenkulttuuriverkoston tavoitteena on edistää lasten ja nuorten kulttuurin tasa-arvoista saavutettavuutta. Verkosto toteuttaa Kulttuurin virta -ohjelmaa jäsenkunnissa ja tuottaa kulttuuripalveluja kouluille ja varhaiskasvatuksen yksiköihin. Pohjois-Karjalan lastenkulttuuriverkostoa hallinnoi Joensuun kaupungin kulttuuripalvelujen alaisuudessa toimiva Joensuun lastenkulttuurikeskus. Opetus- ja kulttuuriministeriö avustaa verkostoa. Kuntien maksuosuudet perustuvat peruskoulun oppilasmääriin. Kontiolahden vuoden 2025 maksuosuus on noin 9 850 €.

Ysipykälä-hanke

Ysipykälä-hankkeessa vahvistetaan nuorisolain 9 §:ssä säädettyjen kuntien monialaisten ohjaus- ja palveluverkostojen toimintaa sekä varmistetaan niiden tehtävien toteutuminen muuttuvissa yhteiskunnallisissa rakenteissa. Hanketta koordinoi Kuntaliitto, ja Pohjois-Karjalan kunnista kehittämistyössä ovat mukana Kontiolahti ja Liperi. Hankkeen toteuttamisaika on 1.5.2023–30.4.2025. Kontiolahden kunnalla ei ole hankkeessa omarahoitusosuutta.

Move Kontiolahti! -hanke

MOVE Kontiolahti! – hankkeessa kehitetään lasten ja nuorten liikuntaan ohjautumista sekä luodaan toimintamalli, jossa nuoria autetaan löytämään itselleen sopiva tapa liikkua. Painopiste on Kontiolahden yhtenäiskoulujen yläluokilla 7–9, mutta toimintaan voivat osallistua myös muiden luokkien oppilaat. Hankkeen tavoitteena on rakentaa yhteistyömalli, jossa 8. luokan laajassa terveystarkastuksessa käsitellään MOVE-testin tulokset ja niiden pohjalta nuoria ohjataan liikuntaneuvontaan. Hankkeen keskeisiä tehtäviä kouluilla ovat välituntitoiminnan aktivointi, lajikokeilujen mahdollistaminen, nuorten liikuntaneuvonta ja -ohjaus, kyselyn toteuttaminen MOVE-testikokemuksista sekä yhteistyön kehittäminen koulujen ja hyvinvointialueen kanssa. Hankkeen toteuttamisaika on 1.8.2024 - 30.6.2025, ja hankkeen toteutukseen on saatu valtionavustusta Itä-Suomen aluehallintovirastolta 44 000 euroa. Kontiolahden kunnan omarahoitusosuus on 29 000 euroa.

Kontiolahden harrastamisen malli 5.0

Kontiolahden harrastamisen malli 5.0 hankkeen tavoitteena on vahvistaa jo alkaneen kerhotoiminnan toimintamallia lukuvuoden 2024–2025 aikana, sekä löytää oma harrastus myös niille oppilaille, joilla ei vielä ole sitä. Maksutonta ja oppilaiden toiveisiin perustuvaa harrastustoimintaa tarjotaan kaikilla laajan kouluverkkomme kouluilla säännöllisesti toteutettuna koko lukuvuoden ajan. Harrastustoiminta järjestetään koulupäivän yhteydessä joko ennen koulun alkamista tai välittömästi koulun päättymisen jälkeen. Tarjottava harrastustoiminta perustuu oppilaiden toiveisiin ja edellisen lukuvuoden toiminnasta saatuun palautteeseen. Kerhojen vetäjinä toimii koulutettuja ohjaajia sekä koulujen omaa henkilökuntaa. Hankkeen toteuttamisaika on 1.8.2024 - 31.7.2025, ja hankkeen toteutukseen on saatu valtionavustusta Itä-Suomen aluehallintovirastolta 44 000 euroa. Kontiolahden kunnan omarahoitusosuus on 18 900 euroa.

KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA

Perusopetus

Perusopetuksen valtion erityisavustuksia saavat hankkeet ja kansainvälinen toiminta 2025

Valtion erityisavustus yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistamiseen ja kehittämiseen vuosille 2024–2025

Avustuksen käyttöaika 1.1.2024–31.7.2025. Opetus- ja kulttuuriministeriön avustus on 40 478,76 € (70 %), kunnan omavastuu 17 348,04 € (30 %). Hankkeelle hyväksytyt kokonaismenot ovat yhteensä 57 826,80 €. Vuoden 2025 avustus 22 478,60 €, omavastuu 9633,70 €.

Kontiolahdella lasten ja nuorten pahoinvointi sekä väkivaltainen käyttäytyminen ovat lisääntyneet selvästi viime vuosina. Myös koulua käymättömien määrä on kasvanut, ja heille on perustettu uusi opetusryhmä. Osa oppilaista kokee, että heillä ei ole hallinnan tunnetta koulupäivien aikana ja kouluympäristön tapahtumat aiheuttavat toistuvaa ahdistusta ja vaikeutta osallistua oppitunneille. Oppilaiden läsnäolon tukemiseksi, poissaolojen ennaltaehkäisemiseksi ja turvallisen koulukulttuurin luomiseksi kouluilla tarvitaan mielenterveyttä kannattelevia hyvinvointiohjaajia tukemaan henkilöstöä ja oppilaita muuttuneessa tilanteessa.

Hankkeen tavoitteena on ennaltaehkäisevän yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön kehittäminen ja jo aiemmin aloittaneiden hyvinvointiohjaajien työn jatkaminen, yhtenäiskoulujen oppilaiden tukeminen uusissa koulu-yhteisöissä, sekä heidän että lukio-opiskelijoiden jaksamisen, mielenterveyden ja hyvinvoinnin vahvistaminen. Tavoitteena on edelleen kehittää toimintakulttuuria, jolla edistetään oppilaiden hyvinvointia, vuorovaikutusta, tunnetaitoja ja empatiakykyä. Päämääränä on vähentää ja minimoida yksilöllistä kiireellisen opiskelu- huollon tarvetta. Tarkoituksena on myös mahdollistaa koulun arjessa läsnä olevan, opetusaikatauluihin sijoittamattoman aikuisen tuki oppilaille, ja lisätä oppilaiden valmiutta kohdata koulukavereitaan arjen tilanteissa.

Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2024–2027

Avustuksen käyttöaika 1.1.2024–31.12.2027. Opetus- ja kulttuuriministeriön avustus on 226 248 € (80 %), kunnan omavastuu 56 562 € (20 %). Hankkeelle hyväksytyt kokonaismenot ovat yhteensä 282 810 €. Vuoden 2025 avustus 75 416 €, omavastuu 18 854 €

Kontiolahden kunnassa on alueita, joilla asuu sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevia perheitä. Varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa tämä näkyy muun muassa sosioemotionaalisina haasteina, haastavina vuorovaikutustilanteina, toiminnanohjauksen, käyttäytymisen ja tunnepuolen haasteina ja usein oppimisen vaikeuksina, sekä tehostetun- ja erityisen tuen päätöksen saaneiden lasten määränä opetusryhmissä.

Hankkeen avulla pyritään vahvistamaan esi- ja perusopetuksen tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä inklusiivista toimintakulttuuria pienentämällä lapsi- ja opetusryhmien kokoa vastaamaan haavoittuvien alueiden ryhmissä havaittua tuen tarvetta. Hankerahoitusta käytetään esi- ja perusopetuksen henkilöstön palkkaamiseen ja ryhmien jakamiseen erityisesti niissä lapsi- ja opetusryhmissä, joissa tuen tarve on suurin. Hankkeen avulla tarjotaan oppilaille riittävää varhaista tukea, sekä pyritään ennaltaehkäisemään mahdollista vahvemman tuen tarvetta. Varhaisen tuen avulla pyritään edistämään oppimista sekä vuorovaikutus- ja tunnetaitojen kehittymistä.

Hankkeen aikana kehitetään esi- ja alkuopetuksen välistä yhteistyötä sekä toimintamalleja opetuksen tueksi oppilaille, jotka tällä hetkellä opiskelevat sairaalaopetuksessa, kotiopetuksessa tai kunnan OTE-luokassa. Tavoitteena on myös vahvistaa yhteistyötä kotien ja perheiden kanssa sekä oppilaiden koulunkäynnin nivelvaiheiden sujuvuutta.

Digitaaliset ongelmanratkaisuskenaariot oppimisen ja arvioinnin tukena (DigiSAY)

Avustuksen käyttöaika 1.8.2023–31.12.2025. Opetushallituksen avustus on 207 270 € (90 %), kunnan omavastuu 23 030 € (10 %). Hankkeelle hyväksytyt kokonaismenot ovat yhteensä 230 300 €. Vuoden 2025 avustus 103 635 €, omavastuu 11 515 €.

Hankkeen konkreettiset tavoitteet kohdistuvat oppilaiden digitaalisen osaamisen johdonmukaiseen ja pitkäjänteiseen kehittämiseen, digilukutaitoa arvioivien tehtäväskenaarioiden rakentamisen ja oppilaiden osaamiseen arvioinnin avulla.

Hankkeessa pyritään vahvistamaan oppilaiden digitaalista osaamista niin, että oppilaat oppivat käyttämään taitavasti digitaalisuuden suomia mahdollisuuksia ratkaistessaan erilaisia tiedon käsittelyä vaativia käytännön haasteita ja ongelmia. Oppimisen keskiössä on digitaalisten ongelmanratkaisutehtävien suunnittelu. Työskentelyn keskiössä ovat ongelmanratkaisutaidot ja kriittinen ajattelu eikä ainoastaan tiettyjen teknisten sovellusten hallinta. Koulun opettajien osallistaminen tehtäväskenaariotyöskentelyyn vahvistaa opettajien sitoutumista digitaalisuuden integrointiin oman oppiaineen opetukseen, sillä he voivat lähestyä työskentelyä oman oppiaineen näkökulmasta tarjoten työskentelylle sopivan kontekstin/sisällön tai laajempia kokonaisuuksia hyödyntäen (esim. ilmasto- ja kestävyyskasvatus).

Toisena konkreettisena tavoitteena on rakentaa digilukutaitoa arvioiva uudenlainen testiympäristö yhteistyössä koulun opettajien ja oppilaiden kanssa. Digilukutaidon arviointi perustuu seitsemään tiedon käsittelyn taitoon, joita edustavat määrittely (merkityksellinen tiedonhaku ja sen käsittely); haku (tai etsiä tietoa ja löytää sitä tehokkaasti erilaisista lähteistä), hallinnointi (taito luokitella tai järjestää tietoa), yhdistäminen (taito tulkita ja vetää yhteen); arvioida (tiedon että tietolähteiden laadun, merkityksellisyyden ja hyödyllisyyden); luoda (taito muodostaa uutta tietoa tai soveltaa olemassa olevaa tietoa), ja kommunikoida (taito viestiä tietoa henkilölle/kohderyhmälle).

Kevään 2025 aikana Lehmon yläkoulun oppilaat laativat toisilleen aineenopettajien johdolla eri oppiaineissa ongelmanratkaisuskenaariotehtävät arviointimenetelmiseen ja -kriteereineen. Tehtävän tarkoituksena on vertaisoppiminen ja -arviointi sekä digilukutaidon kehittäminen. Tehtävän alussa ja lopussa hankkeeseen osallistuvat oppilaat vastaavat kyselyyn, jossa kartoitetaan, onko heidän digilukutaidossaan tapahtunut muutosta.

Hanketoiminta vahvistaa yhtenäiskoulussa opiskelevien oppilaiden osallisuutta, laaja- ja monialaista osaamista sekä kehittää koulun toimintakulttuuria. Hankerahoitusta käytetään myös laitehankintoihin.

Kerhotoiminnan tukeminen ja kehittäminen 2025–2026 – haku-aika keväällä 2025

Vuoden 2025 avustesarvio 10 000 €, omavastuuarvio 3000 €

Joensuun seudun kasvatuksen ja koulutuksen toimintaohjelma

Joensuun seudun kasvatuksen ja koulutuksen toimintaohjelman mukaista yhteistyötä jatketaan. Toimintaa koordinoi seudullinen koordinaattori. Kunnan osuus seudullisten täydennyskoulutusten ja seutukoordinaattorin palkkauskuluista on arviolta 20 000 €.

Yhtenäiskoulut: Kansainvälinen yhteistyö

Kouluyhteistyö Saksan Osnabrückin Ratsgymnasiumin kanssa

Vuonna 2009 alkanut oppilasvaihto Saksan Osnabrückin Ratsgymnasiumin kanssa jatkuu.

Huhtikuussa 2025 Kontiolahdelta lähtee oppilas- ja opettajaryhmä vierailulle Saksaan. Mukana on 14 oppilasta ja kaksi opettajaa. Syyskuussa 2025 tavoitteena on, että Saksasta saapuu 15 hengen ryhmä saksalaisia vastavierailulle ja he jakaantuvat kahden yhtenäiskoulun kesken.

Vaihtoviikon aikana järjestettävä ohjelma tutustuttaa oppilaita kummankin kohdemaan kouluun, lähiympäristön kulttuuri- ja toimintaympäristöön sekä perhe-elämään. Oppilaat asuvat vastavuoroisesti isäntäperheissä.

Haetulla hankerahalla katetaan opettajien matka- ja sijaiskustannuksia sekä Kontiolahdella toteutuvan yhteistyöviikon isännöintikustannuksia. Kustannukset vuonna 2025 ovat vähintään 4950 €, jotta vaihto toteutuu. Mahdollisella ylimenevällä rahoituksella katetaan oppilaiden matkakuluja. Vuonna 2024 rahoitus oli 8000 €.

Valinnaisen saksan ja ranskan kielen opiskelijoiden opintomatka autenttiseen kieliympäristöön, Köln-Bryssel

Valinnaisten opintojen opetussuunnitelma- ja tuntijakomuutosten myötä valinnaisainetarjonta monipuolistui. Valinnaisten kielten opiskelu vaatii pitkäjänteisyyttä, ahkeraa työskentelyä ja sitoutumista. Kielten opiskelun houkuttelevuuden lisäämiseksi ja opiskelumotivaation vahvistamiseksi oppilaille tarjotaan mahdollisuutta ranskan ja saksan opiskelijoiden yhteiseen opintomatkkaan opiskeltavien kielten kohdealueelle.

Opintomatkalle osallistuu sekä kahdeksannen että yhdeksännen luokan valinnaisten saksan ja ranskan kielten opiskelijoita. Opintomatka toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 2019. Seuraava matka toteutetaan huhtikuussa 2025. Kuluvana lukuvuonna valinnaisen kielen opiskelijoita on huomattavasti aiempaa enemmän, ja osalle opiskelijoista olisi tarkoitus järjestää vastaava matka keväällä 2026. Tavoitteena on tutustuttaa oppilaat opiskeltavien kielten kulttuuriin ja antaa kokemuksia opiskellun kielen puhumisesta aidossa kieliympäristössä.

Ryhmän koko on noin 30 oppilasta ja kolme opettajaa. Opintomatkkaan sisältyvät matkaan liittyvät ennakoon ja jälkikäteen tehtävät opinnot, tutustuminen vierailukaupunkien keskeisiin kulttuurikohteisiin sekä kielen harjoittelun oppimistehtävät autenttisissa tilanteissa. Määrärahalla katetaan osa oppilaiden matkustus-, ruokailu-, pääsymaksu- ja majoituskuluista sekä opettajien matkustuskulut. Osa kuluista katetaan oppilaiden ja huoltajien yhteisellä varainhankinnalla. Kustannukset vuonna 2025 ovat 10 000 €.

Varhaiskasvatus

Loisto-kehittämiskeskus

Kontiolahti on edelleen mukana Opetushallituksen Loisto-kehittämiskeskoston toiminnassa. Verkosto vahvistaa varhaiskasvatuksen alueellista ja kansallista kehittämistä, varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa, toimintakulttuuria, johtamista sekä seuranta- ja arviointia.

Kontiolahden lukio

Kontiolahden lukio / kansainvälinen yhteistyö

Erasmus+ -hanke

Lukio on saanut vuosille 2023–2025 Erasmus + -hankkeeseen CIMOn rahoitusta koordinaattorikoulun, Saksan Paderbornin lukion kautta. Rahoitusta voidaan käyttää matkoihin ja majoitukseen ulkomailla. Projektissa ovat Kontiolahden lukion lisäksi mukana muun muassa lukiot ja aikuislukiot Saksasta, Hollannista, Latviasta ja Espanjasta. Projektin teemana on museot eri eurooppalaisissa maissa.

Omarahoitusosuutta tarvitaan kotimaan matkoihin, sijaisuuksiin, majoituksiin ja materiaaleihin. Kontiolahden osalta edessä on 2025 keväällä opiskelijoiden ja opettajien matka maaliskuussa Bratislavaan ja toukuussa Paderborniin. Projektimatkoilla on mukana aina kaksi opettajaa ja 5-6 opiskelijaa. Omarahoitustarve vuodelle 2025 on 6 000 €.

Leirikoulu ulkomaisessa kohteessa/Euroopan historian leirikoulu

Tutustuminen Euroopan historiaan. Euroopan leirikoulumatka toteutetaan keväällä 2025 Krakovaan ja Auschwitziin. Kokonaiskustannukset noin 12 000 €, jonka opiskelijat pääosin maksavat itse. Rahoitusta tarvitaan matkaa ohjaavien opettajien (kaksi opettajaa) matkakustannuksiin. Rahoitustarve noin 2 000 €.

Saksan kielen opiskelijoiden opintomatka Berliiniin

Saksan kielen valinnaisuuden vahvistamiseksi ja opiskelijoiden kielitaidon tukemiseksi sekä Saksan historian oppimiseksi järjestetään perinteinen opintomatka Berliiniin ja Wittenbergiin lokakuussa 2025. Tutustumiskohteina ovat Berliinin historia, jaettu Saksa sekä Wittenberg (Lutherin kotikaupunki ja reformaation alkukoti). Opiskelijat maksavat matkansa pääosin itse. Omarahoitusta tarvitaan kahden opettajan matkakustannuksiin ja ryhmän junamatkaan Kontiolahti-Helsinki-Kontiolahti. Rahoitustarve noin 2 000 €.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Satamalahden kunnostus -hanke

Kontiolahden Satamalahden pohjukan suoluonnon, lintuveden ja kalojen lisääntymisalueiden ennallistamiseen haetaan avustusta valtiolta. Hanke aloitetaan, jos avustushakemukseen saadaan myönteinen päätös. Investointiohjelmassa hankkeeseen on varattu 120 000 €, johon tukea voisi saada siten, että kunnan oma maksuosuus olisi 20 000 €.

Maaseudun hankkeet 2025:

Maaseudun hankkeet, joihin Kontiolahden kunnan kuntaosuutta käytetään ovat: Kasvitaito2, Läheltä torille, Villiruoka, Marjava, Kalaleader, Maaseutuammattiin, Biosys Japani, Pellolta pöytään, Kestävät kylät Joensuu Seutu ja Maaseututapahtumat.

Liite 5: Kokouspalkkiot vuodelle 2025

Toimielin	Kokouspalkkio 2025
Kunnanvaltuusto, kunnanhallitus ja kunnan yhtiöt	105,00
Lautakunnat - tekninen-, ympäristö-, sivistys-, keskusvaali-, tarkastus- ja vaalilautakunnat (paitsi vaalitoimituspäivät) - jaostot	95,00
Toimikunnat, neuvostot, työryhmät ja kunnan valitsevat yhtiökokousedustajat	60,00
Nuorisovaltuusto	35,00
Katselmus, toimitus, neuvottelu, kunnanvaltuuston pöytäkirjan tarkastus	45,00
Kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirjan tarkastus (Hallintosääntö § 150, 1.7.2024)	
Seminaarit, iltakoulut, infot, kyselytunnit, yms. (kesto ≤ 4 h) kunnanvaltuusto, kunnanhallitus ja lautakunnat	60,00
Seminaarit, iltakoulut, infot, kyselytunnit, yms. (kesto > 4 h) kunnanvaltuusto, kunnanhallitus ja lautakunnat	90,00
Vaalilautakunta, vaalitoimikunta - puheenjohtaja, sihteeri	160,00
- jäsen	130,00
Mikäli vaalilautakunnan/ -toimikunnan jäsen on paikalla enintään kolme tuntia, on palkkio	65,00
Erityistehtävä (kunnanvaltuuston tai kunnanhallituksen jäsen/varajäsen)	35,00
Ansionmenetykskorvaus - laskun mukaan - todistuksen mukaan, enimmäismäärä - ilman todistusta	30,00 / tunti 15,00 / tunti
Viran- ja toimenhaltijoille maksetaan samansuuruisia kertapalkkioita.	

Vuosipalkkiot	Vuosipalkkio 2025	Kulukorvaus 2025
Kunnanvaltuuston puheenjohtaja	3 100	1 000
Kunnanvaltuuston varapuheenjohtajat	1 550	450
Kunnanhallituksen puheenjohtaja	3 100	1 000
Kunnanhallituksen varapuheenjohtajat	1 550	450
Kunnan yhtiöiden hallituksen puheenjohtaja	1 550	450
Kunnan yhtiöiden hallituksen varapuheenjohtaja	570	225
Kunnanhallituksen jäsenet	650	300
Teknisen lautakunnan puheenjohtaja	1 550	300
Ympäristölautakunnan puheenjohtaja	1 550	300
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja	1 550	300
Kasvatus- ja koulutuslautakunnan puheenjohtaja	1 550	300
Omistajaohjausjaoston puheenjohtaja	1 000	300
Hyvinvointi- ja työllisyysjaoston puheenjohtaja	1 000	300

KONTIOLAHTI